

SOTAVETERAANI KRIIGSVETERANEN

N:o 3/2015 ■ Tarkastettu levikki 46 239 ■ Kesäkuun 17. päivänä 2015

Sotaveteraaniliiton vanhin ja nuorin tapasivat

Toivo Rantala täytti 107 vuotta ja Eelioliver on 11-vuotias. Juttu sivulla 10. Kuva: Markku Seppä

Tasavallan presidentti myönsi Kansallisena veteraanipäivänä 1803 SVR M1 -kunniamerkin. Hämeenlinnassa pääjuhlan yhteydessä jaettiin Hämeenlinnan lähialueelle myönnettyille kunniamerkkejä. Tasavallan presidentti onnittelee sotaveteraani Erkki Saarta (93). Kuvakooste eri puolilla maata olleista kunniamerkkien luovutustilaisuuksista (sivut 11-13). Kuva: Marjatta Hinkkala

Sotaveteraani Armas Ilvo (94) esitti Veteraanin Iltahaudon Kolmen valtakunnan rajapyykillä 27.4.2015. Lisää tapahtumasta sivulla 9. Kuva: Raimo Latvala

**Veteraanipalkinnot
seitsemännen
kerran**
sivu 14

**Haastattelussa
Onni Sarilampi
Kouvolasta**
sivut 16-17

**Sakari Sippola
muistelee
Internaattia**
sivut 18-20

**Rosvopaistia
Härmässä**
sivu 21

**Virikkeitä
hengellisen työn
vastuuhenkilöille**
sivu 30

**Marskin majan
harjakaisista 70
vuotta**
sivu 31

**Kollaan kenttä-
hautausmaalla
on monia
muistomerkkejä**
sivut 32-33

**Jäniskoski oli
Suomella 114
vuoden ajan**
sivut 34-35

Helsingissä 17. kesäkuuta 2015

Neljän vuoden perspektiivi

Olemme voineet eduskuntavaalien jälkeisinä päivinä ja viikkoina seurata kaikissa viestimissä käytyä keskustelua siitä, mitä politiikan saralla tulisi tehdä Suomen saamiseksi uudelleen taloudelliseen ja teolliseen nousuun. Keskustelu on kulminoinut tarvittaviin keinoihin ja niiden vaikutuksiin usean vuoden perspektiivillä, ja keskeisesti seuraavan neljän vuoden aikana. ”Kaikkea ei voida tehdä, mutta tärkeät pitkälle ulottuvat päätökset on tehtävä heti”. Tätä luettaessa me tiedämme linjaukset.

Sotaveteraaniliiton kannalta seuraavat neljä vuotta tulevat olemaan suunnan näyttäjiä kahdella keskeisellä toimintalueella. Sotaveteraaneille kohdennettavat kuntoutus- ja kotiin vietävät palvelut on saatava irrotettua liiallisista ja kankeista 1970-luvulta periytyvistä hakumenettelyistä. Meillä on esimerkkejä veteraaneja hyvin hoitavista kunnista ja kuntayhtymistä, mutta myös merkittävästä joukosta vastaavia, joissa asia ei ole kunnossa. Heikohkot menettelytavat johtavat merkittäviinkin määrärahojen palautuksiin, joita perustellaan kuntoutustarpeen loppumisella. Kuitenkin tiedetään, että tänäkin vuonna käytettävissä oleva kuntoutus- ja kotiin vietävien palvelujen määräraha on jo monessa kunnassa loppunut riittämättömänä. Sotaveteraaniliitto jatkaa työtään riittävien määrärahojen turvaamiseksi ja pyrkii tilanteen parantamiseen jo tämän vuoden osalta. Liitto tulee panostamaan vaikuttamistoiminnassaan siihen, että kuluvan vaalikauden aikana määrärahat saadaan tasolle, joka tekee mahdolliseksi kuntoutuksen ja palvelujen ulottamisen jokaiselle sotaveteraanimiehelle ja -naiselle, joka apua tarvitsee. Itsenäisyytemme

turvanneet sotaveteraanit ovat tämän kädenojennuksen ansainneet maamme juhluvuoden lähestyessä.

Liiton tulevaisuussuunnittelun seuraava välitarkastelu on vuoden päästä Joensuun liittopäivillä. Alustavasti on valtuustossa käydyn keskustelun perusteella päädytty tulevaisuusfoorumin järjestämiseen myös Joensuussa. Foorumi nähtiin tarpeelliseksi kokonaistilanteen kartoittamiseksi ja etenemisaskelten esittämiseksi vuoden 2018 liittopäiville ulottuvina. Samalla voidaan tarkentaa 2020-luvulle ulottuvia linjauksia. Liiton järjestöjärjestelmän kehittäminen palvelemaan myös perinneaikakauden toimintoja etenee. Alueellisia eroja on, mutta on odotettavissa, että syksyn neuvottelupäiviin mennessä tilanne on kaikkien piirien alueella selkiintynyt. Rakente- ja niihin liittyvät sääntömuutosasiat valmistellaan kesän aikana rakenneryhmässä ja hallituksessa, jotta neuvottelupäivillä voidaan esittää selkeitä noin 2020:een ulottuvia mallitukisia keskustelun ja jatkotyöskentelyn pohjaksi. Päämääränä on, että neuvottelupäivien jälkeen liitolla olisi selkeä tiekartta etenemisestä 2020-luvulle.

Liiton johto tulee kesäkauden aikana tekemään omat kotiläksynsä neuvottelupäiviä varten ja edellyttää, että myös piireissä nostetaan keskustelunvalmiutta. Oulun liittopäiville 2014 laaditut piirien suunnitelmat antavat hyvän lähtökohdan jatkotyöskentelyyn ja suunnitelman kehittämiseen. Edessä oleva projekti ulottuu neljän vuoden päähän ja vaatii syvää pohdiskelua ja suunnittelua meiltä kaikilta.

Finn-Göran Wennström

Perinnetyö saa uusia muotoja

Sotaveteraaniryhteisöt ovat pitkään tehneet perinnetyötä. Liiton sääntöihin perinnetyö otettiin 1994 tehdyllä sääntömuutoksella ja jäsenyhdistyksien sääntöihin se tuli hiukan myöhemmin. Perinnetyö säännöissämme erottaa meidät myös muista veteraanijärjestöistä.

Liiton tulevan toiminnan suunnittelu ja vuodesta 2008 liittokokouksissa järjestetyt tulevaisuusfooromit ovat jännevoittaneet sotaveteraaniryhteisöjen suunnittelutyötä, niin tuki- kuin perinnetyön osalta. Oulun liittokokoukseen mennessä sotaveteraanipiirin tuli valmistella esitys uudesta 2020-luvun rakenteesta alueellaan. Osa teki työn täsmällisesti, osa on viimeistellyt kuluneen talven aikana.

Sotaveteraaniryhteisöt tähtäävät 50-60 vahvan alueellisen yhdistyksen, lopuksi perinneyhdistyksenä toimivaan malliin. Talven aikana noin 30 tulevan alueellisten perinneyhdistysten edustajaa on kutsuttu päivän mittaiseen koulutustilaisuuteen. Ensimmäinen tilaisuus oli Mikkeliä itäsuomalaisen kesken, toinen oli Helsingissä eteläsuomalaisen kesken ja kolmas Porissa länsisuomalaisen kesken. Seuraavat tilaisuudet ovat Pirkanmaa–Keski-Suomi, Pohjois-Suomi ja Uusimaa–Södra.

Vaikutelmat tilaisuuksista ovat olleet hyvin myönteiset. Sotaveteraanipiirit ovat onnistuneet löytämään runsaasti uusia henkilöitä, jotka kokevat perinneasiat omikseen.

Perinnetyön pitää saada uusia toimintamuotoja, jotta voimme puhutella nuorisoa ja nuorempia suomalaisia. Tarkoituksemme on ainakin pari kertaa vuodessa tavata nämä perinneyhdistysten yhteyshenkilöt ja heidän kanssaan yhdessä käsitellä eteen tulevat asiat kuten nuorempien kohderyhmien tavoittaminen perinnetyön uusilla toimintaohjelmilla, uusien kannattajien löytäminen ja uuteen toimintamalliin tähtäävät sääntömuutokset.

Sotaveteraaniliiton yhteistyökumppani keskuspaikan tasolla on Tammenlehvän Perinneliitto (TaPe). Meidän 50-60 perinneyhdistyksemme verkosto kokoa TaPe:n alueelliset ja paikalliset jäsenjärjestöt toimimaan kullakin alueella sovittujen toimintamallien mukaisesti. TaPe käynee kaikkien 22 jäsenyhteisönsä kanssa tulosneuvottelut, jotta jokaiselle jäsenyhdistykselle tulee sovituksi heidän toiveidensa ja resurssinsa mukainen perinnetehtävä.

Sotaveteraaniliiton edesmennyt puheenjohtaja Aarno Lampi totesi 2000-luvun alussa tulevan toimintamme suunnittelusta sen tähtäävän suurimpaan muutokseen järjestöissämme perustamisen jälkeen. Jo nyt on muutoksessa oikea suunta ja tarpeeksi voimia mukana, että kykenemme toteuttamaan sen.

Markku Seppä

Seppelleenlasku Mannerheimin patsaalle

Kansalaisjärjestöjen edustajina Marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalle seppelleen laskivat Marskin syntymäpäivänä 4.6. vas. Tuuli Kuutti, Pekka Kouri ja Paavo Kiljunen. Kuva: Markku Seppä

Puolustusvoimain lippujuhlapäivän valtakunnallinen paraati kokosi useita tuhansia oululaisia Raatin urheilukeskukseen ja Merikosken silloille 4. kesäkuuta. Veteraanijärjestöjen lippulinnaa johti Antti Pesälä Pudasjärveltä ja maanpuolustusjärjestöjen lippulinnaa Jari Maljanen Oulusta. Ohimarssin vastaanottajina olivat kenraaliluutnantti Sakari Honkamaa ja kaupunginjohtaja Matti Pennanen (vas.) sekä oululaisveteraanit, Suomen Sotaveteraaniliiton kunniapuheenjohtaja Aarno Strömmer (toinen oik.) ja Rintamaveteraaniliiton aikaisempi puheenjohtaja Onni Toljamo. Paraatijoukkojen johtajana toimi Kainuun prikaatin komentaja, prikaatikenraali Jukka Sonninen. Kuva ja teksti: Pekka Koivisto

— Kolumni —

Maantieto, lyhyt oppimäärä

Kirjailija Antti Tuuri toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

Monet ovat muistaneet viime aikoina Paasikiven lauseen, että maantieteelle emme mahda mitään, Venäjä on naapurimme ja naapurina pysyy. Se pitää edelleen paikkaansa, vaikka maailma on paljon muuttunut sodanjälkeisistä vuosista, jolloin Paasikivi opetti maantietoa suomalaisille.

Maantiedon opetukseen kuului minun kouluaikanani, että luettiin aina myös kunkin maan ihmisistä eikä pelkästään maan rajoista, joista, järvistä, viljelysmaista, metsistä ja vuoristoista. Ne kaikki kuuluivat siis maantietoon.

Myös Venäjän suhteen on hyvä pysähtyä ajattelemaan venäläisiä ihmisiä, jotta ymmärtäisi, mikä maa Venäjä on. Minun kouluaikanani maa oli Neuvostoliitto eikä siitä silloin vielä kovin paljon haluttu tietää: suuret ystävyys-, yhteistyö- ja avunantoajat olivat vielä edessäpäin. Muistan, että oppikoulussa, jota kävin, tehtiin esitys vapaaehtoisien venäjänkielen opetuksen aloittamisesta, mutta koulun johtokunnassa se ei saanut kannatusta. Eräs vakaa maakunnan mies, Taipaleenjoen ja Vuosalmen taistelija, oli tyrmännyt ajatuksen lausumalla: - Minä en muuta venäjää ole osannut kuin *ruki verh*, se on aina riittänyt.

Nyt maa on taas Venäjä niin kuin ennen bolshevikkien vallankumousta, mutta venäläiset sitä asuttavat niin kuin ennen vallankumousta, sen jälkeen ja Neuvostoliiton hajoamisenkin jälkeen.

Jotta saisi oikean käsityksen

jostakin maasta ja sen ihmisistä, on aina viisasta lukea hyvää kirjallisuutta, joka maasta kertoo. Muistan, että Islannissa suur-lähettiläänä toiminut Anders Huldén kertoi, kuinka hän oli ollut Suomen Tukholman-lähetystössä lehdistösihteerinä, kun presidentti Kekkonen teki valtiovierailun Ruotsiin. Lehdistötilaisuudessa ruotsalainen lehtimies kysyi, ehtiikö Kekkonen lukea suomalaista kirjallisuutta. Kekkonen oli aivan tivahtanut: - Mistä minä muuten tietäisin, mitä maassa tapahtuu.

Minä päätin lukea Leo Tolstoin suuren romaanin *Sota ja rauha* venäläistä ihmistä ymmärtääkseni. Jäi mieleen, kuinka vanha kenraali Kutuzov itkusilmin vakuutti Napoleonin joukkojen ylitettyä Venäjän rajan ja lähdettyä hyökkäämään kohti Moskovaa: - Vielä ne syövät hevostensa lihaa.

Sen lukiessani muistin, kuinka myös Hitlerin joukot olivat syöneet hevostensa lihaa Moskovan porteilla. Vaikka Stalin oli tapattanut miljoonia omia kansalaisiaan ja pitänyt henkiin jääneitä pelossa ja kauhussa vuosikymmenen, hän pystyi äiti-Venäjään vedoten nostamaan venäläiset yhtenäisinä Hitlerin armeijaa vastaan.

Sama toistuu taas. Kun länsimaat pakotteineen ja vaatimukseineen alkoivat uhata pyhää äiti-Venäjää, Putinin suosio kasvoi ennennäkemättömiin lukemiin.

Voi vain toivoa, että Nato-haukat ovat Tolstoita lukeneet.

Antti Tuuri

Suomen armeijan nuorin sotilas?

Kymmenvuotias poika katsoo vakavana Topasjärvellä otetusta mustavalkoisesta valokuvasta. Poika seisoo asennossa ja hänen yllään on Suomen armeijan kenttäharmaa univormu. Kuka hän on? Miksi hän on sotilaspuvussa? Sotilaspoika-lehden ensimmäinen numero syksyltä 1941 antaa kertoa, että kuvan poika on nimeltään Vanja Utkin, orpo karjalaispoika, jonka äiti oli jatkosodan alussa matkustanut Petroskoihin sieltä koskaan palaamatta. Isä oli joutunut puna-armeijaan. Poika oli jäänyt asumaan vanhan isoäitinsä luokse, joka ikänsä puolesta ei kuitenkaan kyennyt huolehtimaan hänestä.

Suomalaisten saavuttua Vanjan kotikylään hän hakeutui suomalaisten seuraan ja ystävyysty tuota pikaa jalkaväkirykmentti 56:n miesten kanssa, jotka ottivat hänet kasvatikseen. Lehden artikkelin mukaan poika kiintyi suomalaisiin ja seurasi heitä myös rykmentin lähdettyä hänen kotikylästään. Rykmentin varastoista löytyi vanha sotilaspuku, jota pienennettiin pojalle sopivaksi, ja jalkarättikankaasta hänelle saatiin alusvaatteet. Venäläiseltä kalskahtava Vanja-nimi vaihdettiin tuota pikaa suomalaiskuuloiseen Jussiin. ”Jussi” kertoi lehden mukaan haluavansa isoksi kasvetuun ryhtyä suomalaiseksi sotilaaksi. Rykmentin miehet suunnittelivat rauhan palattua keräävänsä asetoveriensä keskuudesta kolehdin, jolla rahoitettaisiin Jussin kasvatus ja koulutus.

”Jussi” ei suinkaan ollut ainoa alaikäinen rintamalla. Jatkosodan alussa etenkin upseerien pojat saattoivat yleisen innostuksen ilmapiiirissä seurata isäänsä rintamalle ja toimia läheteinä ja muissa vastaavissa tehtävissä. Syyspuolella 1941 Päämaja puuttui asiaan ja alaikäiset komennettiin pois sotatoimialueelta. ”Jussi” ei todennäköisesti ollut myöskään ainoa suomalaisten kasvatiksi päätynyt itäkarjalaislapsi. Itäkarjalaiset naiset saattoivat tarjota lapsiaan kasvateiksi suomalaisperheisiin, mikäli uskoivat näin parantavansa näiden oloja. Näin kävi erityisesti, mikäli he olivat jääneet yksin monen lapsensa kanssa miehensä jouduttua puna-armeijaan.

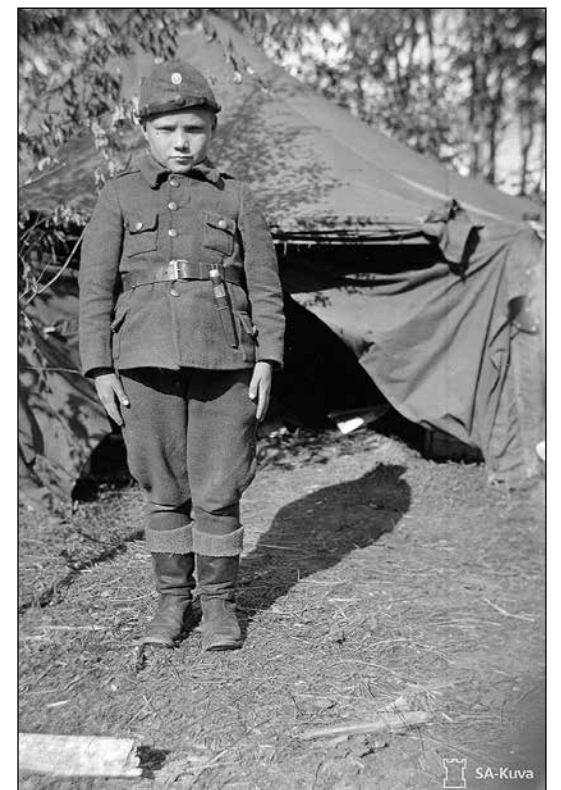

Olli Kleemola toimii Sotaveteraani-lehden kolumnistina.

JR 56 oli rykmentti, jossa isoisäni taisteli. Kiinnostuin luonnollisesti rykmentin historiasta. Sen vaiheita selvittäessäni törmäsin ”Jussin” tarinaan. Kukaan ei kuitenkaan osannut – vai halunnut? – kertoa, miten tarina lopulta päättyi. Päätyikö Jussi kasvatiksi johonkin suomalaisperheeseen, ja jos päättyi, onko hän elossa ja tietoinen omasta syntyperästään? Vai odottiko Jussia sama kohtalo kuin niitä sotavankeja, jotka jatkosodan pitkinä vuosina olivat ehtineet kiintyä suomalaisiin isäntäperheisiin, mutta jotka rauhansopimuksen pakotamana palautettiin Neuvostoliittoon, jossa he joutuivat työleireille rangaistuksena ”petoksesta”? Hyvät lukijat, jos joukossanne on joku, joka tietää Jussin kohtalosta, otan mielelläni vastaan lisätietoja!

Olli Kleemola

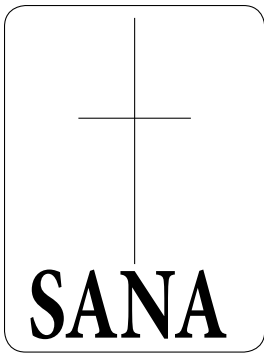
VTM Olli Kleemola (s. 1987) on sotahistorian tutkija ja tietokirjailija. Hän valmistelee väitöskirjaansa Turun yliopiston poliittisen historian oppiaineessa.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja facebook.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Jo joutui armas aika!

”Huomaa luonnon kauneudessa Luojan suuruus.” Näin sanotaan pikkulottain kultaisten sanojen kolmannessa kohdassa. Nämä sanat ovat usein olleet mielessä, kun olen työssäni pystyttänyt metsäkirkon sotaharjoituksessa olevia sotilaita varten. Minulla on tapana todeta, että metsä on sotilaan kirkko. Sotilaan kirkko rakennetaan sinne, missä seurakuntalaiset ovat – mikä sotilaiden tapauksessa usein tarkoittaa ulkoilmaa, metsää ja luontoa.

Ulkoiset puitteet metsäkirkossa ovat usein melko karut, mutta monesti myös hyvin kauniit ja puhuttelevat. Metsäkirkkoon on helppo saapua, sen kynnys on hyvin matala. Sotilaat tulevat sinne maastopuvuissaan, naamiovärein maalatuin kasvoin, likaisin käsin, sellaisina kuin ovat. Jotain hyvin puhuttelevaa on siinä hetkessä, kun ihminen katsoo naamiovärien takaa vakavana silmiin ja ojentaa päivän touhuissa tahriintuneet käntensä vastaanottamaan ehtoollisen. Siinä hetkessä voi tuntea Pyhän läsnäolon.

Metsäkirkossa katto on hyvin korkea, se yltää aina taivaaseen asti. Sellaisen katon alle mahtuvat kaikenlaiset tulijat omine näkemyksineen ja taustoineen, omine tarinoineen ja taakkoineen. Muistan erään vanhemman sotilaspapin kertoneen kokemuksestaan kansainvälisissä tehtävissä. Heillä oli sotilaiden kanssa tapana kokoontua pitämään jumalanpalveluksia paikkaan, jossa oli ennen sijainnut kirkko. Kirkosta oli jäljellä enää huonokuntoiset seinät, katto oli kokonaan poissa. Paikka ristittiin Suoran yhteyden kirkoksi.

Usein luonnon keskellä ihminen huomaa erityisellä tavalla oman pienuutensa ja toisaalta Luojan suuruuden. Joka kevät koen suurena ihmeenä sen, kuinka talven jälkeen luonto taas herää eloon, ruoho alkaa vihertää, puihin tulee silmut ja kukat nousevat maasta. Se tuntuu kertovan konkreettisella tavalla siitä, kuinka Luoja jatkuvasti ylläpitää elämää ja luo uutta.

*"Taas niityt vihannoivat ja laiho laaksossa.
Puut metsän huminoivat taas lehtiverhossa.
Se meille muistuttaapi hyvyyttäs, Jumala,
ihmeitäs julistaapi se vuosi vuodelta".*

Hyvää kesää Sinulle, huomaa luonnon
kauneudessa Luojan suuruus!

Suvi Kouri
Sotilaspatori

 Onnittelemme

Maija Pekkarinen 100 vuotta

Ravitsemustieteen professori emerita Maija Pekkarinen vietti 100-vuotissyntymäpäiväänsä 20. toukokuuta Helsingissä. Hän syntyi Kuopiossa, kirjoitti ylioppilaaksi Kuopion tyttölyseosta 1936 ja valmistui kotitalousopettajaksi Järvenpään kotitalousopettajaopistosta 1942, jolloin häntä pyydettiin Martta-piiriliiton konsulentiksi Viipuriin. Työ käsitti käytännön kursseja ja neuvontaa, sillä jälleenrakennusvaihe oli kiireistä ja se näkyi myös marttayhdistysten toiminnassa.

Maija Pekkarinen valmistui maatalous- ja metsätieteen maisteriksi, väit-teli tohtoriksi 1962 ja ni-mitettiin ravitsemustieteen

professoriksi 1968. Maija Pekkarinen on vireä eläkeläinen. Hän on toiminut aktiivisesti lukuisissa järjestöissä ja yhdistyksissä luottamustoimissa.

Ritva Seppänen

Anni Grundström 60 vuotta

Suomen Sotaveteraaniliiton sosiaalisihteri Anni Grundström täyttää 60 vuotta 30.6.2015. Anni Grundströmin terveydenhoito- ja sosiaalialan koulutus sekä käytännön työskentely mm. Oulunkylän Kuntoutussairaalassa ovat antaneet hänelle hyvät valmiudet liiton sosiaalisen työn kehittämiseen.

Anni Grundström tuli liittoon Täsmätuki-hankkeen projektisihteeriksi toukokuussa 1997, mutta sai tehokkaana, aloitteellisena ja yhteistyökykyisenä toimijana hyvin pian laajempaa vastuuta sotaveteraanien tukipalvelujen kehittämisessä. Hänen tarmokkuutensa ja peräänantamattomuutensa tuloksena Sotaveteraaniliitto aloitti vuonna 2004 sotaveteraanipiirien sosiaalineuvojaverkoston

luomisen, jonka tuloksena liitolla on tänään 18 piiris-
sä sosiaalilainvoja. Verkos-
toa täydentävät yhdistys-
ten veteraaniihdyshenkilöt.
Anni Grundström oli vah-
valla otteella mukana Sosi-
aali- ja terveysministeriön
rahoittamassa hankkeessa,
joka toteutettiin Lahdessa
yhteistoiminnassa kaupun-
gin alan vastuuhenkilöiden
kanssa. Hänen asiantunte-
mustaan rintamaveteraa-
nien tukiasioiden osalta on
käytetty hyväksi myös eri
neuvottelukunnissa sekä
viime vuosien aikana entis-
tä enemmän yhteistyön ke-
hittämisessä kuntien suun-
taan.

Inkeriläisten ja Karjalaisten heimoveteraanien sekä virolaisten Suomenpoikien ja heidän puolisoidensa ja leskien tukeminen on Anni Grundströmin sydäntä lähellä. Huomionosoituksena Suomenpoikien hyväksi tehdystä työstä hänet on kutsuttu heidän kunniajäsenekseen.

Pitkääaikaisesta ja menestyksellisestä työstä sotaveteraanien hyväksi Anni Grundströmille on myönnetty Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristi ja Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritarimerkki. Sotaveteraaniliitto on ar-

Katri Anttila 100 vuotta

Katri Anttila syntyi Viro-
lahden Klamilan kylässä
22.8.1915 maatalon tyttä-
renä. Hän liittyi paikalli-
seen Lotta Svärd -osastoon
16-vuotiaana. Hän avioitui
1937 ja muutti Inkerosiin.
Katri Anttila koulutettiin il-
mavalvonta- ja muonituslo-
taksi. Talvisodan syttyessä
aviomies sai käskyn koulu-
tukseen Poriin ja Katri haki
vapaaehtoisena rintamalle.
Komennus tuli Uuraisiin
muonittamaan työvelvollisia
ja sotatoimien lähestyessä
S-rykmentin esikunta-
komppaniaan muonittajiksi.
Tehtävä kesti talvisodan
päättymiseen.

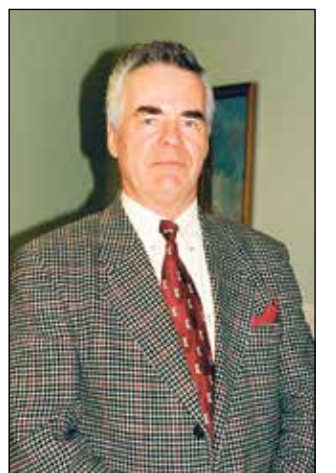
Katri viljeli miehensä kanssa maata jatkosodan ajan. Perheeseen syntyi poika ja tyttö ja kolmat-

ta polvea on kolme tyttöä ja yksi poika. Aviomiehen kuoleman jälkeen Katri hoiti maataloa yksin kuusi vuotta. Vuodesta 2012 hän on asunut Koskikodin palvelutalossa Myllykoskella.

**Teksti ja kuva:
Roope Nieminen**

**Seppo
Yli-Norpasta
sotakamreeri**

Seppo Yli-Norppa on Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja.

Tasavallan Presidentti on 8.5.2015 myöntänyt toiminnanjohtaja Seppo Yli-Norpalle (75) sotakamreerin arvon. Seppo Yli-Norppa on toiminut Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana vuodesta 1995.

**Oikaisu lehteen
nro 2/2015**

Sivulla 12 oleen
Mäntän muistoti-
laisuuden valokuvaaja
on Mira Metsälä/
KMY-lehti.

Rauno Loukkola 60 vuotta

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja Rauno Loukkola täyttää 60 vuotta. Hän on syntynyt Sysmässä 29.7.1955. Ylioppilastutkinnon ja asevelvollisuutensa Uudenmaan Jääkäripataljoonassa suorittettuaan hän jäi puolustusvoimien palvelukseen 1976, suoritti toimiupseerin virkatutkinnon 1979, jatkotutkinnon 1982 ja luutnanttikurssin 1985 henkilöstölinjalla.

Puolustusvoimissa hän toimi useissa eri tehtävissä mm. yksikön varapäällikkönä, henkilöstötoimiston päällikkönä ja opetusupseerina. Lisäksi hänen tehtäviinsä kuului mm. joukko-osaston oikeusupseerin tehtävät. Virka-aikanaan Rauno

Loukkola opiskeli oikeustieteitä Helsingin avoimessa yliopistossa, jossa hän suoritti useita työ-, rikos- ja hallinto-oikeuden kursseja. Hän toimi Helsingin käräjäoikeuden lautamiehenä 20 vuotta (1993- 2013) ja Vakuutus oikeuden sotilasjäsenenä 10 vuotta (1993-2003). Reserviin Loukkola jäi vuonna 2003.

Vuonna 2007 Rauno Loukkola valittiin Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajaksi, jota tehtävää hän hoitaa edelleen. Tänä aikana sotaveteraanitoiminta on nopeasti muuttunut; palvelusten, erilaisten kuntoutusten sekä hoidon ja hoivan tarve on merkittävästi lisääntynyt.

Toimintatarmoisena miehenä Loukkola paneutui heti sotaveteraanien toimintaan, sotaveteraanien etuisuuksiin, niiden perille viemiseen ja epäkohtien selvittämiseen. Hän on jäsenten keskuudessa pidetty ja arvostettu toiminnanjohtaja. Yksityisen jäsenenkin on helppo asioida hänen kanssaan, hänellä on aina aikaa kuunnella jäsenien huolia ja iloja.

Rauno Loukkola on sotaveteraaniyhteisöissä ja -asioissa monipuolisesti käytetty asiantuntija. Hän on mm. Helsingin kaupungin ja Aluehallintoviraston rintamaveteraaniasiaain neuvottelukuntien jäsen, Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n hallituksen varajäsen ja VEVA:n varajäsen.

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirissä hän on Sotaveteraanien kiinteistöjen hallituksen jäsen ja Rintamaveteraanien Säätiön hallituksen jäsen. Hän on Sotiemme veteraanit Helsinki-Vantaa keräysalueen keräyspäällikkö. Hän on rakentavasti toiminut eri yhdistysten yhteistoiminnan hyväksi.

Toiminnastaan hän on saanut lukuisia kunnia- ja ansiomerkkejä, mm. Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkin ja Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan ansioristin, Sotilasansiomitalin ja Suomen Sotaveteraaniliiton ansiomitalin. Sotilasarvoltaan hän on kapteeni.

Helsingin Seudun Sotavete-

raanipiiri, sotaveteraanit ja laajat sotaveteraanityön tekijäpiirit onnittelevat lämpimästi arvostettua merkkipäivän sankaria.

Päivänsankari viettää juhlapäiväänsä matkoilla.

Erkki Merikallio

Kuolleita

Eero Makkonen 1924 – 2015

Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin pitkäaikainen hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja Eero Makkonen siirtyi ajasta iäisyyteen lyhyen, mutta vaikean sairauden murtamana 10.5.2015.

Vaatimattomista oloista lähteneenä hän ehti toimia maanviljelijänä, jossa ammatissa hän kasvatti lypsykarjaa, piti kanalaa ja sikalaa, viljeli maata ja hoiti metsää. Myöhemmin hän siirtyi kuorma-autoyrittäjäksi. Sotien jälkeen hän kuljetti maitoautoa ja osallistui sitten auton kanssa mm. pohjoisen Suomen maan-

tieverkoston rakentamiseen. Sukupolven vaihdoksessa hän siirsi menestyvän kuljetusliikkeen poikansa jatkettavaksi.

Eero oli taitava käsistään. Hän rakensi kymmeniä kaappikelloja, pienemmistä kelloista puhumattakaan. Sorvin ääressä valmistui kuppeja ja kynttilänjalkoja. Hän teki myös hyllyjä, pöytiä, tuoleja ja muita huonekaluja.

Eero Makkonen osallistui Jatkosotaan taistellen Jalkaväki 9:n riveissä. Kun JR 9:n veteraanit sitten sodan jälkeen perustivat

oman killan, hän osallistui aktiivisesti killan toimintaan antaen panoksensa joukko-osastonsa aseveljeyden vaalimiseen. Hän teki myös paljon pyyteetöntä työtä huonompiosaisten aseveljiensä auttamiseksi.

Kun JR 9:n veteraanit vuonna 2003 lopettivat kiltansa toiminnan liittyen perinneosastona Pohjois-Karjalan Prikaatin Kiltaan, Eero Makkonen jatkoi veteraanityötä kuuluen perinneosaston hallitukseen.

Eero Makkonen kuului vuosikymmeniä Pyhäselän sotave-

teraaniyhdistykseen. Vuodesta 1997 hän toimi yhdistyksensä puheenjohtajana aina kuolemaansa asti. Vielä pari viikkoa ennen hänen poismenoaan koonnuttiin Eeron kotiin keskustelemaan yhdistyksen jatkamiseen liittyvistä asioista.

Eero Makkonen kuului kuolemaansa saakka Pohjois-Karjalan Sotaveteraanipiirin hallitukseen toimien hallituksen 2. varapuheenjohtajana. Me muut Eeron kanssa yhdessä tätä vapaaehtoistyötä tehneet muistamme kunnioltaan ja kiittäen hänen tar-

moaan yhteisten asioiden hoitamisessa. Mitä Eero lupasi, se piti ja sen hän myös teki.

Eero Makkonen oli Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsen vuodesta 2006 ja hänet valittiin sen 2. varapuheenjohtajaksi 2014.

Eero Makkonen siunattiin kotiseurakuntansa multiin 30.5.2015. Siunaustilaisuudessa muisteltiin niin omaisten kuin tuttavienkin puheissa Eeroa ja hänen elämäntyötään. Mies parhaasta päästä oli kutsuttu viimeiseen iltahuutoon.

Jorma Mikkonen

Arvo Kuikka 1924-2015

Helsingin Sotaveteraanikuoron laulunjohtaja, musiikkievertiluutnantti, musiikkineuvos Arvo Kuikka kuoli toukokuun 22. päivänä Helsingissä.

Arvo Kuikka syntyi 11.2.1924 Impilahdella maalaistalon poikana. Ammatinvalinnan mahdollisuuksien kotiseudulla ollessa vähäiset hän pyrki Wiipurin rykmentin soittokuntaan. Hän allekirjoitti Haminassa toukokuussa 1937 soitto-oppilassopimuksen. Viiden vuoden ja yhdeksän kuukauden palveluajan varusmiehen eduin sisältyi myös asevelvollisuuden suorittaminen. Soitto-oppilaat koulutettiin puhaltimiin ja jousisoittimiin sekä marssirummutukseen ja merkkisoittoon.

Talvisodan ajaksi soittokunta siirtyi Sortavalaan. Jatkosodan aikana olivat 14. divisioonan soittokunnan asemapaikkoina muun muassa Rukajärvi ja Äänislinna. Tehtäviä soittokunnal-

la riitti niin sankarihautajaisissa kuin kiertueilla rintamalla joukko-osastoissa ja sotilassairaaloissa nostattamassa sotilaiden mielialoja. Asemasotavaiheen aikana Arvo Kuikalla oli myös muun muassa tilaisuus toimia Äänislinnan kaupunginorkesterin viulistina.

Sodan päätyttyä Arvo Kuikka jatkoi musiikon uraansa ensin JR 9:n ja sitten Laivaston soittokunnan soittaja-aliupseerina 1945-1953. Hän suoritti 1951 Turussa Kirkkomusiikkiopistossa kanttoriurkurin tutkinnon sekä 1953 Sibelius-Akatemiassa sotilaskapellimestarin tutkinnon. Sen jälkeen ura jatkui Helsingin Varuskuntasoyttokunnan nuorempana kapellimestarina 1953-1955 ja vanhempana kapellimestarina 1955-1967. Vuonna 1961 hän suoritti Sibelius-Akatemiassa musiikinopettajan tutkinnon toimien myös akatemian sotilasmusiikkiosaston johtaja-

na ja musiikin teorian opettajana sotilassoittajille. Vuonna 1967 Kuikka valittiin puolustusvoimien ylikapellimestariksi, jota tehtävää hän hoiti 1984 asti. Musiikkievertiluutnantiksi hänet ylennettiin 1975.

Ansioistaan Arvo Kuikka sai director musices- ja musiikkineuvoksen arvonimet sekä runsaasti kunniamerkkejä ja huomioitoksia. Kunniamerkeistä on syytä erityisesti mainita VR 2, SVR R1, Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi sekä seitsemän ulkomaista kunniamerkkiä.

Sotaveteraanien musiikki-toiminnassa oli Arvo Kuikka antaumuksellisesti mukana jo vuodesta 1991 lähtien, jolloin hänet valittiin Helsingin Sotaveteraanikuoron ja Helsingin Sotainvalidipiirin Veljeskuoron laulunjohtajaksi. Viimeksi mainitun kuoron lopetettua toimintansa ovat sen jäsenet laulaneet

Sotaveteraanikuoron riveissä. Kuikan johtajakautena Sotaveteraanikuoro kehittyi merkittäväksi veteraanityön toimijaksi ja sen toiminta oli aktiivista ja menestyksellistä. Tulokseen vaikuttivat varmaan ratkaisevasti niin hyvin johtajan korkeatasoinen ammattitaito muusikkona ja opettajana kuin myös hänen huumorintajunsa, ehtymättömät tarinansa virkauran vaiheilta sekä taito kohdata ikääntyneet, monissa eri kuoroissa toimineet veteraanilaulajat tapoinea ja heikkouksineen. Sotaveteraanikuoro teki Kuikan johdolla lukuisia ulkomaanmatkoja sekä esiintyi kuoron jo perinteisiksi muodostuneissa itsenäisyyspäivän aaton kirkkojuhliissa ja sadoissa sotaveteraanityöhön liittyvissä tilaisuuksissa kotimaassa.

Arvo Kuikalla oli merkittävä panos maamme sotaveteraanikuorojen lukuisten laulujuhlien ja muiden yhteisesiintymisten

suunnittelijana ja laulunjohtajana. Hänen viimeiseksi vaikuttavaksi näytökseen jäi esiintymisen Hamina Tatoon Veteraanipäivänä 30.7.2014, jolloin hän voimallisesti, ehkä voimavaran- sa ylittäenkin, johti noin 250 sotaveteraani- ja perinnekuorojen laulajien useita esityksiä sekä Maneesin konsertissa että kirkkohetkessä. Paluumatkalla juhlasta Helsinkiin hän sai sydänkohtauksen, minkä jälkeen voimat eivät enää palanneet entiselleen.

Teemme kunniaa edesmenneelle sotaveteraaniveljelle muistaen, Vexi Salmen sanoin, tärkeimmän saavutuksemme:

”Me teimme sen mitä täytyikin, teimme rintamin harvenevin. Me teimme sen kukin paikallaan, teimme puolesta syntymämaan.”

Heikki Mälkki

Seutukunnalliset kirkkopäivät

Keski-Suomi

Leivonmäki 2.8.2015
 Petäjävesi 6.9.2015
 Jyväskylä 13.9.2015
 Laukaa 20.9.2015

Paikkakuntaakohtaiset kirkkopyhät

Viitasaari 13.9.2015
 Äänekoski 20.9.2015

Siika-, Pyhä- ja Kalajokilaaksot Oulaisissa 9.8.2015

Klo 10.00 Messu Oulaisten kirkossa
 Saarna, kenttäpiispa Pekka Särkiö,
 liturgina kirkkoherra Matti Hirvilammi
 Ruokailu yläkoulun ruokalassa
 Klo 13.30 Päiväjuhla Oulaisten kirkossa
 Juhlapuhe, abiturientti Sirkku Järvelä
 Puolustusvoimien tervehdys,
 evl Kimmo Rajala

Pirkanmaa Pälkäneellä Aitoossa 11.8.2015

Klo 11.00 Jumalanpalvelus
 Ruokailu ja päiväjuhla
 Alustavat ennakkoilmoittautumiset kesäkuun loppuun mennessä kunnittain:
 Sotainvalidien Veljesliiton Pirkka-Hämeen piiri ry
 Rautatienkatu 24 B 4, 33100 Tampere tai
 jouko.sipila@sotainvalidit.fi
 kirsi.korpi@sotainvalidit.fi
 Tiedustelut: puh. 03 222 6631 arkisin klo 8.30-15.00

Etelä-Karjala Savitaipaleen kirkossa 23.8.2015

Klo 10.00 Jumalanpalvelus, messu, saarnaa teologian tohtori Matti Wirilander
 Ruokailu
 Päiväjuhla, juhlapuhe kenraali Antti Lankinen

Etelä-Pohjanmaa

28.8.2015 Järvisuut
 Evijärven kirkossa
 1.9.2015 Suupohjan alue
 Kauhajoen kirkossa ja seurakuntakeskuksessa

Lappi Tervola 2.9. 2015

Klo 11.00 Messu, seppelartio ja ruokailu
 Klo 13.15 Juhla ja lähtökahvi

Uusimaa

Keravan kirkossa 5.9.2015

Klo 11.00 Messu, saarnaa kenttäpiispa Pekka Särkiö
 Päiväjuhla messun jälkeen kirkossa, juhlapuhe toiminnanjohtaja Markku Seppä
 Lounasruokailu ja kahvi päiväjuhlan jälkeen seurakuntakeskuksessa.
 Ilmoittautumiset yhdistyksittäin/osastoittain 19.8.2015 mennessä: Jouko Kaivonurmi, Annikinkatu 4 B 27, 04230 Kerava, jouko.kaivonurmi@saunalahti.fi, puh 044 302 8708.

Varsinais-Suomi Loimaa 6.9.2015

Klo 10.00 Messu Kanta-Loimaan kirkossa
 Klo 12.00 Lounas Hirvihovissa
 Klo 13.00 Päiväjuhla ja päätöskahvit Hirvihovissa
 Ilmoittautumiset yhdistyksittäin/osastoittain 15.8. mennessä Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiiriin toimistoon, puh. 02 233 3602.
 Info: Matti Vainio, 0500 532 765 tai Osmo Suominen, 0400 908 314

Pohjois-Pohjanmaa Haukipudas 13.9.2015

Klo 10.00 Messu, Haukiputaan kirkko
 Klo 11.30 Ruokailu, Haukiputaan koulu
 Klo 13.30 Päiväjuhla, Haukiputaan koulu, juhlapuhe maaherra Eino Siuruainen
 Ilmoittautumiset 31.8. mennessä yhdistyksittäin omaan veteraanipiiriin.

Kyrkdag 24.9.2015 kl. 12.00 i Vasa

Högmässan i Vörå kyrka
 Kranspatrull till Hjaltegravarna
 Lunch på Norrvalla

Kirkkopäivä 24.9.2015 klo 12.00 Vaasassa

Messu Vöyrin kirkossa
 Seppelartio Sankarihaudoille
 Lounas Norrvallassa

Pohjois-Karjala Polvijärvellä 13.9.2015

Klo 10.00 Jumalanpalvelukset
 Klo 12.00 Ruokailu
 Klo 13.30 Päiväjuhla

Suur-Savo

Mikkelin Tuomiokirkossa 1.9.2015

Klo 11.00 Messu Mikkelin Tuomiokirkossa
 Klo 12.00 Lounas Mikkelin Seurakuntakeskuksessa
 Klo 13.30 Juhla Mikkelin Tuomiokirkossa
 Ilmoittautuminen 17.8. mennessä yhdistyksittäin: Kaija Kolehmainen, Mikkelin Rintamaveteraanit ry, puh. 0400 250 217, mrvtoimisto@gmail.com
 Tervetuloa Hirvensalmen, Juuan, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Ristiinan ja Suomenniemen seudun sotiemme veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.
 Tumma puku, kunniamerkit

Jäppilän kirkossa 2.9.2015

Klo 10.00 Jorma Hynnisen konsertti Laulun laja Jäppilän kirkossa
 Klo 11.00 Lounas Jäppilän seurakuntatalolla
 Klo 12.00 Messu Jäppilän kirkossa
 Ilmoittautuminen 14.8. mennessä yhdistyksittäin: Juha Korhonen, puh. 050 527 4320
 Tervetuloa Joroisten, Pieksämäen ja Varkauden sotiemme veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.
 Tumma puku, kunniamerkit

Savonlinnan Tuomiokirkossa 3.9. 2015

Klo 14.00 Messu Savonlinnan Tuomiokirkossa Seppelartio
 Klo 15.30 Lounas Savonlinnan seurakuntakeskuksessa
 Klo 16.30 Juhla Savonlinnan seurakuntakeskuksessa
 Ilmoittautuminen 26.8. mennessä yhdistyksittäin: Jaakko Lindell, Veteraanikuja 1, 57100 Savonlinna, puh. 015 272 031 tai 050 526 7799
 Tervetuloa Savonlinnan, Enonkosken, Rantasalmen ja Sulkavan seudun sotiemme veteraanit, heidän puolisonsa ja lesket sekä naisjaostojen jäsenet.
 Tumma puku, kunniamerkit

Tulevia veteraanitapahtumia Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin alueella:

Ti 11.8.2015 klo 12.00 alkaen Helsingin kaupungin rintamaveteraaniasian neuvottelukunnan järjestämä retki Santahaminaan Kaartin Jääkärirykmentin vieraaksi. Kuljetus Marskin patsaalta klo 12.15. Lisätietoa ja ilmoittautuminen puh 050 441 4704.

Pe 4.9.2015 klo 12.00 Piirin 50-vuotisjuhlata Helsingin kaupungintalon juhlasalissa. Klo 12.00 kahvitilaisuus ja klo 13.00 päiväjuhla. Lisätietoa ja ilmoittautuminen puh 050 441 4704.

La 5.9.2015 Uudenmaan veteraanien yhteinen kirkkopäivä Keravan kirkossa. Messu klo 11.00, jonka jälkeen päiväjuhla ja lounas. Kuljetus Marskin patsaalta klo 10.00. Lisätietoa ja ilmoittautuminen puh 050 441 4704.

YleLeaks-ohjelma epäonnistui

En ollut aikaisemmin katsonut YleLeaks-ohjelmaa, mutta uteliaisuuttani jäin lauantaina 2.5.2015 sitä katsomaan. Petyin.

Ohjelmassa kerrottiin isolla, näyttävällä tekstillä, jonka taustana oli Mannerheimin ratsastajapatsas, että ”Suomi hävisi sodan”. Se paljasti ryhmän aatepohjan ja tarkoitushakuisuuden, sillä oletan, että ryhmä tietää, ettei Suomen armeija ole hävinnyt

yhtäkään niistä neljästä sodasta - vapaussota, talvisota, jatkosota, Lapin sota - joihin se on joutunut osallistumaan. Koska emme hävinneet kesällä 1944, saattoivat poliitikot tehdä rauhan, jossa itsenäisyys, vapaus ja yhteiskuntajärjestyksemme säilyivät muuttumattomina. Sen ansiosta YleLeaks-ryhmä voi nyt vapaasti esittää mitä haluaa, totta ja muunneltua totuutta.

Toteamus ”Suomi hävisi sodan” oli ilmeisen tarkoituksellisesti sijoitettu Kansallisen Veteraanipäivän vieton yhteyteen. Ymmärsin sen YleLeaksin ”kiihtöksenä” sotaveteraaneille.

Vapaan Suomen
 keväisin terveisin

Olli Kivioja

sotaveteraani

Pilvenveikot-klubin pj. 2001-2011

Kirkkopäivän vietto Valkealassa

Kymenlaaksolaisten sotiemme veteraanien kirkkopäivän juhlaa vietettiin aurinkoisessa säässä Valkealan 1927 valmistuneessa kirkossa perjantaina 22.5. Tilaisuuden ohjelma koostui messusta, ruokailusta ja päiväjuhlasta. Päiväjuhlassa juhlapuheen

piti emeritus kenttäpiispa **Hannu Niskanen**. Päiväjuhlasta lähetettiin seppelipartio sankarihaudoille. Juhlaan osallistui noin 250 henkilöä. Karjalan prikaati tuki järjestelyissä.

Teksti: Toivo Hartikainen

Kuva: Paavo Mikkonen

Seppelipartiossa vas. Pentti Laakso, Antero Korhonen ja Eeva Rämä

Kirkkojuhlaa Päijät-Hämeessä

Padasjoen kunnanjohtaja, juhlapuhuja Heikki Jaakkola

Päijät-Hämäläiset veteraanijärjestöt järjestivät ensimmäistä kertaa kolme eri seutukunnallista kirkkojuhlaa. Päävastuussa olivat tällä kerralla Sotainvalidit. Ensimmäinen juhla järjestettiin Heinolan Pitäjän kirkossa Äitienpäivänä, toinen Lahden Launeen kirkos-

sa Helatorstaina ja kolmas Padasjoen kirkossa Kaatuneiden muistopäivänä.

Kaikki kolme juhlaa noudattivat samaa kaavaa. Juhla aloitettiin seurakunnan kanssa yhteisellä jumalanpalveluksella. Tämän jälkeen joko käytiin kunnianosoituksella Sankarimuistomerkillä tai lähetettiin sinne seppelipartio. Päiväjuhla koostui musiikista, tervehdyksistä ja juhlapuheesta.

Kaikissa juhlissa tuli erittäin hyvin esille veteraaniväen arvostus ja nuorison osallistuminen veteraanityöhön. Kirkkopäivien toteutusta jatkossa suunniteltaessa tulee mietittäväksi siirtyminen pienempimuotoisiin ja veteraaneja lähempänä toteutettaviin juhliin.

Teksti ja kuva: Pertti Vesenterä

Valtuusto suuntasi kohti Joensuun liittopäiviä

Valtuuston kevätkokous jakautui kahteen osaan, aamupäivän keskusteluun ja iltapäivän varsinaiseen kokoukseen. Kanadaluukuun ottamatta kaikkien piirien kokousedustajat olivat paikalla ja keskusteluosuus muodostuikin vilkkaaksi. Perinnetyön suunnitelmat, sääntömuutokset, varainhankinta ja huoltotyö saivat edustajat pohtimaan asioita monesta näkökulmasta. Tulevaisuusfoorumin pitämistä edelleen liittokokouksessa jäsenet pitivät lähes välttämättömänä, koska niin paljon sisältyy pohdittavia ja päätettäviä asioita mietittäessä seuraavalle vuosikymmenelle siirtymistä. Puolisoiden ja leskien asemaa järjestön huoltotyössä sekä naistoiminta yleisesti nousi puheenvuoroissa esille. Kysymyksessä ei ole tulevaisuudessa siis pelkkä sääntömuutosasia, vaan myös toiminnan muutos siirryttäessä perinneaikaan. Monta asiaa on avoinna, mutta esille tulleet pohdinnat näyttivät, että yhtei-

Neljä Sotaveteraaniliiton valtuuston jäsentä täyttää kesän korvalla 80 vuotta. Vas. Heikki Lindroos Uudeltamaalta, Juhani Penttilä Kanta-Hämeestä, Erkki Pulli Etelä-Karjalasta ja Seppo Juhola Satokunnasta. Sotaveteraaniliitto onnittelee ja toivottaa vireitä vuosia.

nen tahto on hoitaa liiton tavoitteiden mukaisesti huoltotyötä ja siirtyä uuteen aikaan suunnitelmallisesti ja harkiten.

Varsinainen kokous eteni perinteisen valtuuston kevätkokouksen asialistan mukaisesti. Liiton puheenjohtaja Finn-Göran Wennström loi katsauksen vuoden 2014 toimintaan ja toiminnanjohtaja Markku Seppä esiteli pääkohdittain talouteen liittyvät asiat. Valtuusto hyväksyi hallituksen toimintakertomuk-

sen ja tilinpäätös vahvistettiin.

Valtuuston puheenjohtaja Sakari Sippola kiitti kokousedustajia ja totesi päivän olleen poikkeuksellisen antoisa johtuen rakentavasta keskustelusta. Lopuksi edustajien syntymäpäivälaulu valtuuston puheenjohtajalle sekä neljälle keväällä 80 vuotta täyttävälle edustajalle päätti kokouspäivän mieleenpainuvalla tavalla.

Anni Grundström

Veteraaniupseerit RUK:n 95-vuotisjuhlassa

Pentti Huttunen hetkeä ennen juhlan alkua.

Upseereiden kouluttaminen alkoi 1.4.1920. Jo vuonna 1919 oli kursseja, joilla koulutettiin upseereita, mutta ei ollut lainsäädäntöä siitä, oliko koulutus upseereiden koulutusta reser-

viin vai puolustusvoimien tarpeisiin. RUK:n perustamisesta tuli tänä vuonna kuluneeksi 95 vuotta. Juhla järjestettiin 6.6.2015 Haminassa, koulun syntysijoilla.

Juhlaan oli kutsuttu kaikki 213 aiemman kurssin suorittaneet upseerit. Kolmisentuhatta vierasta osallistui Bastionissa järjestettyyn juhlaan. Juhlan jälkeen suoritettuun ohimarsiin osallistuvat karkijoukkona nyt koulutuksessa olevat kurssin 214 oppilaat ja edellisten kurssien upseerit kurssinumeron mukaisessa järjestyksessä.

Vanhimmat juhlaan varauksin ilmoittautuneet kaksi upseeria olivat kurssilta 35 (4.1.-30.4.1937). Vanhin tavoittamani, yliluutnantti Pentti Huttunen, on kurssilta 41 (4.1.-28.4.1939). Lappeenrantalainen

Huttunen on syntynyt 2.9.1917. Hän kertoi talvisodan syttyessä joutuneensa ilmatorjuntajoukkoihin. Jatkosota meni rautatien ilmatorjuntajunassa. Marskin juhlaa suojeltiin Immolassa kesäkuussa 1942. Upseerin täsmällisyydellä tulivat päivämäärät, paikat ja tapahtumat kerrotuksi, vaikka veteraanilla on ikää 97 vuotta.

Nuorempaa ikäluokkaa edustivat vuoden 1922 veteraanit, everstiluutnantti Olavi Eronen kurssilta 49 (19.9.1940 - 31.1.1941 Niinisalo) ja kapteeni, Marskin ritari numero 95 Tuomas Gerdt kurssilta 57 (9.7. - 21.12.1943 Niinisalo).

Ensimmäinen ohimarssiin osallistunut kurssi oli nro 48, (12.7. - 8.11.1940 Niinisalo).

Pertti Nieminen

Sotaveteraaniliiton toimisto on suljettu 6.-24.7. henkilökunnan lomien vuoksi.

Kesä-, heinä- ja elokuussa liiton toimisto on avoinna perjantaisin kello 8.30 - 15.00, muina päivinä kello 8.30 - 16.00.

Tarvittaessa voitte ottaa yhteyttä: toiminnanjohtaja Markku Seppä puh. 0400 921 332 tai sosiaalishteeri Anni Grundström puh. 040 822 3998

Henkilökunta toivottaa lehtemme lukijoille aurinkoista kesää.

Käy katsomassa Sotaveteraaniliiton internet-sivut ja verkkokauppa.

www.sotaveteraaniliitto.fi

<https://www.facebook.com/sotaveteraaniliitto>

Kansallisen veteraanipäivän juhla Elenia Areenalla

”Tämä maa ei koskaan sortua saa”

Valtakunnallinen kansallisen veteraanipäivän pääjuhla järjestettiin tänä vuonna Hämeenlinnassa. Juhlaan osallistui myös presidentti Sauli Niinistö puolisoineen. Niinistö palkitsi kansallisena veteraanipäivänä 1803 aikaisemmin palkitsematta jäänyttä sotiemme veteraania Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitaililla. Hämeenlinnan tilaisuuden yhteydessä jaettiin kunniamerkki 13 veteraanille.

Pääjuhla alkoi kello 13, samalla kun presidentti **Sauli Niinistö** asteli puolisonsa rouva **Jenni Haukion** kanssa Elenia Areenalle Porilaisten marssin tahdisa. Sitä ennen Suomen lippu oli nostettu salkoon ja kirkkoherra **Timo Kalaja** pitänyt juhlayleisölle hartaushetken kirkkoherra, isä Markuksen kanssa. Pääjuhlan musiikista vastasivat Puolustusvoimain varusmiessoittokunnan ja eri hämeenlinnalaiset kuorot. Tuomas Kalaja lauloi Veteraanin iltahuudon.

Kansliapäällikkö **Päivi Silalanaukee** sosiaali- ja terveysministeriöstä toi puolestaan valtioneuvoston tervehdyksen tilaisuuteen. Kansliapäällikön mukaan kansallisen veteraanipäivän 30-vuotinen historia osoittaa juhlan tärkeyden ja sen selkeän tilauksen.

Kansakunta on voinut kohdistaa huomionsa niihin miehiin ja naisiin, jotka kantoivat raskaimman taakan sotiemme vaikeina vuosina. Veteraanipäivän sankareita olette te itsenäisyytemme turvaajat, kansliapäällikkö totesi.

”Valtiovalta kantaa vastuunsa sotainvalidien ja -veteraanien edellyttämän hoi-

van ja huollon tarpeesta niin kauan, kun te arvoisat veteraanit sitä tarvitsette. On kunniatehtävä hoitaa tämä velvoite teitä kohtaan, jotka aikanaan turvasitte meille vapaan isänmaan”, Sillanaukee lupasi puheessaan.

Juhlapuhe kruunasi juhlan

Tapahtuman juhlapuheesta vastasi arkkiatri **Risto Pelkonen**, joka muistutti heti puheensa kärkeen, että sotatoimien päättymisestä Suomenmaan kamaralla oli kulunut tasan 70 vuotta. Hän toi myös esille, miten suuri ihme oli sodan runteleman Suomen nouseminen uuteen kukoistukseen.

On kiitollisuuden ja kunnioituksen korkea hetki. Juuri nyt tänä valoisana kevätpäivänä, suuren suomalaisen säveltäjämestarin juhlayluonaa ikikiitolliset ajatukset kohdistuvat jokaiseen veteraaniin, jokaiseen sotainvalidiin ja kaikkiin niihin naisiin ja miehiin, jotka pelastivat itsenäisyytemme ja suomalaisen elämänmuodon säälimättömän vihollisen kynsistä, arkkiatri totesi.

Syvältä sydämen pohjas-

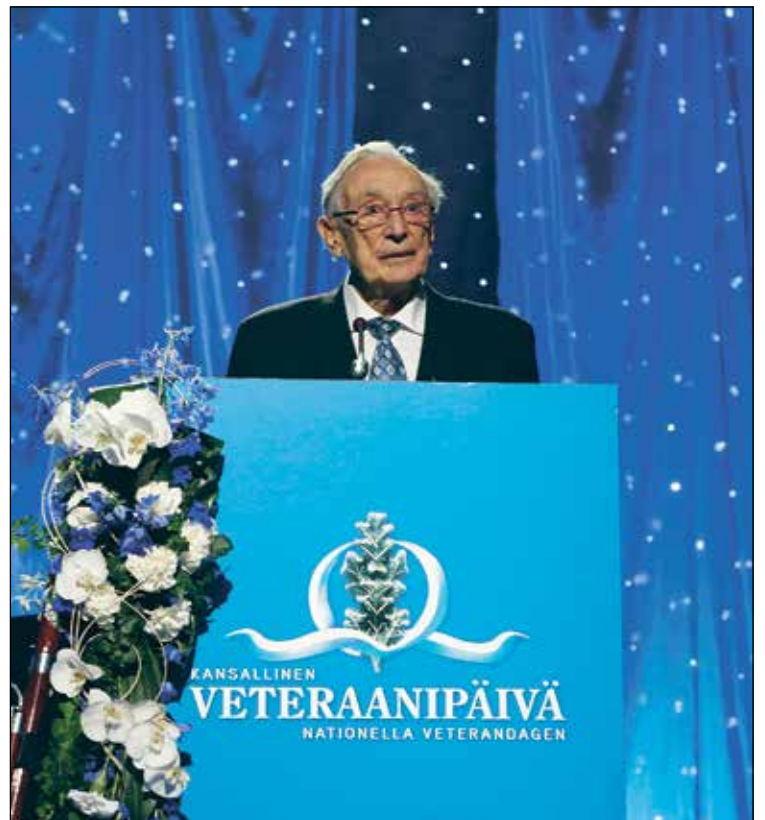
ta ja mielen kätköistä nousee se kunnioituksen tunne, joka kohdistuu niitä rakkaita isänmaan puolustajia kohtaan, jotka kaatuivat julmassa sodassa, Pelkonen sanoi.

Myös Risto Pelkosen isän kohtalona oli kaatua sodassa. Arkkiatrin silmät eivät pysyneet kuivina, kun hän oli kuullut sotaveteraanijärjestön päätöksestä laskea seppeleen jokaiselle 600 sankarihautausmaalle.

Kirkkomaalla kulkija kohtaa aina yhtä riipaisevan maiseman; siellä lepäävät rinnakkain ikuista untaan samankäiset nuoret miehet, usein samasta kylästä. Jokaisessa hautakivessä on nimi ja sen takana nuoren ihmisen oma, ainutlaatuinen tarina arjesta ja pyhästä, perheestä ja ystävästä, iloista ja suruista ja varhaisesta kuolemasta, Pelkonen, joka itse kohtasi sodan armottoman arjen sotasaaralan nuorena lähettipoikana, totesi puheessaan.

Pelkosen puhe jatkui:

”On tullut tavaksi sanoa, että sodat hävittiin, mutta itsenäisyys voitettiin. Totta se on yhä aina vaan. Kansakunnan itsenäisyys on vapautta päättää omista asioistaan, sanan, uskonnon ja valinnan vapautta, vastuuta ja velvollisuuksia. Siis kaikkea sitä, mikä sisältyy käsitteeseen isänmaa. Kun puhumme isänmaasta, vaalimme yhteistä kulttuuriperintöämme ja kunnioitamme menneiden sukupolvien työtä. Kiitos on

Veteraanin puheenvuoron juhlassa esitti kesällä 97 vuotta täyttävä kunnallisneuvos Veikko Juvonen.

isänmaan sana. Sodan runteleman maan nostaminen laakson pohjasta kukoistukseen kaikilla elämän alueilla lyhyessä ajassa oli suuri ihme. Menestystarina vailla vertaa. Kantavana voimana olivat yhdessä tekemisen eetos ja tulevaisuuden usko. Usko, että hyvä on olemassa, toivo, että hyvän voi saavuttaa omin toimin. Ja luottamus siihen, että lähimmäisen rakkaus on keskuudessamme pysyvä arvo. Kaiken taustana oli veteraanien jättämä velvoittava perintö; kaveria ei jätetä, periksi ei anneta”.

Puheensa lopuksi Pelkonen mainitsi, että ”nyt on meidän tehtävämme pitää huoli siitä, että te saatte kaiken sen henkisen ja aineellisen tuen, joka tarvitaan hyvän elämän edistämiseksi. Tämä ei ole vain julkisen vallan asia, vaan meidän kaikkien yhteinen ilomme. Tämän vuoden kansallisen veteraanipäivän teeman sanoin; tämä maa ei koskaan sortua saa, eläköön Suomi. Olkoon maailmassa rauha ja kansojen keskellä hyvä tahto”.

Presidentti luovuttamassa kunniamerkkejä

Ennen pääjuhlaa tasavallan presidentti jakoi puolisonsa kanssa mitaleita veteraaneille yksityistilaisuudessa. Yksi mitalinsaajista oli syksyllä 87 vuotta täyttävä **Pentti Mun-**

nukka Hattulasta. Munnukkaa juhlassa oli avustamassa hänen poikansa. Munnukka on syntyjään luovutetuilta alueilta Käkisalmen maalaiskunnasta.

Ehdottomasti hieno juhla tämä, Munnukka toteaa kärkeen.

Mitalinsaaja sai komennuksen jo 15-vuotiaana sotilaspoikana kahden rautatie-sillan vartiointitehtäviin Käkisalmissa.

Olin viimeinen, joka lähti kylästä pois. Se oli hiljainen, ei lehti puussa liikahtanut. Kylä oli tyhjä ja autio. Se kuoli sinä päivänä se kylä, Munnukka toteaa.

Välillä ruokalasta yhytetty sotaveteraani **Lauri Hemmi** oli myös mukana juhlilla puolisonsa Leenan kanssa. Hän ei kuulunut tällä kertaa mitalinsaajiin.

Tammelassa olen syntynyt ja kasvanut. Lapissa vietin 30 vuotta Uiton palveluksessa. Ja nyt sitten vietän Hämeenlinnassa eläkepäiviä. Olen sitä nuorinta ikäluokkaa, joka joutui kokonaisuudessaan rintamavastuuseen, vuoden 1925 loppupuolella syntynyt. Aloitin kyllä sotani jo oikeastaan talvisodan aikana. Olin Tammelassa, Kaukolan näkötorjissa tuuramassa siellä olevia päälliköitä yöaikana 15-vuotiaana. 1941 kesällä oltiin desanttijahdissa Letkulla.

Rouva Jenni Haukio seuranaan sotaveteraanit (vas.) Erkki Saari, Kai Siirola ja Arvo Vehmassalo.

Hämeenlinnalainen Lauri Hemmi osallistui Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaan Hämeenlinnassa. Kuva: Tarja Lappalainen

Sodan loppuvaiheessa Hemmi palveli Itä-Kannaksella Kankaanpään patteristossa tykinjohtajana. Lauri Hemmin mukaan nykyään

veteraaneja kohdellaan Suomessa hyvin.

Nyt vasta 90-luvulla, viime vuosien aikana, se on parantunut huomattavasti.

Hemmin mukaan esimerkiksi 1970-luvulla kohtelu ei ollut samanlaista.

Ei sitä ihan huonostikaan kohdeltu, mutta saatettiin jopa sanoa, että miksi menitte sinne. Sellaisiakin kommentteja saattoi tulla.

Hemmi toivoo, että kaikki kunnat voisivat soveltaa oikealla lailla kuntoutusrahojaan, koska ne ovat välttämättömiä veteraaneille.

Ja olen erittäin iloinen, että varsinkin vielä nyt annettaisiin niille, jotka pystyvät menemään kuntoutuslaitoksiin, jossa on ohjelmaa. Minäkin pääsen Ruissaloon ensi kuus-

sa, Hemmi toteaa tyytyväisenä.

Puolestaan mitalijuhlissa tavoitettu 88-vuotias **Ensio Lius** on tyytyväinen veteraanien kohteluun.

Se on aina askel askeleelta vain parantunut.

Lius oli mukana Karjalan kannaksen sotatapahtumissa kotiseuduillaan Vuokselassa.

Saman kylän poikia tilaisuudessa edusti myös puhujavieraana ollut kunnallisneuvos, sotaveteraani **Veikko Juvonen**.

Sodan lopputulos oli Suomen kannalta siedettävä. Vaikka jouduimme luovuttamaan suuren maa-alueen, maksamaan kohtuuttomat sotakorvaukset ja kärsimään voittajavaltion määräyksistä, säilytimme kuitenkin tär-

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö keskustelemassa mitalin saaneen Annikki Mäen (92) kanssa. Kuva: Markku Seppä

keimmän, itsenäisyyden, Juvonen totesi juhlayleisölle.

Sekä Liuksen että Juvosen kotipitäjä jäi luovutetuille alueille.

Tämän, 1600-luvulta lähtien sukuni hallinnassa olleen

talon ikkunoista näkyi Vuoksen vuolas virta, kuuluisa Äyräpään kirkon torni ja Vuosalmen kylän peltoja, Juvonen totesi.

Tarja Lappalainen

Kansallinen Veteraanipäivä Kilpisjärvellä

Veteraanipäivän pääjuhla oli tänä vuonna Hämeenlinnassa ja pienimuotoisempia juhlia järjestettiin lukuisilla paikkakunnilla kautta koko Suomen. Aivan omanlaisensa oli Käsivarressa Kilpisjärvellä, kolmen Pohjoismaan yhteisellä rajapyykillä, korkeiden tunturien keskellä järjestetty juhlatilaisuus.

Kun Lapin sodan päättymisestä on kulunut 70 vuotta, oli Kilpisjärven juhlassa juuri niillä seuduilla, missä viimeiset vihollisen sotilaat poistui-
vat Suomen kamaralta Norjan suuntaan huhtikuun 25.-26. päivänä 1945. Pohjan Prikaatin Kilta on järjestänyt jo kahden vuosikymmenen ajan veteraanipäivän juhlan rajapyykillä, niin nytkin, yhteistyössä Enontekiön kunnan ja Jääkäriprikaatin kanssa.

Juhlallisuuksia oli itse asiassa kahtena päivänä. Jo sun-

nuntai-iltana 26.4. pidettiin konserttitilaisuus Kilpisjärven koulun juhlasalissa. Saliin pakautui ennätysyleisö, yli 300 henkilöä. Paikalla oli myös viisi veteraania, neljä entistä rintamasotilasta ja yksi entinen pikkulotta tummissa puvuissa, kunniamerkit rintamuksessa. Kyllä salamavalot räpsyivät.

Juhlan avasi Killan puheenjohtaja, kunnallisneuvos **Kari Ahokas**. Juhlapuheen piti entinen kunnanjohtaja **Pentti Keskitalo**. Musiikkiohjelmaa tarjosi **Marketta Tuikan** johtama Käsivarren Mieslaulajat, jolle tilaisuus oli samalla uuden cd-lelyn julkistamiskeikka. Myös koulun oppilaiden muodostama kuoro esiintyi rehtori **Timo Tuomisen** säestämänä. Loppuosa tilaisuudesta vietettiin sotilasmusiikin parissa. Sitä esitti Lapin Sotilassoittokunnan vaskiseitsikko, johtajana ja solistina musiikkimajuri **Juha Keto-**

la. Harvoin laulettuna kuultu Ratsuväen marssikin oli ohjelmassa.

Veteraanipäivän aamusta alkaen suuntautui Kilpisjärvelä monesta suunnasta hiihtäjiä ja moottorikelkkoja melkein pä jonoissa kohti rajapyykkiä. Väkeä tuli myös Ruotsin ja Norjan puolelta. Paikalla arvioitiin olleen ainakin kolmisensataa henkilöä. Oivallinen hankinto auttoi tilaisuuden onnistumisessa ja kirkas auringonpaiste kruunasi pakkaspäivän tunnelman.

Juhla alkoi hiljaisessa tunnelmaisemassa Lapin Lennoston Hornetin jyrisävällä ylennolla. Pohjan Prikaatin Killan sihteri **Kari Broström** esitteli paikalla olleet sotiemme veteraanit. Lipunnoston ja Lippulaulun jälkeen kolmen valtakunnallisen veteraanijärjestön tervehdyksen toi juhlaan Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja **Tero Tuomisto**.

Juhlapuheen piti Jääkäriprikaatin komentaja, eversti **Petteri Koskinen**. Sotaveteraani **Armas Ilvo** lauloi koskettavalla tavalla Veteraanin iltahuudon Lapin Sotilassoittokunnan soit-
tajien säestämänä. Kirkkohera **Hannu Ojalehto** piti lopuksi vielä lyhyen kenttähartauden ja rajapyykin tilaisuuden päätteeksi laulettiin Isänmaa-virsi.

Tilaisuuden jälkeen oli kaikille tarjolla läheisen Kuohkimajärven tuvan luona kenttälounas työtarpeineen. Siellä ovat lukemattomat Lapin vael-

Veteraaneja juhlassa Kilpisjärven koulun juhlasalissa vas. Olli Kivioja, kotirintaman lottatehtävissä palvellut Heljä Kivioja, Hemmi Jaara, Armas Ilvo ja Veikko Korkka. Myöhemmin koulu tuhoutui tulipalossa.

tajat nauttineet eväitään, mutta nyt oli tuvan luona, lähirinteillä ja tasaisella hangella koolla harvinaisen suuri, värikäs väenpaljous. Jääkäriprikaatin varusmiesten hoitamana jonotus

sujui nopeasti ja kyllä hernekeitto maittoikin tunturien ai-
nutlaatuisessa tunnelmassa.

Teksti: Tero Tuomisto
Kuvat: Raimo Latvala

Veteraanijärjestöjen puheenvuoron esitti Rintamaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Tero Tuomisto.

Auran päiväkotilapset laskivat kukat Auran veteraanikivelle kansallisena veteraanipäivänä. Kuvassa kunniatehtävää hoitavat Julius Lindroos ja Lotta Ketola. Lippuvartiossa Helmi Vuori ja Arttu Häkkinen. Kuva: Auranmaan Viikkolehti/Jorma Kaarto

Liiton vanhin ja nuorin tapasivat – ikäero 96 vuotta

Tasavallan presidentin myöntämä SVR M1 -kunniamerkki luovutettiin liiton vanhimmalle veteraanille **Toivo Rantalalle** (107) hänen kotonaan Vaskirinteen Palvelukeskuksessa Elimäellä 8.5.2015. Tilaisuuteen oli kutsuttu myös liiton nuorin jäsen **Eelioliver Mayele** (11) Taipalsaarelta.

Kymenlaakson alueen veteraaneille myönnetty mitalit jaettiin kansallisena veteraanipäivänä Kouvolassa. Toivo Rantala ei tahtonut tulla neljäksi tunniksi istumaan tilaisuuteen. Mitalin luovuttivat hänelle toiminnanjohtaja **Markku Seppä** ja toiminnanjohtaja **Toivo Hartikainen** kotona järjestetyssä tilaisuudessa.

Toiminnanjohtaja Markku Seppä kiinnittää kunniamerkin Toivo Rantalalle. Kuva: Pertti Nieminen

Kiittäessään kunniamerkistään sanoi Toivo: *Tämä on elämäni paras päivä.* Keskustelussa Eelioliver kyseli Toi-

volta elämästä tsaarivallan aikana, mitaleista ja sodan ajan muistoista. Toivo kertoi elämän ennen itsenäistymistä ol-

leen samanlaista, aivan tavallista maatalon elämää. Ei maaseudulla itsenäistymisen juuri muuttanut arkipäivää. Sodan muistoissa tuli esiin veljen kaatumisen ja jääminen palavaan taloon pari päivää ennen talvisodan päättymistä, jäänteiden löytäminen, ja kotiin tuominen takaisin vallatulta alueelta 1941.

Vastavuoroisesti Toivo esitti Eelioliverille kolme kysymystä. Urheiletko, menetkö sota- väkeen, kun olet siinä iässä, ja mikä sinusta tulee isona? Vastaukset tulivat empimättä.

Harrastan jalkapalloa ja miekkailua noin neljä tuntia viikossa. Sotaväkeen menen tietysti.

Siis te lapset ja vanhukset, ja te äidit ja morsiamet niin kauan teillä on turvattu lies, kun on pystyssä ykskin mies.

Isona minusta tulee arkeologi, sanoi Eelioliver. Siinä saa tutkia vanhoja asioita.

Kiitavi aika, vierähtävät vuodet. Miespolvet vaipuvat unholaan.

Tilaisuuden alussa Eelioliverillä oli rinnassaan isoisänsä, edesmenneen Pauli Utraisen 90-vuotispäivänään Eelioliverille luovuttama Sotaveteraanimitali. Sitä hän kantaa isoisänsä muistoa kunnioittaen. Lisäksi hänellä on itse ansaitsemansa Sotaveteraaniliiton hopeinen ansiomerkki. Toivolla oli tammenlehti ja nyt myös kunniamerkki, SVR M1.

Lopuksi molemmat saivat Viipurin Lauluveikkojen ja Helsingin Sotaveteraanikuoron CD-levyn ”Isänmaalle laulamme” ja Ari Uinon kirjan ”Sotiemme Veteraanit. Rintamalta Rakentamaan”.

Kotiin lähtiessään Eelioliver kysyi, saako hän tulla tapaamaan Toivoa kesän alussa. Hän sai luvan.

Eelioliver sai uuden ”isoi- sän”.

Koruttoman, lämmenhä- kisen tilaisuuden olivat järjestäneet Kymenlaakson piirin toiminnanjohtaja Toivo Hartikainen ja Elimäen kerhon yhdyshenkilö **Kaarlo Hellsten**.

Pertti Nieminen

Toivo Rantala

107-vuotias sotaveteraani seuraa edelleen aktiivisesti mm. Krimin ja Ukrainan tilannetta.

Hänen ohjeensa nuoremmille:

”Kannattaa pitää ystävät lähellä ja viholliset kaukana. Venäjä on aina Venäjä, vaikka ideologia muuttuu”.

Eelioliver Joshua Mayele

- Syntynyt Lappeenrannassa 4.11.2003
- asunut muutaman vuoden Ranskassa
- käy koulua kotiopetuksessa, nettipohjainen Feeniks-koulu
- liittyi 2009 Taipalsaaren Sotaveteraanien kannattajajäseneksi ja isoisänsä tukihenkilöksi
- on tietokone-ekspertti
- harrastanut jalkapalloa, Kung Fu -kamppailulajia, kuvataidetta
- miekkailua 4 h viikossa
- lukee paljon tiedekirjoja
- puhuu ja kirjoittaa englantia hyvin, puhuu ranskaa auttavasti
- Skypessä paljon ”kavereita” ympäri maailmaa, joiden kanssa päivittäin kontaktissa
- Eelioliver ylpeä juuristaan. Ukin ja mummon elämänvaiheet sekä sota-ajan tapahtumat ovat hänestä tärkeitä.

Sotaveteraaniliiton vanhimman jäsenen Toivo Rantalan ja nuorimman jäsenen Eelioliver Mayelen tapaaminen päättyi kättelyyn, halauksiin ja sopimukseen tavata kesällä uudelleen. Kuva: Markku Seppä

Pohjanmaan Kiinteistötekniikka Oy

Alavieska
-rakennusautomaatiota-

Hanskitrans Oy

Alavus

Kone-Vahto Oy

Kalkkinen

**Uusi postimyynti-
kuvasto on ilmestynyt!**

**LAAJA VALIKOIMA SUOJIA
VIRTSANKARKAILUUN**

Moli Varmoja, hyvin istuvia ja hajua neutraloivia.

**PYYDÄ
ILMAINEN
NÄYTE**

FENNO MEDICAL OY

09 276 360

asiakaspalvelu@fennomedical.fi

fennokauppa.fi

Kansallisena veteraanipäivänä luovutettiin veteraaneille eri puolilla maata kunniamerkkejä

Kurikka

Kurikkalaiset merkinsaajat vas. Onni Kivistö, Toivo Tuokkola, Vilho Pihlajamäki, Erkki Keski-Hirvelä, Pentti Lehtola, Yrjö ja Hilja Yli-Krekola, Pentti Järvenpää, Martti Rinta-Hirvelä, Tauno Mansikkamäki, Oiva Aalto, Lauri Metsäranta ja Aino-Riitta Kuusisto.

Evijärvi

Evijärven mitalistit vas. Veikko Pesonen, Erling Nyström, Klaudia Kultalahti, Hellen Joutsen, Kauko Toivola ja Martta Åby.

Hamina

Haminassa mitalien luovutus- ja kahvitilaisuus järjestettiin 27.4. Haminan Veteraanikodissa. Paikalle oli saapunut 10 veteraania. Ylärivissä vas. Keijo Posti, Otto Virkki, Valde Vierula ja Olavi Nuotio. Toisessa rivissä vas. Erkki Sundgren, Teuvo Suntio, Urho Harju ja Ester Illman ja istumassa Toini Ahola ja Helmi Permanto. Kuva: Aila Sahala

Harjavalta

Harjavallan kaupungin järjestämässä Veteraanipäivän juhlassa jaettiin 17 SVR MI -mitalia. Eräs mitalin saajista oli 1921 syntynyt korpraali Pentti Huhtala, joka sattui olemaan ns. intervalliviikolla. Hänelle mitalin suoraan "vartiopaikalle" veivät Harjavallan sotaveteraaniyhdistyksen sihteeri Anne Paukkunen ja puheenjohtaja Jaakko Suontausta. Kuva: Jaakko Suontausta

Sudbury

Sudburyn Aseveliyhdistys vietti Kansallista veteraanipäivää kunnioittamalla veteraaneja, joille oli myönnetty SVR MI -mitali. Tilaisuudessa olivat läsnä myös Kanadan joukkojen eversti John Valtonen, kunniakonsuli Hannu Piironen ja pastori Vihtori Leskelä. Sotaveteraani Veikko Alatyppö on saanut rintaansa mitalin. Kuva: Roosa Mäkelä

Helsinki

Helsingissä kunniamerkit luovutettiin kaupungintalon juhlasalissa järjestetyssä veteraanipäivän kahvi- ja konserttitilaisuudessa. Kuvassa Veli Grönfors saa oman mitalinsa. Kuva: Pertti Nisonen

Kanada

Kanadan Länsirannikon Suomalaiset Sotaveteraanit juhlivat Kansallista veteraanipäivää 26.4. Scandinavian Keskusten juhlasalissa yli 100 henkilön voimin. Juhlan kohokohta oli SVR MI - mitalien jako viidelle veteraanille. Kuvassa kunniakonsuli Tom Nyberg kiinnittää mitalin Allan Hakkaraisen rintaan.

Kauhava

Härmän kuntokeskuksessa luovutettiin 27.4. kunniamerkkejä kauhavalaisille sotaveteraaneille. Vas. Heikki Kamppila, Veikko Kujanpää, Lauri Mäkinen ja Antti Pernaa.

Lake Worth

Kolme mitalin saajaa: Siiri Kovalainen, Kyllikki Lehtonen ja Erkki Korby St. Andrew's Lutheran kirkossa 26.4. Mitalit luovutti kunniaconsuli Peter Mäkilä.

Savitaipale

Etelä-Karjalan radio haastattelee mitalin saaneita sotaveteraaneja Kalle Tiainen (vas.) ja Sakari Olkkonen. Taustalla Veteraanikivi, jolle kunnan ja seurakunnan edustajat laskivat kukkalaitteen. Kunniamerkkien luovutustilaisuus järjestettiin toimintakeskus Suvannossa. Kuva: Pentti Pylkkö

Uusikaupunki

Mitalinsaajat eturivissä vasemmalta: Matti Vuorisalo, Jaakko Myllynen, Jouko Larvanto, Keijo Hansberg, Aatos Lindström, Aarne Pirttimäki, Aino Sokka. Kuva: Eero Katina

Lapua

Kunniamerkin saaneet vas. Yrjö Ojala, Paavo Mäki, Matti Kalliokoski, Matias Rajala, Eino Kallio, Pentti Korpela, Toivo Isosalo ja Aleksanteri Kudjoi.

Naantali

Naantalissa luovutustilaisuudessa Varsinais-Suomen Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Tuukka Alhonen kiinnittää mitalin Sulo Mickelssonin rintaan. Kuva: Jaakko Ylitalo

Paimio

Kunniamerkeillä palkitut istumassa vas. Aune Ylikorpi, Katri Nevä, Faina Reponen, Maila Saarinen. Oikealla mitalien luovuttajat, Paimion Sotaveteraanien kunniapuheenjohtaja Erkki Yli-Halla ja hallituksen varapuheenjohtaja Terho Tomero. Seisomassa vas.: Paimion Sotaveteraanien pj. Kyösti Vuontela, mitalin saajat Tyyne Järvinen, Pauli Reponen, Veikko Korhonen, Pentti Jokiniemi, Hugo Salonen, Väinö Nuppula, Eero Heimo, Paavo Tanjula, ja Onni Peltola sekä oikealla sihteeri Jorma Hanhiala. Kuva: Jukka Salmela

Suonenjoki

Juhlaa vietettiin Vanhamäen hyvinvointikeskuksessa Suonenjoella 26.4.2015. Yhteiseen juhlaan osallistui Suonenjoen, Karttulan, Terwon ja Vesannon sotiemme veteraaneja omaisineen ja tukijoineen. Kuvassa everstiluutnantti Ensio Palosaari kiinnittää veteraani Onni Juutin rintaan Suomen Valkoisen Ruusun ensimmäisen luokan mitalin. Kuva: Olli Herranen/Savon Sanomat

Paattinen-Vahto

Vasemmalta: Soini Sainio, Severi Ojaperä, Aarne Hiironen, Pekka Mikkola, Matti Kivimäki ja Hanna Lankinen sekä oikealla mitalit jakanut Pertti Keihäs. Kuva: Paattisten-Vahdon sotaveteraanit ry

Taipalsaari

Taipalsaarella mitaleita luovutettiin mm. Taipalsaaren Kotihoidon palvelutalossa 98-vuotiaalle Taimi Käkelälle. Taimin vierellä vas. Tapio Niemi ja Taisto Hulkkonen. Kuva: Aure Niiva

Kanada

Thunder Bay'ssa vietettiin Kansallisen veteraanipäivän juhlallisuuksia Hilldale Kirkolla 26.4. Kunniamerkit veteraaneille jakoi Suomen kunniakonsuli Eija Peltokangas. Arvokkaan tilaisuuden jälkeen juotiin kakkukahvit seurakuntasalissa. Kakkua leikkaamassa veteraanit Viktor Pussinen (vas.) ja Pekka Hietikko. Kuva: Kauko Ylinen

Teuva

SVR MI –merkin saaneet teuvalaiset sotaveteraanit vas. Helge Siljamäki, Niilo Mikkilä, Toivo Nevala, Veera Nevala, Pertti Salo ja edessä Eero Ahtoranta. Kuva: Mauno Filppula

Riihimäki

Kunniamerkkien luovutustilaisuus pidettiin Riihimäellä palvelutalo Koto-kaarteessa. Kuvassa vas. rouva Salme Rahkonen, mitalin saanut Antti Rahkonen ja takana mitalin luovuttaneet puheenjohtaja Lasse Österdahl ja Yrjö Räisänen. Kuva: Juhani Rahkonen

Lahden seutu

Merkin saajat Orimattilan ja Nastolan sotaveteraaneista: Anita Vainionpää, Eino Tilli, Erkki Kuisma, Osmo Mäntymäki, Ilmo Pelkonen, Pekka Palonen, Aimo Arraste ja Hilikka Raassina. Merkkejä luovuttamassa: Tuula Vohlonen, Seppo Vohlonen, Eero Lehtonen ja Pertti Laaksonen.

Hyvinkää

Hyvinkään Hyvinkää-Salissa jaettiin Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalit seuraavilla henkilöille: vas. Maija-Liisa Almonkari, Osmo Jantunen, Ensio Kurra, Erkki Tiippana, Hilikka Piironen, Kalevi Päivinen, Unto Aronen, Ahti Virta, Lauri Vuori ja Sulo Sorvali. Veikko Nousiainen oli veteraanikuntoutuksessa juhlan aikana, hän sai mitalinsa 90-vuotissyntymäpäivillään 26.5. Mitalit kiinnitti kenraaliluutnantti Veli-Pekka Parkatti.

Veteraanipalkinnot seitsemännen kerran

Vuoden 2015 Veteraanipalkinnon saajat on valittu. Veteraanipalkinto annetaan tunnustuksena poikkeuksellisen merkittävää pitkäaikaisesta toiminnasta veteraanien tai veteraaniperinteen hyväksi. Palkinnon suuruus on 2 500 € ja siihen liittyy kunniakirja.

Veteraanipalkinnon saajat

Markku Hakanen Kivijärveltä

Hän on monin eri tavoin tehnyt kotiseudullaan ansiokasta työtä sotiemme veteraanien, heidän puolisoitensa ja leskien kotiaavun järjestämisessä ja veteraaniperinteen vaalimisessa.

Hakanen (s. 1943) on 1970-luvulta lähtien toiminut vapaaehtoisessa sotaveteraanityössä ja kirjoittanut Kivijärven veteraanijärjestöä ja sotilasmatrikkelin sekä vastannut 2008 alkaen veteraanien kotiaavun järjestelyistä ja hankkinut avuksi vapaaehtoisia reserviläisiä.

Markku Hakanen (vas.) ja Raimo Suhonen saivat palkintonsa Kansallisena veteraanipäivänä Hämeenlinnassa pidetyssä tilaisuudessa.

Raimo Suhonen Isostakyröstä

Hän on veteraanityön monitoimihenkilö. Suhonen (s. 1947) on myös vaikuttanut Kyrönmaan puhaltajien orkesterin johtajana ja soittajana ja tehnyt arvokkaan työn Kiteelle Kuivalaisen kukkulalle hankitun isokyröläisten kaatuneiden ja haavoittuneiden muistomerkien pystyttämiseksi. Toimiessaan viitenä vuotena veteraanijärjestöjen paikallisena keräyspääl-

likkönä hän on saavuttanut huipputasoa tuloksen.

Veikko Karhumäki Mäntsälästä

Karhumäki (s. 1946) on 1988 lähtien vaikuttanut monin tavoin veteraanien avustamiseen tähtäävien keräysten onnistumiseen keskeisellä Uudellamaalla ja ollut aktiivinen Järvenpään veteraanimuistomerkkihankkeessa ja sen ra-

Veikko Karhumäelle palkinnon luovutti Kaatuneiden Muistosäätiön puheenjohtaja Ahti Sirkiä Järvenpään Sotaveteraanien majalla pidetyssä tilaisuudessa.

hoituksessa. Hän on toiminut 2011 alkaen perinneyhdyshenkilönä. Karhumäki on toiminut Veteraanivastuun keräyspäällikkönä 2009 alkaen ja on laajasti mukana vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä.

Palkitut ovat toiminnallaan osoittaneet vahvaa veteraaneis-

ta huolehtimisen sekä veteraaniperinteen säilyttämisen tahtoa.

Palkittuja ovat ehdottaneet maamme kolme veteraanijärjestöä ja palkinnonsaajat on vahvistanut Kaatuneiden Muistosäätiön hallitus.

Sotaveteraaniliiton liittopäivät ensi vuonna Joensuussa

Liittopäivien tapahtumien valmistelu käynnistettiin viime syyskuussa ja nyt tapahtumapaikat alkavat olla valmiina ja varsinainen ohjelmasuunnittelu jo pitkälti sovittu, toteavat järjestelytoimikunnan työtä vetävät puheenjohtaja Jorma Mikkonen (vas.), toiminnanjohtaja Seija Karttunen ja pääsihteeri Erkki Lehtinen.

Pohjois-Karjalan sotaveteraanipiiri on saanut kunniatehtävän isännöidä Suomen Sotaveteraaniliitto ry:n 27. liittopäiviä kesäkuussa 2016 Joensuussa. Tapahtuma järjestetään yhteistyössä isäntäkaupunki Joensuun, puolustusvoimien ja

lukuisten eri järjestöjen ja vapaaehtoisväen myötävaikutuksella.

Päivien tapahtumat keskityvät pitkälti Joensuun Areenan tiloihin. Eri tapahtumiin odotetaan noin 5000 vierasta, kertoo järjestelytoimikunnan puheenjohtaja, Pohjois-Karja-

lan sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Jorma Mikkonen**.

Liittopäivien vieraiden majoitukseen on varattu Joensuun ydinkeskustasta 350 huonetta ja 700 majoituspaikkaa. Areenan toiminnallinen suunnittelu on parhaillaan käynnissä. Päivien ensiavusta huolehtii Pohjois-Karjalan pelastuslaitos Esko Hätisen johdolla ja järjestysvalvonnasta Pohjois-Karjalan Rauhanturvaajat ry., kertoo piirin toiminnanjohtaja **Seija Karttunen**.

Liittopäivien ohjelma käynnistyy tiistaina 7. kesäkuuta Joensuun taidemuseon tiloissa järjestetyllä kutsuvieraiden vastaanotolla. Varsinainen liittokokous pidetään Areenalla keskiviikkona ja siihen odotetaan noin 350 virallista kokousedustajaa. Myös muulla yleisöllä on mahdollisuus seurata kokouksen kulkua.

Keskiviikkoiltana Areenassa järjestettävän viihteellisen asemiesillan odotetaan kokoavan vieraita ja oman maakun-

nan väkeä noin 2500 henkeä. Illan juontajaksi on lupautunut viihdetaiteilija **Kai Hytti-nen**. Yhdeksi illan tähtiesiintyjäksi odotetaan maakuntamme omaa viihdetaiteilija **Katri Helenaa**. Asemiesillan musiikillisesta kokonaisuudesta vastaa Rakuunasoihtokunta. Torstaina Areenassa pidettävään liittopäivien pääjuhlaan odotetaan osallistuvan noin 1000 henkeä, kertoo päivien pääsihteeri, sotilaallisella tarkkuudella päivien tapahtumakokonaisuutta organisoiva **Erkki Lehtinen**.

Hengellisten tilaisuuksien järjestelyistä vastaa pastori **Juhani Sainio**. Keskiviikkoiltana Joensuun evankelis-luterilaisen kirkon odotetaan täyttävän luterilaiseen palvelukseen osallistujista. Torstain ekuumeeninen jumalanpalvelus järjestetään puolestaan Areenassa, jossa suoritettua palvelusta avustaa sotilassoittokunta. Liittopäivien musiikillisen annin koostaa rakuunasoihtokunnan kapellimestari **Petri Junna**.

Juhlavieraiden muonitus tulee olemaan suuri kokonaisuus ja siitä vastaa Kontiolahden Sotilaskotiyhdistys ja Rajasotilaskodin Onttolan osasto **Inkeri Laukkasen** ohjauksessa. Molempina päivinä noin 600 - 700 juhliavaa ruuat ja kahvit valmistetaan Liperissä Ylämyllyn suurkeittiössä. Tarjoilu- ja muihin tukitehtäviin osallistuu Kainuun Prikaatin 50 varusmiestä mukanaan ajoneuvokalustoa.

Liittopäivien ja liittokokouksen järjestelyissä on toimikunta, johon kuuluu toistakymmentä jäsentä.

Kaksivuotiskausittain järjestettävä liittokokous ja liittujuhla järjestettiin viimeksi vuonna 2014 Oulussa. Joensuu on aikaisemmin isännöinyt veteraanien liittujuhlaa vuonna 1988. Silloin vieraina eri tapahtumissa ja retkillä oli noin 11 000 henkeä.

Teksti ja kuva: Risto Alanko

Heikki A. Reenpää vaikeissa ja vaihtelevissa tehtävissä

Otavan 125-vuotisen uran salaisuus piilee utterassa työnteossa, laadussa ja hyvissä kirjailijoissa. Sotaveteraani ja Otavan eläkkeellä olevalla johtaja Heikki A. Reenpäällä on historiallista näkemystä niin Otavaan kuin sota-aikoihin.

Hän kertoo hieman pilkkeellä silmäkulmassaan tulleen Otavan johtajaksi sinä päivänä, kun Helsinkiä pommitettiin ensimmäisen kerran vuonna 1939 marraskuun viimeisenä päivänä. Sireenit pärähtivät soimaan kello yhden-toista aikaan. Tällöin Heikki istui pulpetissa historianantunilla Suomalaisessa Yhteiskoulussa. Tunti keskeytyi, koulutalon käytävät ja portaikot täyttyivät juoksevista oppilaista.

– Olin tällöin viimeisellä luokalla lukiossa. Rehtori komensi minut, Mika Tiivolan ja muutaman muun pojan kansliaan vastaamaan puhelinsoittoihin, joita alkoi heti tulvia huolestuneilta vanhemmilta.

Pommien räjähtelyn ja kaaoksen keskellä nuorukaiset hoitivat ensimmäisen sotatönsä kunnialla. Tämän jälkeen rehtori totesi: ”Pojat, hoitakaa nyt toi sotahomma ensin ja jatketaan sitten koulua”.

Tuohon aikaan Helsingin Suomalainen yhteiskoulu sijaitsi Nervanderinkadulla ja nyt vuonna 2015 sitä korjataan Sibelius-Akatemian toiseksi toimilaksiksi.

– En koskaan palannut ja

minä pääsin ylioppilaaksi juuri vuonna 1940 ilmaiseksi, sen takia minä olen ylioppilas – ehkä muuten en olisi päässytkään!

Samana päivänä Reenpää kiirehti myös Otavaan, jossa oli evakointi kovassa käynnissä. Perheet, lapset ja naiset lähetettiin ensin eri suuntiin maalle.

– Tällöin isoisäni Alvar Renqvist sanoi minulle, että ”kuules poika nyt, kun kaikki nuo miehet on lähetetty sotaan ja nyt noista naisjoukoistakin päästiin, niin eiköhän me otettaisi tämä Otava nyt johtoomme ja hoidettaisi Otavaa tästä eteenpäin”. Minun kohdalta se kesti vain kaksi viikkoa, sen jälkeen minä lähdin vapaaehtoisena armeijaan seitsentoistakesäisenä. Paluuseen siviilielämään tulisi kulumaan viisi vuotta!

Reenpää palasi takaisin Otavaan vuonna 1946, kun hän vapautui sotaväestä joulukuussa 1945. Hän palveli Suomen armeijassa koko talvi- ja jatkosodan. Hän oli muun muassa Helsingin ilmapuolustuksen Ilmatorjuntarykmentti 1:n keskuspuolustuksessa. Helsingin tehokas sulkutuli pelasti Helsingin kaupungin suurilta tuhoilta helmikuussa 1944.

– Sodasta päästyäni keskeytin yliopisto-opintoihin ja ne suoritettuaani palasin suoraan takaisin Otavaan.

Heikki Reenpää – vahva anglofiili

Ennen talvi- ja jatkosotaa Heikki A. Reenpään isä Heikki Reenpää opiskeli ja teki töitä itsenäisyyden alkuvuosina Englannissa.

– Täällä hänestä tuli hyvin vahva anglofiili ja englantilaiseen maailmaan suuntautuva henkilö. Tämä puolestaan miellytti suuresti Risto Rytä, joka myös oli anglofiili ja työssä takia oli koko ajan yhteydessä läntisiin pankkeihin ja läntisiin valtioihin.

– Ja tällä tavoin syntyi sitten myös ystävyys ja sukulaisuuden lisäksi vahva luottamus perheitemme välillä. Rytin puoliso Gerda Ryti (o.s. Serlachius) oli isoäitini veljentytär. Ryti oli usein nähty vieras isoisäni luona.

Perheiden välistä luottamusta kuvaa se, että Rytin ollessa pääministerinä talvisodan loppumetreillä, hän sanoi lauseen, jota vieläkin muistellaan Reenpään perheessä usein: ”Nyt, kun tämä talvisota loppu ja nyt pitäisi ruveta elämään uutta elämää ja se selvästi on erittäin riippuvainen Saksasta. Minulla on semmoinen ajatus, että valtion tiedotukseen ja kaikkeen tähän, mitä siinä tehdään, niin sen johtoon tulisi tuo Heikki. Hän on varmasti yhtä hyvä anglofiili kuin minä ja juuri siksi sopiva hoitamaan saksalaiset.”

Ryti oli oikeassa saksalaisten suhteen. Ei mennyt kuin puolen vuotta, kun oli tultu välirauhan aikaan, niin saksalaisia alkoi vilahdella Helsingin katukuvassa.

– Rytin pohjimmainen asenne saksalaisiin nähden näkyi vahvasti siinä, että hän ei tehnyt Saksaan diplomatian mukaista valtiopäämiehen vierailua, Reenpää toteaa.

Heikki A. Reenpää (93) osallistuu ja toimii edelleen monissa tehtävissä. Kuva: Tarja Lappalainen

Kaiken kaikkiaan sotavuosien pääministeri ja presidentti oli tiiviissä yhteydessä kustantajaperheeseen.

– Sota-aikana kaikki Reenpää joutuivat vastuunalaisiin tehtäviin. Jopa iäkäs isoisäni oli mukana. Hän oli ehtinyt jäädä jo eläkkeelle, mutta palasi takaisin Otavan johtoon siksi aikaa, kun isäni Heikki oli Valtion tiedotuslaitoksen johtajana.

Sotilasarvot kuvaavat Henrik Renqvistin poikien vastuita. Sodanaikaisten ylennysten myötä Yrjö oli lääkintäeverstiluutnantti, Heikki, Kari ja Jorma majureita, Hannes ja Heikki puolestaan luutnantteja.

”Pikku-Heikki” kuriirina

Aivan sodan jälkeisissä mainingeissa vuosina 1946–47 sekä Risto Ryti että Edvin Linkomies joutuivat sotasyllisyysoikeudenkäynnin seurauksena vankilaan. Nuori Heikki A. Reenpää, jota kutsuttiin Pikku-Heikiksi erotuksena isästään, valjastettiin näiden sodanaikaisten merkittävien valtakunnan politiikkaan vaikuttaneiden miesten lähetiksi ulkomailman ja vankilan välillä.

– Vein Linkomiehelle hänen puolisonsa Veran leipomaa pullaa. Kuljetin myös molempien pyykkejä edestakaisin. Linkomies kirjoitti kaltereiden takana Otavalle myös useita kirjoja. Näitä käsikirjoituksia ja korrehtuureja kuljetin myös edestakaisin.

Juuri näistä käsikirjoituksista syntyi pitkä rivi tärkeitä klassiseen kirjallisuuteemme kuuluvia teoksia.

–Mutta sitten vasta hyvin myöhään, eli toisin sanoen useita vuosia Linkomiehen kuoleman jälkeen. Hän teki myös erittäin hienon karriäärin Helsingin yliopistossa sen

jälkeen, kun hän oli vapautunut vankilasta. Hän toimi Helsingin yliopiston rehtorina ja sitten kanslerina.

Reenpää jatkaa kertomalla, että monta vuotta Linkomiehen kuoleman jälkeen Eino E. Suolahti, Reenpään hyvä ystävä ja silloinen Werner-Söderströmin kirjallinen johtaja otti yhteyttä häneen ja kertoi: ”Heikki, että minulla on sinulle oikein iloinen kertomus kerrottavana. Linkomies antoi minulle juuri ennen kuolemaansa käsikirjoituksen ja totesi, että mikäli suomalainen yhteiskunta säilyy vielä tässä muutamia vuosia, niin silloin saat sitten toimittaa tämän Heikki A. Reenpäälle.”

Linkomies oli ollut Suolahden hyvä ystävä sekä hänen opettajansa.

– Käsikirjoitus sisälsi hänen muistelmansa, jonka Otava julkaisi nimeltä *Vaikea aika*. Se on yksi merkittävimmistä dokumentteista sotiemme aikaisesta politiikasta – sisäpolitiikasta että ulkopoliitiikasta, koska Linkomies oli sekä ministeri että pääministeri erittäin pitkän ajan.

– Kirjeessään Linkomies ehkä ajatteli minun isääni, joka tietysti oli hänen varsinainen kustantajansa. Mutta minä olin hyvin paljon mukana koko ajan. Hän kirjoitti hyvin vaikuttavan kiitoskirjeen siitä kirjailijan ja kustantajan yhteistyöstä, mitä hän oli elänyt Otavan yhteydessä.

Teos, josta Reenpää mainitsee puheessaan on: *Vaikea aika: Suomen pääministerinä 1943–44*. Se julkaistiin vuonna 1970, kuutisen vuotta Linkomiehen kuoleman jälkeen. Vuonna 2006 Otava otti siitä kuudennen painoksen.

Helsingin torjuntakeskus (lt.R1.) toiminnassa 1944. Luutnantti Heikki A. Reenpää toinen vasemmalta. SA-kuva

Järjestömiehen harrastuksena lentopallo ja kuorolaulu

Kouvoolalainen sotaveteraani **Onni Sarilampi** on pitkään jatkuneen veteraanien järjestötyön ohella intomielinen kuorolaulun ja lentopallon harrastaja. Kuorolaulua hän harrasti yhdistyksen omassa kuorossa ja samoin lentopalloa tutussa joukossa. Joukkueena pelaajat osallistuivat vuosittain Helsingissä pelattuun Presidentti Capiin sekä Sotaveteraanien SM-kilpailuihin. Näistä kilpailuista tuli myös menestystä: kultaa, hopeaa ja kunniaa.

Omassa lajissaan myös veteraanikuoro oli menestyjä. Se oli paikkakunnallaan konsertoiva, juhlatilaisuuksien kysytty esiintyjä ja esitystasoltaan korkealle arvostettu. Kuorolaisten ikääntymisen seurauksena kuoron toiminta lopetettiin 2015.

Onni Sarilampi syntyi työläisperheeseen Kouvolaan 6.8.1923, virallisesti Luumäellä, josta perhe oli juuri muuttanut Kouvolaan, mutta oli edelleen kirjoilla Luumäellä. Perheessä oli kolme poikaa, jotka kaikki saivat tyytyä kansakoulussa saamaansa koulutukseen. Pojista keskimäinen, Onni liittyi jo 12-vuotiaana suojeluskunnan poikaosastoon. Suojeluskunnasta saamastaan koulutuksesta ja ohjauksesta Onni Sarilampi mainitsee sen olleen sotilaallista täsmällisyyttä korostavaa, asekäsitteilyä opastavaa, ammunnan harjoitusta kolmiotähtäysmenetelmällä sekä suunnistusta.

Kansakoulun jälkeen vilkkaana nuorukaisena tunnettu Onni Sarilampi hakeutui liikelämän palvelukseen. Työpaik-

ka löytyi paikallisen Osuuskauppa Ympäristön rautaosastolta myyjänä.

Sotilaan ikään

Onni Sarilampi sai 18-vuotiaana kirjeen saapua kutsuntoihin Kouvolaan 22.12.1941. Kolmen viikon kuluttua kutsunnoista tuli postitse määräys ilmoittautua palvelukseen Kotkan Korkeakoululla, Jalkaväen Koulutuskampus 17:ssä sen 7 kompaniassa.

Asevelvollisuusajan jälkeen oli vuorossa elokuulla 1942 siirto Karhumäkeen ja sieltä edelleen kuukauden kuluttua JR25:den toiseen komppaniaan, Maaselkään. Komppanian päällikkönä toiminut kapteeni Eero Elo oli tuolloin kysynyt: ”Onko saapuneitten joukossa ketään Kouvolaan kotoisin olevaa?” Vastattuani kysymykseen myöntävästi, oli Elo todennut, että sinä olet sitten taistelulähtöni, Onni Sarilampi kertoo.

Maaselässä oli tuolloin käynnissä asemasodan vaihe. Sieltä komppania sai siirron toukokuussa 1944 Karjalan kannakselle, jossa sotilasyksikö sai todellista kokemusta sodan käynnistä ja missä myös kaatumisen tai haavoittumisen mahdollisuus oli suuri.

”Haavoittumisen suhteen olin todella onnekas. Esimerkiksi kulkiessamme kolmisin pienessä sotilasryhmässä kohti etulinjaa, ammuttiin etemme

Tasavallan Presidentti Mauno Koiviston vieraillessa Kouvolaan 1988 järjesti yhdistys lentopallon ystävyysottelun rautatieläisten lentopalloilijoita vastaan Mansikka-ahon Urheiluhallissa. Tulokseen 2-2 päättyneessä ottelussa pelasi vahvistuksena yhdistyksen joukkueessa Tasavallan presidentti. Ottelun jälkeisessä ryhmäku- vassa Mauno Koiviston oikealla puolella Onni Sarilampi.

räjähtävä kranaatti sillä seuraamuksella, että kaverini molemmien puolin saivat pahat osumat. Mutta minä heidän välisään säästyin”, Onni Sarilampi muistaa.

Perääntymisvaiheen ja rauhan solmimisen jälkeen oli edessä odotettu kotiuttaminen. Se tapahtui 14.11.1944 Kouvolaan VPK:n talossa ”Meksikko”. Siitä matka johti kiireesti takaisin työelämään, myyjäksi osuuskaupan rautaosastolle.

Perheen perustaminen

Aviopuoliso löytyi kotipaikkakunnalta Kouvolaan. Valittu oli myyjänä työskennellyt

Terttu Rantala. Avioliiton solmimisen jälkeen 1946 perheeseen syntyi yksi tyttö. Hänellä on yksi poika. Nuorimmaisten perheessä on sekä tyttö että poika. Näin suojattu sukunimi Sarilampi on säilynyt pienen rajallisen joukon sukunimenä. Nyt heitä on yhteensä vain kahdeksan.

Työ liike-elämän parissa

Sodan jälkeen Onnin työ jatkui kaksi vuotta Osuuskauppa Ympäristön rautaosastolla myyjänä. Sieltä hän siirtyi saman kaupan myymälänhoitajaksi Voikkaalle Mattilan myymälään. Myymälähoitajavuosi-

Veikko Viantie (oik.) ja Onni Sarilampi luovuttivat Naantalien Kultarannassa Kouvolaan esittelevän kuvateoksen presidenttipari Telervo ja Mauno Koivistolle.

Geotek Oy

Espoo

E. M. Pekkinen Oy

Espoo

Steripolar Oy

Espoo

Hovila Oy

Espoo

Auramaa-Yhtiöt

Eura, Kauttua

HK-Asennus

Halikko

Haminan Maansiirto Oy

Hamina

Sora Tukku Kakko Oy

Hattula, Lusi

YK-Asennus Oy

Hauho

Veljekset Lehtinen

Hauho

Sähkö-Jussi Oy

Helsinki

Modio Oy

Helsinki

Söderkullan Kaivin Oy

Sipoo

S. Eklund-Consulting Oy Ab

Helsinki

TMG Consulting Oy

Helsinki

Lihatukku Heikin Liha Oy

Helsinki

Kiviveistämö Levander Oy

Helsinki

Espoon Puhdistustuote Oy

Helsinki

en jälkeen hänet houkuteltiin Suomen Maanviljelyskauppaan myyjäksi. Vaikka toimiala oli Onnille vieras, uskoi hän sen kuitenkin omaksuvansa. Näin myös käytännössä kävi. Viiden työvuoden jälkeen oli vuorossa oman liikkeen perustaminen.

Kysymyksessä oli Radio- ja TV-liike. Kauppaliike perustettiin yhdessä kaverin kanssa Kouvolaan. Neljän toimintavuoden jälkeen näkemyserot liikkeen hoidosta johtivat Onnin luopumiseen omasta osuudesta ja perustamaan vastavan liikkeen Korialle.

Pian Korialla alkamisen jälkeen Onni siirsi liiketoimintansa takaisin Kouvolaan, jonne perusti kodinkoneita, radioita ja televisioita sekä asennustarvikkeita myyvän yrityksen, Sähkö-Onni Oy:n. Tätä liiketoimintaa Sarilampi jatkoi vuoteen 1978, jolloin hän luopui liikkeestään ja siirtyi eläkevuosille.

Mukaan sotaveteraanien järjestötyöhön

Eläkkeelle jäätyään Onni Sarilampi liittyi jäseneksi Kouvolan Sotaveteraaniyhdistykseen ja vuonna 1980 hänet valittiin jo yhdistyksen hallitukseen ja edelleen yhdistyksen sihteeriksi. Monialaisena ja osaavana sihteerinä Onni vastasi myös yhdistyksen toimistosta ja oli aktiivijäsen yhdistyksen monissa toimikunnissa. Näitä toimikuntia olivat muun muassa: liikunta-, kuntoutus- ja matkailutoimikunta. Ulkomaan-

matkat suuntautuivat Ruotsiin, Norjaan, Viroon ja Venäjälle. Kotimaan matkat olivat teatteri- tai muita kulttuurimatkoja.

Useimmat toimikunnat ovat toimintansa jo lopettaneet. Näin on käynyt myös Sotaveteraanikuoron. Nyt kuoroa tuuraa tarvittaessa Sotilaspoikakuoro. Onni Sarilampikin lauloi yhdistyksen omassa kuorossa peräti 30 vuotta.

Kuorolaulun ohella Onnila oli toisena tärkeänä harrastuksensa lentopallo, jota hän pelasi lähinnä paikallisten seurojen välissä turnaus- ja harjoitusotteluissa. Joukkueena Kouvolan Sotaveteraaniyhdistys kilpaili vuosittain myös Sotaveteraanien valtakunnallisesta lentopallomestaruudesta. Toiminnan aktiviteetin hiljalleen hiipuesssa Onni Sarilampi jatkaa edelleen hallituksen jäsenenä.

Toiminnan tavoitteet terävöityneet

Kouvolan Sotaveteraaniyhdistyksessä oli parhaimmillaan 1350 tunnuksen omaavaa jäsentä. Huolimatta kuuden yhdistyksen sulautumisesta yhdeksi yhdistykseksi on jäsenten määrä enää vain 1450. Heistä varsinaisia jäseniä on 450 ja loput puoliso-, leski- tai kannattajajäseniä.

Varsinaisten jäsenten keski-ikä on noussut jo yli 90 vuoteen, joten ei siis ihme, että yhdistys tarvitsee lisää kannattajajäseniä. Jäsenmäärän lisäys turvaisi yhdistyksen aktiivisen

Terttu ja Onni Sarilammen viihtyisä koti sijaitsee Haanojan Palvelukeskuksessa Kouvolan keskustan tuntumassa. Onni Sarilampi toivoo yhdistykseen liittyvän lisää aktiivista ja isänmaallista kannattajajäsenistöä. Tämä turvaisi yhdistyksen vireän toiminnan. Kuva: Matti Värri

toiminnan ja varsinaisten jäsenten taloudellisten ja käytännön etuuksien turvaamisen.

Kouvolan kaupungin taloudellinen tuki sotaveteraaniyhdistykselle sekä yksittäiselle veteraanille on esimerkillisen hyvä. Terveyskeskuspalvelut ovat ilmaiset, samoin autojen paikoitus kaupungin omistamissa pysäköintipaikoissa. Ilmaista on myös uimahallien käyttö. Valtiokonttorilta saatavaan kuntoutukseen käytettävän määrärahan kaupunki ohjaa suoraan veteraaneille. Eräiltä kunnilta käyttämättömäksi jäänyttä rahaa on kaupunki on-

nistunut saamaan omien veteraaniensa hyväksi.

Osattomaksi ei yhdistyskään ole jäänyt.

Kokoontuminen kerran viikossa

Hengellinen toimikunta järjestää viikoittaisen tapaamisen kaupungin omistamassa kerhopaikassa Tuulensuojassa. Kesäaikana vastaavanlainen, mutta ohjelmaltaan poikkeava tapaaminen on keskiviikkoisin Reserviupseerikerhon majalla. Maja on aikanaan yhdistyksen vuokratontille rakennuttama, mutta reserviupseereille myy-

mä. Kaupassa onneksi käyttöoikeus säilytettiin. Ohjelman näihin tapaamisiin samoin kuin muihinkin tilaisuuksiin suunnittelee ohjelmatoimikunta.

Muiden yhdistysten tavoin Kouvolakin järjestää kirkkopyhän ja yhdessä muiden veteraani- ja reserviläisjärjestöjen kanssa seppeleenlaskun ja kunniavartion sankarihaudalla itsenäisyyspäivänä ja Kaatuneitten muistopäivänä. Kutsun käydessä yhdistys käy laske-
massa havuseppeleen sotaveteraanin haudalle.

Matti Värri

Tiori Kuljetus Oy Helsinki	www.kuntarahoitus.fi	Arkkitehtitoimisto HKP Oy Helsinki
SPT-Sähkö Oy Helsinki	Cash Back Finland Oy Ab Helsinki	Rakennus Oy Isotalo Helsinki
Puidenhoitajien Oy Helsinki	KaNmanco Oy Helsinki	Arvo Kokkonen Oy Helsinki
Rail Partners Oy Helsinki	www.atplukkari.fi	Huittisten JP-Rakennuspelti Oy Huittinen
Tilipym Oy Huittinen	Hyvinkään Reumavastaanotto www.reumavastaanotto.fi	Vihertaso Oy Hyvinkää
Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Hämeen Rahtipalvelu Oy Lammi	Kaivinkonetyöt A. Ollikkala Renko, Hämeenlinna

Internaatin koulu Niinisalossa 1945-47

Erikoista koulunkäyntiä sota-aikana

Suomen Sotaveteraaniliiton valtuuston puheenjohtaja Sakari Sippola (90) muistelee opiskeluaikaansa Internaatissa Niinisalossa 1945-46.

Jatkosodan pitkittyessä siitä aiheutui myös kotirintamalla ja siviilielämässä hankaluuksia ja poikkeusjärjestelyjä. Myös koululaitos ja opetustoimi joutuivat muuttamaan toimintaansa. Enemmistö kouluista ja opetustiloista oli otettu muuhun käyttöön. Miesopettajat oli yleisesti kutsuttu lippujen alle. Myös monet ylimpien luokkien oppilaat olivat joutuneet lähtemään sotapalvelukseen ehtimättä saattaa opintojaan päätökseen.

Koulunkäyntiä rintamalla

Opetusviranomaiset, ennen kaikkea kouluhallitus ryhtyi selvittämään, kuinka voitaisiin yhdistää puolustuslaitoksen tarpeet ja opetustyön jatkaminen.

Elokuussa 1943 annetulla asetuksella järjestettiin sotatilan aikana asepalvelukseen astuneen, vähintään vuoden palvelleen tai 30 %:n invaliditeetin omaavan oppilaan oikeus suorittaa lukion oppimäärä kevennetyn ohjelman mukaan. Asetuksessa säädettiin, että kaikilla oli pakollisia ai-

neina äidinkieli, vieras kieli ja Suomen historia vuodesta 1808 alkaen. Valinnaiset aineet oli jaettu kahteen pääryhmään, joista jonkin ryhmän aineet oli jokaisen suoritettava. Pääryhmät olivat matemaattinen linja ja humanistinen linja. Molemmilla linjoissa oli vielä eri vaihtoehtoja. Itselläni oli matemaattisen linjan toinen alaryhmä, joka käsitti pakollisten aineiden lisäksi fysiikan, kemian, biologian ja maantiedon. Ylioppilaskirjoitukset oli suoritettava vain kolmessa aineessa, äidinkielessä, matematiikassa tai reaalisissa ja vieraassa kielessä. Siviilikokelaiden oli siihen aikaan kirjoitettava ylioppilaskoe neljässä aineessa. Meiltä oli siis pakkoruotsi poistettu jo 1943.

Näitä oppimääriä voi lähteä sota-aikana tavoittelemaan tenttimällä omassa koulussa tai rintamaoppikoulussa, joita perustettiin eri joukko-osastoihin pitkin rintamaa kaiken kaikkiaan 35. Näistä kolme oli epävirallisia. Itse opiskelin Viipurin rintamaoppikoulussa keväällä 1944. Olin tosin ollut 12 muun oman kouluni oppilaan kanssa opiskelulomalla joulukuun 1943 ajan Kauhavalla. Loma oli mukava, mutta oppimistulokset heiveröisiä.

Sotilasylioppilaskirjoituksia ehdittiin järjestämään rintamaoppikouluissa vain yhden,

Sakari Sippola sodan alussa.

27.-29.3.1944. Niihin osallistui rintamaolosuhteissa 79 kokelasta, joista hyväksyttiin 45 ja hylättiin 34 kokelasta. Kotiseudun kouluissa 200 kokelasta suoritti kokeen, josta selvisi puhtain paperein 117 kokelasta. Sotatilanteen muuttumisen vuoksi sotilasylioppilaskirjoituksia ei järjestetty heinäkuussa niin kuin alun perin oli suunniteltu.

Niinisalon Internaatit

Sodan päätyttyä syyskuun alussa ja joukkojen kotiuttamisen alettua ryhdyttiin eri tahoilla suunnittelemaan asioiden järjestämistä nopeasti uudelle tolalle. Oli hoidettava siirtoväen sijoittaminen, työpaikkojen järjestäminen, koulujen ja muiden oppilaitosten aloittaminen

ym. Rintamieskoululaiset pyrittiin ohjaamaan jatkamaan koulunkäyntiä omiin kouluihinsa valitsemansa opiskelusuunnitelmansa mukaisesti. Opiskelu järjestettiin yleensä iltakursseina. Niihin osallistui aluksi n. 1000 sotilasopiskelijaa.

Kouluhallituksen esityksestä valtioneuvosto päätti 18.1.1945 valtion sisäoppilaitoksen perustamisesta Taavettiin. Koulutyö oli tarkoitus aloittaa helmikuun 15. päivänä Taavetin-Luumäen parakkikylässä. Olosuhteet kuitenkin todettiin heti sopimattomaksi koulutyöhön. Parakkeja ei voinut lämmittää kunnolla, katot vuotivat ja olivat kaikin puolin asumiseen kelpaamattomia. Kouluhallituksen pääjohtaja Poijärven ja ylläkäri Lyytisen tarkastuskäynnin jälkeen päätettiin sisäoppilaitos siirtää muualle. Lähes 500 oppilasta ehti saapua Taavettiin, josta he muutaman päivän jälkeen palasivat kotiseuduilleen odottamaan uusia tietoja. Itse ehdin vain Kauhavan asemalle koulukaverini Erkki Merikallion kanssa. Siellä saimme tiedon, ettei Taavettiin pidä matkustaa.

Pitkien selvittelyjen jälkeen valtion sisäoppilaitokselle, internaatile löytyi uusi sijoituspaikka. Se oli Niinisalon kasarmi, jotka olivat valmistuneet

1936 kertausharjoituskeskukseksi. Sota-ajan siellä toimi upseerikoulu.

Internaatti toimi Niinisalossa 18.3.1945 - 20.3.1947 välisen ajan. Kasarmin ja nyt siis koulun päärakennus oli kolmikerroksinen ja jokaisessa kerroksessa oli kolme lamellia. Jokaisessa lamellissa oli leveä käytävä, jonka toisella puolella olivat majoitushuoneet ja toisella puolella kuivaushuone, pitkät pesualtaat ja pisuaarikoulu ja sen edessä matala muuri. Ovia ei ollut laisinkaan. Tarpeitaan kouruun lirtittävä oppilas oli siis yläkropan osalta avoimesti tarkasteltavana. Se saattoi, varsinkin naisopettajien ohittaessa aiheuttaa hämminkiä. Isompia tarpeita varten oli pohjoismaiden suurin 300-reikäinen WC-käymälä metsän reunassa. Aamuisin oli komea näky, kun satamäärin oppilaita ähelsi tekemässä helipotusta ja saman verran miehiä odotti jonossa vuoroaan.

Majoitushuoneet toimivat luokkahuoneina. Kämpä oli keskipilarin kohdalta jaettu kahteen osaan. Toisella puolella oli tavalliset puiset koulupulpetit ja opettajan kateederin takana musta taulu sekä toisella puolella kaksikerroksiset metallisängyt. Välissä olivat peltiset säilytyskaapit, mutta ei mitään verhoja tai muita näköesteitä. Koulumatka oli siis lyhyt. Siihen ei kulunut tarpeettomasti aikaa, joka voitiin käyttää hyödylliseen opiskeluun tai mukavasti vaikkapa nukkumiseen. Joskus kävikin niin, että opettajan tullessa luokkaan viimeiset oppilaat hyppäsivät sängystä ja vetelivät housuja jalkoihinsa.

Olimme siviilejä eikä meillä ollut sotilaskuria, mutta tarkat säännöt tietenkin antamassa ryhtiä toiminnalle. Herätys oli kello seitsemän ja hiljaisuus julistettiin kello 23, jolloin myös valot sammutettiin. Tässä vaiheessa himopingoittajat poistuivat luokasta ja menivät kuivaushuoneeseen, komeroon, varastoon tai muualle harjoittamaan syventävää opiskelua. Oppitunnit, joita oli 30 viikossa, alkoivat kello kahdeksan ja päättyivät kello 16-17. Iltaisin, viikonloppuisin ja muina vapaa-aikoina luettiin läksyjä ja tehtiin koulutehtäviä. Usein vapaa-aikana luokassa joku viisas

Internaatin luokka VII G luokka 1945. Sakari kuvassa ylärivillä viides oikealta. Kaikki oppilaat olivat olleet rintamalla.

ratkaisi taululla matemaattisia tehtäviä tai taivutteli saksan sanoja ja sommitteli lauseita. Muut oppilaat huutelivat tekijälle neuvoja, opastuksia ja kompasanoja. Tämä oli hyödyllistä kanssakäymistä sekä miellyttävää ja tehokasta opiskelua. Oppiaineet olivat linjavalinnan mukaiset. Kaikilla samaan luokkahuoneeseen sijoitetulla oli samat oppiaineryhmät.

Luokkia koulussa oli kahdella ensimmäisellä kurssilla 39, kolmannella kurssilla 29 ja seuravilla kolmella aina vähempi ja vähempi. Oppilaita oli ensimmäisellä kurssilla 1142 ja viimeisellä kurssilla vain 168 oppilasta. Kaikkiaan internaattissa opiskeli 1819 oppilasta. Suurin osa, n. 80 %, oppilaisista oli 20-22-vuotiaita, vanhin yli 30-vuotias. Sotilasarvoltaan oppilaat olivat sotamiehestä kapteeniin saakka. Oppilaiden joukossa oli myös yksi Mannerheim-ristin ritari. Oppilaat olivat kotoisin ympäri Suomea. Opetus ja terveydenhoito olivat ilmaisia, mutta ruuasta ja huollosta perittiin pieni maksu. Muonitukseen kuului kaksi aterialla sekä aamupala ja iltapala. Ruoka oli olosuhteisiin nähden kohtuullista, vaikka sitä luonnollisesti koko ajan kritisoitiin niin kuin kaikissa laitoksissa on tapana. Tosin kaiken aikaa kalvoi hienoinen nälkä.

Internaatin opettajat oli värvätty vapaaehtoisuuden perustella eri puolilta Suomea. He olivat kyvykkäitä, miellyttäviä, karismaattisia ja joustavia. Siis kerta kaikkiaan loistavia yksilöitä.

He olivat valmiita auttamaan oppilaita myös vapaa-aikanaan. Eritoten saksan kielessä ja matematiikassa tarvittiin lisäopetusta. Opetus oli todella tehokasta ja oppimistulokset verrattain hyvät. Luokanvalvojamme, luokan äiti, biologian opettaja Toini Eklund tarjosi silloin tällöin korviketta asunnollaan joko yhdelle tai useammalle oppilaalle kerralla. Siellä voimme keskustella vapaasti myös muista kuin opetukseen liittyvistä kysymyksistä. Muuten, hän kävi tervehtimässä minua Kauhavan tuomiokunnassa, kun olin siellä 1950-luvulla auskultoisissa. Ennen legendaarisia Vappujuhlia hän varoitteli äidillisesti, että alkää pojat istuutua mättäille ja ruohikolle sillä maa on vielä kylmä ja kostea, varsinkin yöaikaan. Voitte saada vaikkapa nuhan.

Opettajien palkan maksoi valtio ja se oli sama kuin omassa virassa tai vastaavassa valtion virassa. Lisäksi maksettiin joitakin ylimääräisiä lisiä ja annettiin vapaa asunto ja muonitus. Heidän työvelvollisuutensa oli 24-30 tuntia.

Innokasta harrastamista ja iloisia juhlia

Sisäoppilaitoksessa ei ollut taitoaineiden opetusta, mutta koulussa oli monenlaisia harrastuskerhoja shakista musiikkiin, urheiluun, jopa spiritismiin asti. Musiikin harrastajia oli runsaasti ja raamattupiiri kokoontui ahkerasti. Varmaankin suosituin harrastus oli kuitenkin urheilu. Eri lajien kilpailuja järjestettiin ja monet kaverit olivat varsin menestyneitä parhaissa lajeissaan. Pesäpallossa järjestettiin ensimmäisellä kurssilla itä-länsi ottelu. Katsomo oli täynnä interpartoja ja kannustukset olivat rai-vokkaita ja huutosakit mahtavia. Luokkamme oppilas Erkki pelasi lännen joukkueessa.

Naisia kouluun ei huolitettu, koska em. asetuksen mukaan vain asevelvollisina sota-aikana palveluksessa olleet voivat päästä säännösten soveltamispiiriin. Lottien ja sotilaskotisarten hakemukset opiske-luoikeudesta hylättiin. Viipurin rintamaoppikoulussa sen sijaan oli oppilaita muutamia lottia. Naisopettajia sen sijaan oli runsaasti. Naisen kaipuuta voitiin tyydyttää vapaa-aikana kylällä ja käymällä tansseissa Kankaanpäässä, Parkanossa ja myös Porissa. Iltaisin käytiin kylän kahviloissa, kuten Lin-nunlaulussa, mutta suosituin vapaa-ajan viettopaikka oli sotilaskoti, jossa herttaiset sisaret tarjoilivat halvalla korviketta ja pientä purtavaa ja mukavaa grammarimusiikkia.

Vapaa-aikana luokassa ja il-lanistujaisissa puhuttiin ja väiteltiin politiikasta, taiteesta, naisista ja kaikesta mahdollisesta ja mahdottomasta. Atomipommin pudottaminen Hiroshimaan räjäytti vilkkaan pohdinnan niin fysiikan tun-nilla kuin saunapalavereissa-kin atomien energian mahdollisuuksista. Näissä yhteyksissä keskusteltiin innokkaasti myös Einsteinin suhteellisuusteori-oista. Keskustelut osoittivat, että olimme sittenkin enemmän kiinnostuneita teoreettisen tieteen saavutuksista kuin politiikan menettelytavoista.

Kolmannen kurssin aikana kesällä 1946 kävi valvontakomission edustaja tarkas-

tamassa, ettei internaatti vain ollut naamioitu upseerikoulu. Viimeisen kurssin pojat kävivät väriä vaihtaneen kouluhallituksen pääjohtajan ja opetusministerin puheilla pyytämässä jatkoaikaa koululle sekä venäjänkielen opetuksen aloittamista siellä.

Kevään 1945 ehdoton kohokohta oli vapputanssiaiset. Niiden valmisteluun paneuduttiin huolellisesti. Oli musiikki- ja tanssiharjoituksia, erityisen innokkaasti opeteltiin uuden muotitanssin congan askeleita pitkissä jonoissa vielä iltahiljaisuuden jälkeenkin. Tilaisuutta varten seipitettiin myös laulu ”Congan tahdissa, Congace”. Kaksi ensimmäistä säkeistöä kuuluu seuraavasti:

*Koulupomot leipoi
suuren taikinan.
Taavettiin he luuli
meidän hukkuvan.
Ai-jai-jai-jai Poijärvi
turha on sun toivosi
teinin tanssii conga
vaan Niinisalossa.
Työmaahuolto toimii
congan hurmassa,
piikilanka-aitaa ompe-
padassa.
Ai-jai-jai-jai Niinivee
tää ei enää vetele,
luonto vaatii osansa
Pohjoismaisissa” -*

Näitä ja seitsemää muuta säettä harjoiteltiin etukäteen ja juhlassa niitä hoilattiin läpi yön. Juhlan keskuspaikka,

Ensimmäisellä ja neljännellä kurssilla tehtiin varsin ansiokkaat kurssijulkaisut nimeltään SOLOK 1 ja 2. Kansi on molemmissa julkaisuissa samanlainen, tyylielty pöllö, jonka on piirtänyt oppilas Eero Nummela. Sama kuva on myös oppilaskunnan rintamerkissä sekä myöhemmin paljastetussa kuparisessa muistolaatassa Niinisalossa. Kurssien aikana ilmestyi melkein viikoittain oppilaskunnan äänitorvi, monistettu kurssin lehti SOS (Sisäoppilaitoksen Sanomat).

ruokasali oli koristeltu eksootisesti ilmentämään teinien kaukokaipuuta, kuten pääreh-torimme Martti Salokas asian tervehdyksessään ilmaisi.

Entäs tytöt? Tähän miehi-seen maailmaan näitä suloisia olentoja tuli ylimääräisillä ju-

nilla Porista ja Haapamäeltä. Omilla makuuvaunuilla tuli koulutyttöjä ainakin Helsingistä, Jyväskylästä, Pieksämäeltä ja ehkä muualtakin. Eräissä kouluissa oli kielletty tyttöjä lähtemästä Niinisaloon. Mitähän ne mahtoivat pelätä? Toi-

Tapatumia

Perspektiiviä saadaksemme ja muistaaksemme tuon historiallisesti merkittävän ajan on syytä palauttaa mieliin, että välirauhan-sopimuksen solmimisen (19.9.1944) jälkeen Suomeen saapui valvontakomissio vii-pyen täällä aina Pariisin rau-hansopimuksen voimaatu-loon (19.9.1947) asti. Vasta tällöin Suomi oli jälleen suve-reeni valtio. Lapin sota puolestaan jatkui aina 27.4.1945 saakka. Aadolf Hitler päätti päivänsä 30.4.45 meidän juuri aloitellessa internaatissa Vappujuhlia. Sota Euroopassa päättyi Saksan antautumiseen 9.5.45, atomipommi pudotettiin Hiroshimaan 6.8.45 ja toinen maailmansota päättyi Japanin antautumiseen 2.9.45.

Sitten vähän iloisempia ta-

pahtumia. Ollessamme kesälo-malla Niinisalosta heinäkuussa 1945: Ensimmäinen rauha-ajan kesä oli kuumien sitten viimeisen rauhan-ajan kesän -39 jäl-keen niin, että Kaisaniemessä mitattiin 31,6 asteen lämpötilo-ja ja väljiin hameisiin pukeutu-neita naisia istuskeli puistossa kutoen/neuloen vauvan tossu-ja. Kesällä -39 oltiin pessimis-tejä, nyt sen sijaan optimiste-ja. Elokuun 24. päivänä 1945 tehtiin Suomessa kaikkien ai-kojen vauvaennätys, kun 495 lasta ilmoittautui yhtenä päi-vänä muonavahvuuteen. Me matemaattis-biologisen linjan oppilaat osasimme tehdä täs-tä ensimmäisen asteen yhtä-lön ja totesimme myös suur-ten ikäluokkien kasaantumisen saaneen aikamoista vauhtia. Nämä maailman myllerrykset

eivät meidän opiskeluamme Niinisalon internaatissa juu-rikaan hetkauttaneet.

Vielä yksi mieltäni kaiher-tava asia, varsinkin, kun juu-ri pari päivää sitten oli taas vaalit ja asia palautui mieleeni. Ensimmäiset sodan jälkei-set eduskuntavaalit Euroo-passa järjestettiin Suomessa 15.-16.3.1945. Äänestysikära-ja alennettiin 24 vuodesta 21 vuoteen, mutta me 1924-25 syntyneet emme saaneet nuo-ruutemme vuoksi vielääkään äänestää. Olimme kyllä kel-vanneet rintamalle ja monet ystävämme olivat kaatuneet tai haavoittuneet taistelusa isänmaan puolesta, mut-ta isänmaan päättäjiä emme kelvanneet valitsemaan. Ih-meellisiä on ”herrojen” met-kut, äimistelimme.

set tytöt viihtyivät niin hyvin, että viipyivät siellä monta päivää. Naisia oli niin paljon, että jokaiselle pojalle riitti varmasti tanssipartneri. Eräs jyväskylälainen tyttö kirjoitti päiväkirjaansa mm. seuraavat rivit:

Minulla oli ihanaa Vappuna. Olin Niinisalon internaatissa. Siellä oli kaksi suurta salia, missä tanssittiin, kolme orkesteria soitti musiikkia. Minä olin Pirkon kanssa, meillä oli kauniit iltapuvut. Pirkolla oli punainen ja minulla vaaleansininen. Tapasin siellä ihanan pojan ja meillä oli taivaallista. Internaatin pojat olivat onnistuneet loistavasti juhlan järjestämisessä. Me tytöt olimme tosi kiitollisia heille ensimmäisestä sodanjälkeisestä Vappu-juhlasta. Se oli tosi upea.

Kyllä me pojatkin olimme taivaallisen onnellisia, vieläpä moneen potenssiin. Congassa laulettiin tytöille ”Koulutyöt kiltit congaa tanssikaa. Muina öinä piltit saatte nukahtaa. Ja jos jalka kangistuu, taivahalla paistaa kuu. Sitä sopii katsella teinin seurassa”.

Syksyllä järjestettiin kuunpudotusjuhlat. Enää ei syttynyt samanlaista hehkua kuin vapujuhlien aikana. Toki silloinkin tanssittiin ja iloittiin, mutta tunnelma oli nyt aivan toinen. Myöhemmillä kursseilla, joissa en enää ollut mukana, juhliittiin luonnollisesti myös.

Opiskelu oli menestyksellistä

Yhden luokan suorittaminen kesti noin neljä kuukautta. Lopputenttien jälkeen tuli arvostelun aika. Se tapahtui, ainakin meidän luokassa siten, että oppilas sai esittää käsityksensä oman osaamisensa tasosta antamalla itselleen arvostelunumeron. Seuraavana päivänä opettaja ilmoitti oman arvostelunsa. Jos oppilas ei ollut tyytyväinen opettajan antamaan numeroon, hän sai mennä opettajan luo osoittamaan saamaansa numeroa paremmat tietonsa. Tätä mahdollisuutta käytettiin aika runsaasti, mutta ei aina niin hyvällä menestyksellä.

Ylioppilaskirjoituksia inter-

naatissa ei järjestetty. Sotilasylioppilaskirjoitukset järjestettiin siviilikoulujen kirjoituksista erillään ja eri aikana kolme kertaa vuodessa vain erikseen määrättyissä kouluissa. Minä kirjoitin Seinäjoen tyttölyseossa, jossa kyllä oli myös poikaoppilaita. Päästötodistus ja ylioppilastodistus annettiin omasta koulusta, minulle Kauhavan keskikoulusta ja lukiosta ilman mitään juhlallisuuksia. Olimmehan tottuneet askeettiseen elämään, näin kai ajateltiin.

Tilastojen mukaan sotilasylioppilaskirjoituksiin olisi osallistunut kaikkiaan 5732 kokelasta.

Valtion sisäoppilaitos, internatti, oli loistava koulu. Idean isä lienee ollut pääjohtaja Poijärvi. Me interparrat olemme siitä hänelle kiitollisia ja annamme hänelle vilpittömän tunnustuksemme. On todennäköistä, että monilta olisi ylioppilastutkinto ja myöhemmät jatko-opinnot saattaneet jäädä hoitamatta, ellei internatti olisi tarjonnut niin mainiota

Interpartojen luonnehdinta 20-vuotiaasta Sakari Sippolasta:

Suuri demokraatti ja kansanmies. Valtavat paketit ja komeat läskivoileivät eivät oikein olleet sopusoinnussa aatteen kanssa. ”Aina vastaan” periaate. Muutamaa minuuttia ennen tunnin alkua huomasi, että petikin on otettava selästä pois. Näemmekö hänessä tähden poliittisella taivaallamme.

ponnahduslautaa. Ei kyllin voi kiitellä innostavien opettajien ansioita koulutyön onnistumisessa.

Internaatin pojat ovat myöhemmissä elämäntaisteluisa pärjänneet varsin hyvin. Esim. meidän luokan oppilasta valmistui linjajaon mukaisesti runsaasti metsänhoitajiksi, apteekkareiksi, lääkäreiksi, opettajiksi ja insinööreiksi, mutta yllättävää kyllä, porukasta tuli myös rovasti, kenraali ja neljä juristia. Internaatin oppilasta n. 19 % valmistui insinööreiksi, 18 % opettajiksi, 9 % metsänhoitajiksi ja agronomeiksi, lakimiehiksi valmistui 8 %, maistereiksi 6 % ja teologeiksi 4 %. Loput valmistuivat

muihin ammatteihin. Menestystä kuvannee myös se, että monet ovat saaneet Suomessa arvostettuja titteleitä. Joukossa on vuorineuvos, ensimmäinen lehdistöneuvos ja suurin piirtein kaikki käytössä olleet neuvoksen tittelit, samoin kuin monet muut arvostetut arvonimet ovat tulleet tutuiksi interparroille. Myös tohtoriksi on väitellyt moni internaatin oppilas.

Opimme koulussa ahkeraan ja järjestelmälliseen työskenteleeseen, sopeutumaan joustavasti uudelleen siviilielämään ja saimme sieltä muutenkin vahvat elämänevät.

Sakari Sippola

”Pikkutietoutta kauniista Karjalasta” Edith Södergran - kiitetty ja kiistelty runoilijamme

Kuka hän oli ja mistä hän tuli ...

Edith syntyi Pietarissa 1892 varakkaaseen perheeseen. Hänellä oli tästä syystä onni käydä hienoa saksalaista tyttökoulua ja hän oppi koulussa saksan, venäjän, ruotsin ja ranskan kiellet. Kun Kannaksen Raivola oli tuohon aikaan Pietarin nobles-

sin suosittu kesänviettopaikka, hän oppi myös suomen kieltä. Perhe menetti Venäjän vallankumouksen pyörteissä koko omaisuutensa ja muutti Raivolaan kesänviettopaikkaan.

Edith sairastui jo nuorena vaikeaan tuberkuloosiin, jota hoidettiin sekä Suomessa että Sveitsissä. Sairaus johti jo 1923

Edithin ennenaikaiseen kuolemaan. Hänen muistokivensä on Raivolan keskustassa ja se pystytettiin sinne 1990-luvun alkupuolella suomenruotsalaisten toimesta. Edith Södergrania pidetään Suomessa ruotsinkielisen modernin runouden eräänä johtohahmona ja jälkimaailma onkin kunnioittanut häntä useilla väitöskirjoilla ja artikkelikokoelmilla.

Mitä hän tunsi ja mistä hän runoili...

Edith Södergran kirjoitti jo koulutyttönä runoja saksan kielellä, mutta 1908 alkaen yksinomaan ruotsin kielellä. Hänen esikoisteoksensa on runokokoelma ”Dikter”. Se ei herättänyt aikalaisissa suurtakaan huomiota ilmestyessään 1916, mutta on sanottu sen murta- neen myöhemmin ruotsinkielisen kirjallisuuden runoperinteen vapaamittaisuudellaan ja rohkealla kuvakielellään. Juuri tästä syystä häntä onkin kutsuttu ruotsinkielisen modernismin uranuurtajaksi. Edithin

tuotantoa runouden alalla on ”hehkutettu”, mutta toisaalta se on herättänyt närkästystäkin. Viimeksi mainitusta syystä hän jopa esitti kustantajalleen, että ”ymmärtämättömälle lehdistölle ei annettaisi lainkaan arvostelukappaleita”.

Edithin runokokoelma ”Septemberlyran” (Syyskuun lyyra) ilmentää vahvasti Friedrich Nietzschen vaikutusta ja runojen sisältö kuvastaa tämän näkyjä. Kokoelma ”Rosenalteret” (Ruusualltari) taas kuvaa voimakkaasti vapaussodan/sisällissodan tunteja ilmestyes- sään 1919. Kuten moni muukin sairas ja omaisuutensa menettänyt, Edithkin kärsi ja oli yksinäinen ihminen. Kokoelma ”Framtidens skugga” (Tulevaisuuden varjo) on puolestaan saanut vaikutteita Rudolf Stein- nerin antroposofiasta, ja se ilmestyi 1920. Suomeksi teos julkaistiin vasta 1972. Ilmeisesti parantumaton tuberkuloosi sai runoilijan etsimään rauhaa ja lohdutusta Raamatusta, ja tämän sanotaan näkyvän hänen

myöhemmässä lyriikassaan. Edith Södergranin viimeiset runot julkaistiin postuumina 1925 nimellä ”Landet som icke är” (Maa jota ei ole) kirjailijatar Hagar Olssonin toimesta suomeksi. Hagar Olsson julkaisi myös runoilijan kirjeitä 1955, suomennettuina 1990. Tiedetään, että Edith Södergran tuhosi liki koko kirjallisen jäämistönsä, koska hän ei halunnut jättää sitä ”ruumismadoiksi kutsumiensa tutkijoiden reposteltavaksi”.

Syystä Edith Södergrania pidetään kansainvälisesti Suomen yhtenä arvostetuimmista lyirikoista. Hänen runotuotannostaan on suomeksi julkaistu mm. kokoelma ”Levottomia unia” 1927, ”Runoja” 1942 sekä ”Kultaiset linnut” 1990. Tutkimus on osoittanut, että Edith oli rakastunut Hagar Olssoniin, mutta tämä ei vastannut samalla tavalla Edithin tunteisiin.

Anssi Vuorenmaa

Aiemmin julkaisematon kuva Edith Södergranista on noin vuodelta 1917 (HS 4.5.2014).

Patria-Rakennus Oy

Hämeenlinna

Joccis-Air Oy

Renko

Lammin Kiinteistökeskus Ky

Lammi

Rosvopaistia, napsuja ja hyvää seuraa

Puolen päivän maisa Härmän kuntokeskuksen Areenalla oli jo pöydät täynnä sotiemme veteraaneja ja heidän puolisoitaan. Tarjoilu aloitettiin hillomunkeilla ja kahvilla. Tunnelma oli odottava ja rauhallinen. Tapah-tuman järjestäjä oli tuttuun tapaan Finnairin lentävä henkilökunta, jonka kantava voima oli tapahtuman päätteeksi tarjottu lampaasta tehty rosvopaisti.

Ohjelman vetäjä, **Kalevi Rönqvist** avasi tilaisuuden klo 13 tienoilla. Elämän katoavaisuudesta tuli muistutus, kun sotilaspastori **Linko** piti hiljaisen hetken rajan toiselle puolelle siirtyneiden puolesta.

Hiljaisesta hetkestä siirryttiin Ylihärman veteraanikuoron mukana Sillanpään mars-

silauluun, jota säesti Ylihärman puhallinorkesteri.

Härmän kuntokeskuksen puolesta tervehdyksen esitti toimitusjohtaja **Jan-Erik Hagfors**. Kauhavan kunnanhallituksen puheenjohtaja **Heikki Hakala** toi Kauhavan kaupungin puolesta tervehdyksen.

Hakala korosti Etelä-Pohjanmaalla olevaa korkeaa maanpuolustushenkeä sekä reserviläiskirjeen merkitystä, joka sitoo kansaa hyvin yhteen. Yleisö jakoi Hakalan vakauksen.

Tuttuun tapaan Rönqvist kyseli tapahtuman vanhin-ta osanottajaa puheenvuor-jen jälkeen. Käsia nousi harvakseltaan ja vanhin oli tällä kertaa 99-vuotias. Pisti miettimään toimittajaa takapenkil-

lä. Mies on ollut siinä nykyisen täysi-ikäisyyden kynnyksellä, kun Lapuan Liike on jyllännyt Suomessa. Hän on ollut noin 20-vuotias, kun talvisota on alkanut ja noin kolmekymppinen, kun sota on ollut ohi. Siitä on sitten aloitettu rauhan ajan Suomessa – vasta. Kovin helpolta tuntuu oma elo tuota taustaa vasten.

Hiukan vakavasta aiheesta osasi Rönqvist poiketa tilaisuuden rentoon henkeen sopien. Tasaiseen tahtiin hän kertoi sopivia kaskuja, jotka saivat väen räjähtämään nauruun.

Vaan vakavuuttakin mukaan taas hiukan

Virsi 332, Herraa hyvää kiittä-kää tuli kaikilta suorasta ulko-muistista - koskettava hetki.

Finnairin pojat pistävät rosvopaistia annoksiksi.
Kuva: Timo Ekman

Bon appetit! Leipäjuustoa ja rosvopaistia lisukkeineen.
Kuva: Timo Ekman

Voi kun kaikki olisivat yhteen kuvaan edes mahtuneet! Kuva: Timo Ekman

Tapahtuman esiintyjät ja toteuttajat yhteiskuvassa. Kuva: Esko Petäjä

Lentoemo Merja Mäntyniemi kertoi Finnairin lentävän henkilökunnan sitoutumisesta aiheeseen:

- Meiltä tuli yksi suoraan Kiinan lennolta tänne. Pekin-gistä Härmään, mikäs siinä.

Itse rosvopaistin pääkokki, **Jukka Rissanen** totesi, että kahdeksan mottia meni puita uusiseelantilaisen lampaan lämmittämiseen ja itse lämmitys alkoi jo klo 4.00.

Tarjolla oli myös tilaisuuden loppupuolella arpajaiset hyvine palkintoineen. Hyvän ruokailuhetken kaikkine esityksineen päätti järjestäjien yhteislaulu ”Veteraanin iltahuuto”.

Kommentti

Kovin oli harmaita hapsia paikalla, mutta sille erälle nuorelle teini-ikäiselle neidille ja hänen vanhemmilleen lämmin kädenpuristus, kun tämä nuori neiti oli paikalla Rosvopaisti 2014 -paidan kera paikalla yh-

tenä tarjoilijana. Nuoria tarvitaan, ehdottomasti, että tällaiset perinteet jatkuvat.

Vaan ehkä se kaikkein paras kohta monien lauluesityksien suhteen tuli laulavalta ”lotalta”, Tuija Sauralta. Näin kuului kertosäe kappaleesta ”Kuudes joulukuuta”:

*Ilman teitä,
selvinneitä jostain sieltä,
puhuisimme nyt vierasta kieltä.
Ilman heitä, joiden ristit
ovat puuta,
Olis’ arkipäivä kuudes
joulukuuta*

Kiitos Finnairin lentävä henkilökunta ja lukemattoman monet vapaaehtoiset, jotka olitte tätä tapahtumaa järjestämässä. Talkoo- ja maanpuolustushenki ei ole todellakaan vielä kuollut tästä maasta. Jatketaan harjoituksia samaan malliin!

Timo Ekman

Kultakeskus Oy
Hämeenlinna

Parketti Suvala Oy
Hämeenlinna
www.parkettisuvala.fi

T:mi Tapsa Service
Tuulos

Voltin Väri Ky
62300 Härmä
www.voltinvari.fi

OR-Wellness Oy
li

Kuljetus
Timo Hartikainen Oy
Iisalmi

Veteraanikuntoutuksen varat loppuneet

Sosiaali- ja terveysministeriö pienensi tälle vuodelle rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahaa 12,3 % kuntoutukseen oikeutettua veteraani kohti. Veteraanikuntoutus on erikoisessa tilanteessa. Osa kunnista on yhteydessä veteraaneihin ja tarjoaa heille suunnitelmallisesti tarpeen mukaista kuntoutusta ja palveluita. Nämä veteraanien kotona selviytymiseen panostavat kunnat tarvitsivat merkittävästi lisää varoja. Kunnat, joissa asiaan ei ole keskitytty samalla tarmokkuudella palauttavat vähäisistäkin määrärahoista. Näissä kunnissa vain aktiivisimmat ja hyväkuntoisimmat veteraanit saavat kuntoutusta ja palveluita.

Veteraanin tulee saada kuntoutus ja palvelut samanlaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Sotaveteraani-lehti kysyi muutamalta kunnalta, miten veteraanikuntoutus jaksaa näissä kunnissa.

Miksi joka vuosi tämä sama epävarmuuden ongelma toistuu?

Olen vuodesta 1977 tehnyt soittamme veteraanien kuntou-

tuspäätökset Lohjalla. Veteraanien määrä on vähentynyt, mutta koskaan ei meillä, eikä koko Suomessa ole ollut niin paljon yli 90-vuotiaita veteraaneja kuin nyt.

Lohjalla oli vuoden vaihteessa 163 veteraania, joista yli puolet yli 90 vuotta täyttäneitä. Valtio myönsi kuntoutusmäärärahaa tälle vuodelle 116 645 euroa eli 782 euroa/veteraani. Viime vuonna määräraha oli 156 248 euroa ja lisämäärärahaa saimme 120 692 euroa eli yhteensä 276 878 euroa.

Tämän vuoden suunnitelmamme kuntoutuksen osalta on:

Laitoskuntoutus 40 veteraanille ja aviopuolisolle. Kustannus 40x2200 euroa = 88 000 euroa. Päiväkuntoutus 30 veteraanille. Kustannus 30x1800 euroa = 54 000 euroa.

Avokuntoutus 70 veteraanille. Kustannus 70x2000 euroa = 140 000 euroa.

Yhteensä kuntoutukseen tarvitaan 282 000 euroa.

Nyt olevan 116 645 euron lisäksi tarvitsimme välttämättä lisämäärärahaa 100 000 euroa sekä kaupungilta puuttuvat 65 000 euroa.

Veteraaneistamme 75 % asuu kotona ja 25 % on tehostetussa palveluasumisessa. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa ei tällä hetkellä ole yhtään veteraania. Kaikilla veteraaneistamme, myös palveluasumisen piirissä olevilla, on oikeus kuntoutukseen. Olemme pyrkineet kuntoutustoimpiteillä siihen, että veteraani

voi asua mahdollisimman pitkään kodissaan. Yksi keino tähän on ollut kotiin tuodut fysioterapeutin ja kuntohoitajan käynnit kerran viikossa säännöllisesti. Tällöin ylittyy Valtiokonttorin määrittelemä 30 käynnin yläraja, mutta ylimenevältä osin on käytetty Lohjan kaupungin määrärahaa. Meillä on ollut hyvin saatavilla kotikäyntejä tekeviä kuntoutusihmisiä, joiden palveluja olemme ostaneet.

Veteraanikuntoutus tämän ikäisillä vaatii jatkuvuutta ja pitkäkestoista suunnitelmallisuutta. Nyt tänä vuonna rahat riittävät elokuuhun asti ja odotamme pelokkaina, saammeko riittävästi lisämäärärahaa.

Olemme Lohjalla panostaneet muutamii asioihin: Meillä on pitkään toiminut tiimi, jossa on terveyskeskusavustaja, sosiaalityöntekijä ja allekirjoittanut veteraanikuntoutuksesta vastaavana lääkärinä. Kaikille veteraaneille on lähetetty kotiin kattava esite veteraanipalveluista. Veteraanilla on mahdollisuus aina ottaa yhteys tiettyyn puhelinnumeroon soittamalla. Olemme usein myös yhteydessä veteraaniin soittamalla hänelle. Teemme yhteistyötä kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden, kuten fysioterapeuttien, kuntohoitajien, hierojien, jalkahoitajien, turvapalvelu- ja kodinhoitotyöntekijöiden kanssa. Yhteistyö veteraanijärjestöjen ja kaupungin päättäjien kanssa on tiivistä. Veteraanineuvottelukunnan kokouksessa päätetään vuoden kuntoutuksen suuntaviivat.

On valitettavaa, ettei veteraanikuntoutuksen järjestäminen ole kaikissa kunnissa toiminnan priorisoinnissa riittävän korkealla. Veteraanien ikärakenteen muuttuminen hyvin iäkkääseen kategoriaan puoltaisi myös Valtiokonttorin ohjeistuksen tarkistamista.

Valtion tehtävänä on huo-

lehtia veteraanikuntoutuksen ja palveluiden kunnollisista määrärahoista.

Pentti Suppola

yleislääketieteen erikoislääkäri
Lohjan terveyskeskus

Kotkassa tarvitaan yli 70 000 euroa lisävaroja

Kotkassa rintamaveteraanien kaikki kuntoutusrahat on sidottu. Pääpaino rahojen sitomisessa on ollut avokuntoutuksessa. Avokuntoutus toimii läpi vuoden ja avokuntoutus voidaan taata kaikille tarvitseville.

Sen sijaan laitoskuntoutuksen ei voida tällä hetkellä päätöksä tehdä. Laitoskuntoutus on tärkeä osa niin veteraanin kuin mahdollisen puolison/omaishoitajan hyvinvointia.

Päivitetty hakemustilanne Laitoshakemuksia on nyt jonnossa 27 ja hakemusten toimintakykyluokkien (tkl) mukainen rahantarve on 60 000 euroa.

Päiväkuntoutusta järjestetään yksi ryhmä (8 hlöä) syksyllä ja siihen rahantarve on 10 000 euroa. Näin ollen tarvitaan yli 70 000 euroa.

Antti Olsen
fysioterapeutti
Kotka

Viitasaarella kuntoutusmäärärahan lisätarve lähes 70 %

Viitasaaren kaupunki on saanut määrärahaa kuluvalle vuodelle kuntoutuspalveluiden järjestämiseksi 35 228,54 € ja kotiin vietäviin avopalveluihin 19 644,65 €.

Kuntoutusmäärärahan merkittävästä supistamisesta johtuen lisämäärärahan tarve on nyt 24 400 €. Avokuntoutus, päivä- ja kotikuntoutus ovat edullisempia vaihtoehtoja kuin laitostuntoutus, mutta siitäkään huolimatta määräraha ei riitä. Huomioitava on myös se,

että veteraanien toimintakyky heikkenee koko ajan, joka aiheuttaa sen, että entistä suurempi merkitys kuntoutuspalveluilla tulee olemaan kotiin annettavien avopalveluiden rinnalla.

Kotiin vietävien avopalveluiden osalta määrärahaa on käytettävissä koko vuodelle 436,55 € edunsaajaa (45) kohti. Paikallisten yrittäjien tuntihintojen perusteella kotiin on mahdollista antaa apua noin 22 tuntia edunsaajaa kohti tämän vuoden aikana. Sillä saadaan vain välttämätöntä apua. Lisää määrärahaa tarvittaisiin tuhansia euroja. Veteraanien toimintakyky on heikentynyt entisestään ja kotona asumisen tukeminen on ensisijainen vaihtoehto, jota myös kunnan palvelustrategiassa painotetaan. Olemme tähän asti käyttäneet kotiin vietäviin avopalveluihin myönnettyä määrärahaa enimmäkseen siivouspalveluun ja kuljetuspalveluun, mutta myös jonkin verran ateriapalveluun, pesuapuun ja muuhun kodinhoitolliseen apuun. Tukipalvelut eivät enää riitä, vaan tarvitaan entistä enemmän panostusta toimintakykyä tukevaan työhön yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin kautta.

Mikäli halutaan todella panostaa tämän hiljalleen häviävän asiakaskunnan kuntoutus- ja palveluasioihin ja hoitaa ne hyvin, tarvitaan näihin määrärahaa merkittävästi lisää.

Marja Laurila
Vt. perusturvan toimialajohtaja
Viitasaaren kaupunki

Onko halua hoitaa veteraania?

Vuosien ajan Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote) on joutunut hakemaan kuntoutukseen lisämäärärahaa syksyllä, kun varsinaisen määräraha ei ole riittänyt. Näin myös tänä vuonna. Olemme yhteydessä kaikkiin veteraaneihin tai heidän omaisiinsa/hoitajiinsa ja selvitämme yksilöllisen kuntoutustarpeen. **Toukokuun alussa lisämäärärahatarve on noin 340 000 euroa.**

Kotiin vietävät avopalvelut ovat rintamaveteraaneille tärkeä yksilöllinen apu. Kun kotiin tulee auttaja, saa veteraani konkreettisen avun lisäksi juttukaverin. Määrärahat tosin ovat liian pienet todelliseen tar-

detur
siellä missä aurinko paistaa!

Vietä talvi leppoisaasti Välimerellä:

TUNISIA

Kestot: 7, 8 ja 9 vkoa
Lähtöpäivät:
18.12./25.12./1.1.

SOUSSE

alk. **1.119 e**
7 vkoa, Daphne Club 3*

detur.fi
Parhaat tarjoukset netistä
P. 0207 850 850
ma-pe klo 9-21
la-su 10-19
Puhelun hinta 0,0835 e/min + pvm/mvm, myös jonotus.

PHOENIX CONTACT
INSPIRING INNOVATIONS

peeseen. Eksotessa keskimääräinen apu on veteraanille noin 6-8 tuntia kuukaudessa, eli 1,5 – 2 tuntia viikossa. Kotiin vietäviä palveluita saavat ne veteraanit, joilla avuntarve on selvitetty. Avuntarve määritellään aina palvelutarpeen kartoituksella, jossa arvioidaan veteraanin kokonaisvaltainen tilanne. Kotiin vietävillä palveluilla pyritään esimerkiksi tukemaan iäkkäitä veteraaneja omaishoidon tilanteissa. Kotiin vietävien palveluiden tärkein tavoite tulee olla kotona asumisen tukeminen

Kotiin vietävien palveluiden lisämääräraahatarve on 176 000 euroa. Lisäksi veteraanille voi tulla akuutti tilanne. Niiden jälkeen veteraani tarvitsee aktiivista kuntoutusta ja lisäapua kotiin.

Kotiin vietäviä palveluita jonottaa todelliseen tarpeeseen tällä hetkellä alueellamme useita kymmeniä veteraaneja. Määrärahaa ei ole enää jaettavissa, ei edes akuutteihin tilanteisiin. Kaikki määrärahat on sidottu aiemmin todettuun tarpeeseen.

Eksoten veteraanineuvonnassa nähdään, kuinka vete-

raanien toimintakyky laskee ja omatoimisen elämän hallinnassa on haasteita. Toimintakyvyn laskun vuoksi kuntoutukselle kallistuvat, koska veteraanit tarvitsevat pidemmät laitostuntoutus- ja avokuntoutusjaksot kuntoutuakseen. Lisäksi veteraanin kotikuntoutus ja kotiin vietävät palvelut toteutetaan veteraanin luokse, myös maaseudulle, minne matkat ovat pitkät. Näin ollen kustannukset ovat kasvaneet, mutta määrärahat eivät ole lisääntyneet.

Tuntuva lisäys kuntoutusmäärärahaan ja kotiin vietäviin palveluihin auttaisivat veteraaneja heidän arjessaan.

Sanna Nurmiainen
veteraanineuvoja
EKSOTE

Ilomantsissa jokaiselle oikeutetulle tarjotaan kuntoutusta

Veteraanikuntoutukseen pääsystä on pyritty tekemään mahdollisimman mutkaton prosessi, jossa veteraania ei rasiteta turhaan monimutkaisella hakuprosessilla. Vuosittain saamamme määräraha tähän

on ollut riittävä. Veteraanikuntoutuksessa painopiste kuntoutujien osalta on siirtynyt laitostuntoutuksesta avo- ja kotikuntoutukseen. Meidän oma kokemuksemme on osoittanut, että avo- ja kotikuntoutuksella on vaikuttavuutta enemmän kuin laitostuntoutuksella pitkäkestoisuutensa näkökulmasta. Lisäksi tänä vuonna on myönnetty jalkahoitoja aiempaa enemmän.

Tälle vuodelle määräraha pieneni ja olemme hake-massa lisämäärärahaa vuodelle 2015, koska meille tälle vuodelle myönnetty määräraha on jo sidottu ja vähän ylitettykin. Ilomantsissa on odottamassa vuosittaista kuntoutuspäätöstä 20 henkilöä laitostuntoutusta (näistä kolme on puolisoa), kolme avokuntoutusta ja kaksi koti/laitostuntoutusta. Lisäksi on kolmesta viiteen henkilöä, jotka eivät ole halunneet kuntoutusta, vaikka olisivat siihen oikeutettuja. Veteraanikuntoutus elää aika paljon johtuen mm. siitä, että veteraanit eivät käytä heille myönnettyä kuntoutusta.

Mielestäni onnistumiseen veteraanikuntoutuksen organi-

soinnissa Ilomantsissa vaikuttaa hyvä kuntoutuksen koordinaointi ja hyvä ja tiivis yhteistyö paikallisten veteraanijärjestöjen kanssa.

Päätöksiä tälle vuodelle on tehty veteraanien osalle 12 laitostuntoutukseen, 17 avokun-

toutukseen, 54 kotikuntoutukseseen, yhdelle päiväkuntoutukseseen ja lisäksi 78 jalkahointoa.

Hannele Komu
hoito- ja hoivatyönjohtaja
Ilomantsin kunta

Antti Henttonen (93) – sotaveteraanin ajatuksia kuntoutuksesta

Laitostuntoutuksessa voidaan tarkistaa tutkitusti veteraanin terveydellinen kunto ja saada ohjeita ja virikkeitä sen parantamiseen ja ylläpitämiseen. Veteraaneille on tärkeää myös aseveljien tapaaminen ja yhteisten kokemusten muisteleminen. Uusien sosiaalisten kontaktien syntyminen on tärkeää erityisesti yksinään eläville veteraaneille. Niille, jotka eivät kykene enää laitostuntoutukseen, avokuntoutus korvaa osan laitostuntoutuksen antamasta hyödystä.

Laitostuntoutuksen antia kuvaa mielestäni erään veteraanilaulun säkeistö:

*Nytpä tavatkaamme, veljet, jälleen kerran,
täällä muistammehan ajan mennehen.
Aseveljeys, kas, rivimiehen, herran
elon rikkaus on ainutkertainen.
Veli pusertaa kun täällä veljen kättä,
syvään sieluani niin se lämmittää.
Tätä hetkeä en jätä elämättä,
voimaa antaen se muistoihini jää.*

Veteraanimäärärahat ja niiden käyttö vuonna 2014

Valtiokonttori ohjaa valtion talousarviossa hyväksytyn veteraanikuntoutus- ja kotiin vietävien palvelujen määrärahan vuosittain kunnille siellä asuvien veteraanien lukumäärän mukaisesti.

Kunnille maksettu kuntoutukseen käytettävä määräraha oli **24 398 932,00** euroa ja syksyllä kuntien hakemusten perusteella jaettu lisämääräraha **3 646 180,66** euroa. Kuntoutusmäärärahaa oli käytettävissä yhteensä **28 045 112,66** euroa vuonna 2014.

Laitostuntoutukseen oli käytetty **12 144 477,19** euroa ja avokuntoutukseen **11 249 497,57** euroa. Puolisokuntoutuksen kustannukset olivat **2 255 626,15** euroa. Palvelumäärärahoja käytettiin eniten siivouspalveluihin, yhteensä **3 499 316,10** euroa.

Kuntoutusmäärärahat

Vuonna 2014 kunnilta palautui määrärahasta takaisin **933 005,93** euroa.

Käyttämättä jääneet määrärahat jaetaan kunnille Valtio-

konttorille tulleiden hakemusten perusteella syksyllä 2015 lisämäärärahan yhteydessä.

Palautukset olivat yleensä muutamasta eurosta muutama sataan euroon ja syynä ovat todennäköisesti viime hetken kuntoutuspaikan peruutukset. Suurin osa kunnista/kuntayhtymistä on käyttänyt määrärahat kokonaisuudessaan ja pienin palautus on 24,70 Porin perusturvakeskuksesta.

On aiheellista kysyä niiltä kunnilta, joissa palautukset ovat suuria, miten on hoidettu veteraanien asiat? Onko syynä se, että kunnalla on riittävästi omassa talousarviossa rahaa vai onko kysymys välinpitämättömyydestä?

Suurin palautus tulee Tampere-Orivesi Sote-Yhteistoiminta-alueelta: 53 209,47 kuntoutuksesta ja palveluista 55 801,63. Kaupungeista on syytä mainita myös Kuusamo, kuntoutuksen osalta palautus on 89 546,85 euroa ja palveluista 24 619,81, Hämeenlinnassa vastaavat summat ovat 32 306,44 euroa ja 15 970,90. Syyksi ei rii-

tä se, että veteraani ei jaksakaan läheteä kuntoutukseen, koska hänelle voidaan tarjota kuntoutusta myös kotiin.

Yli 30 000 euroa palauttivat Forssan Seudun terveydenhuollon ky 30 251,96 €, Hämeenkyrön 32 306 € ja Keski-Satakunnan terveydenhuolto Ky 31 425 €.

Yli 20 000 palauttaneita ovat Kemönsaari 29 169,70 €, Parainen 29 040,46 €, Riihimäen seudun terveystieteiden keskuksen ky 23 375,87 €, Suupohjan peruspalveluliikelaitos Isojoki ja Karjoki 23 205,80 €.

Ihmetystä herättävät myös ne kunnat, jotka ovat hakenneet syksyllä 2014 lisämäärärahaa, mutta palauttavat nyt suuremman summan: Heinävesi sai lisämäärärahaa 13 742,64 € ja palautti 15 759,08 euroa, Kangasalan seudun ky; Kangasala-Pälkäne, lisämääräraha 12 000,00 € ja palautus 16 595,95 €, Kemijärvi lisämääräraha 19 850,37 € ja palautus 29 982,48 €, Posion lisämääräraha oli 12 215,61 € ja palautus 15 327,91 €.

Ne kunnat, joissa määrära-

hat ovat loppuneet ja edes syksyn lisämääräraha ei riittänyt kaikkien kuntoutusta tarvitsevien veteraanien kuntoutukseen ihmettelevät oikeutetusti käyttämättä jääneiden määrärahojen suuruutta.

Kotiin vietävien palveluiden määrärahat

Vuonna 2014 kunnille jaettava määräraha oli yhteensä 7 894 022,22 euroa, rahasta palautui 398 074,69 euroa.

Kotona asumista tukevia palveluja kysytään koko ajan ja tarvetta niihin varmasti on. Palautukset palvelujen osalta vaihtelevat 18,00 eurosta Porin kaupungin 21 746,27 euroon, jos ei huomioida jo tekstin alussa mainittuja kolmea kaupunkia.

Veteraanit ovat valitettavasti eriarvoisessa asemassa riippuen siitä, missä he asuvat. Ei voida ajatella, että veteraanit itse hakevat ja kysyvät palvelujensa perään, heidät on tavattava. Näin tehdään niissä kunnissa, jossa palautuksia ei ole eikä ole tullut useampaan vuoteen; kuntoutus – ja palvelusuunni-

telmat tehdään henkilökohtaiseen tapaamiseen perustuen ja veteraanin tarpeita kuullen. Etelä-Karjala ja Kainuu ovat tästä hyviä esimerkkejä.

Lopuksi viittaan Kansallisen veteraanipäivän juhlassa Hämeenlinnassa sotaveteraani **Veikko Juvosen** puheenvuoroon:

”Veteraanin oikeudella vetoan teihin, kuntien tehtävissä toimiville, huolehtikaa siitä, että määrärahat käytetään tarkoituksenmukaisesti ja viimeistä euroa myöten. Tiedän, että tarvetta siihen on”.

Määrärahatilastot ovat kuntakohtaisesti luettavissa liittomme internet-sivuilla.

Anni Grundström

Mitä ja mistä perustietoa sotaveteraanin läheisille?

Kesällä vietetään usein aikaa yhdessä läheisten ja omaisten kanssa. Seuraavaan artikkeliin on koottu niitä veteraaneja koskevia asioita, joita liitosta, piireistä ja jäsenyhdistyksistämme usein kysytään juuri omaisten taholta. Eikä asioiden kertominen liene pahaksi yleisesti kään.

Kaikissa veteraania, hänen puolisoaan ja leskeään koskevissa asioissa saa ”ensiaputietoa” sotaveteraanipiiristä, yhdistyksestä tai oman alueen sosiaalineuvojalta. Piirien ja sosiaalineuvojen yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi Sieltä ovat luettavissa myös veteraanietudet 2015.

Rintamaveteraaneille myönnettyjä tunnuksia ovat

- rintamasotilastunnus (miehille)
- rintamapalvelustunnus (naisille)
- rintamatunnus (rintamalinnoittajille)
- ulkomaalaisen rintamasotilastunnus (ulkomaalaisille vapaaehtoisille).

Rintamalisän määrä on 49,73 e/kk ja se maksetaan kaikille tunnuksen omaaville veteraaneille, niin miehille kuin naisillekin. Rintamalisään eivät vaikuta saajan tulot eikä omaisuus.

Myönnetystä tunnuksesta on merkintä sotilaspassissa ja esim. kuvallisessa Kela-kortissa, jossa on iso R-kirjain kortin kääntöpuolella. Jos näitä asiapapereita ei ole, rintamasotilastunnuksen olemassaolon voi varmistaa oman asuinalueen Puolustusvoimien aluetoimistoista ja rintamapalvelustunnuksen Puolustusministeriöstä, sähköposti: jaana.riihimaa@defmin.fi puhelin: 029 514 012.

Kaikkien tunnusten hakuai-ka on päättynyt 31.12.1994.

Ylimääräinen rintamalisä

Ylimääräistä rintamalisää maksetaan henkilölle, joka saa sekä rintamalisää että kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25-45 prosenttia hänen kansaneläkkeensä 102,41 euroa ylittävästä osasta. Etuus on verotonta tuloa. Kun hakijalla ei ole lainkaan muita eläkkeitä, jotka vähentäisivät ylimääräistä rintamalisää, hänelle

maksetaan suurin mahdollinen rintamalisä.

- yksin asuvalle 240,21 e/kk
- parisuhteessa olevalle 207,83 e/kk

Veteraanilisä

Veteraanilisä maksetaan tunnuksen omaavalle veteraanille silloin, kun hän saa ylimääräistä rintamalisää ja korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea. Veteraanilisää ei tarvitse erikseen hakea, jos edellä mainitut ehdot täyttyvät. Lisä maksetaan Kelan kautta.

Veteraanilisän määrä on **105,51 e/k**. Se on verotonta. Se ei pienennä eläkkeensaajan asumistukea. Lisä maksetaan myös laitoshoidossa olevalle veteraanille, mutta se otetaan huomioon pitkäaikaishoidon maksussa, jonka laitos tai kunta perii veteraanilta.

Tarkista, onko veteraanilla oikeus Kelan hoitotukiin, tarkemmat tiedot ja ohjeet hakemiseen (www.kela.fi/hoitotuki)

Kuntoutus ja kotiin saatavat palvelut ovat määrärahasidonnaisia. Valtiokonttori maksaa Valtion talousarviossa olevat määrärahat kunnille siellä asuvien veteraanien määrään suhteessa. Kuntoutusmääräraha/veteraani on 782,85 euroa ja palvelumääräraha veteraania kohden 436,55 euroa. Valitettavasti määrärahat ovat useasti riittämättömät kuntoutukseen ja palvelujen tarpeeseen nähden.

Kuntoutukseen hakeutuminen

Kuntoutukseen haetaan oman kunnan terveysaseman kautta. Kuntoutus on tunnuksen omaavalle veteraanille maksuton ja veteraanin aviopuoliso voi osallistua yhdessä veteraanin kanssa samaan aikaan laituskuntoutukseen. Nykyisin käytössä olevat kuntoutusmuodot ovat laituskuntoutus, päivä kuntoutus, avokuntoutus ja kotikuntoutus. Veteraanin leskellä ei ole lakisääteistä kuntoutusoikeutta. Kun kuntoutus tapahtuu kunnan kautta veteraanikuntoutuksen maksusitoumuksella, ei veteraanille aiheudu matkakuluja, vaan ne maksetaan Kelan kautta, myös avo- tai päivä kuntoutuksessa käyneille.

Kotipalvelut

Peruspalveluita ja niiden saatavuutta kannattaa aina en-

simmäisenä tiedustella omasta kunnasta. Tunnuksen omaavan veteraanin on mahdollisuus saada sosiaalihuoltolain mukaisia kotipalveluja valtion kunnille maksaman määrärahan puitteissa. Tuloja ei tarvitse selvittää, vaan palvelun tarve on ratkaiseva. Määräraha on kuitenkin rajallinen, joten asia on selvitettävä oman asuinkunnan kautta.

Yksityisiä palveluntuottajia on runsaasti ja heistä saa tietoa oman kunnasta. Kannattaa varmistaa, että palvelujen tuottajat kuuluvat ennakkopöytäkirjoihin. Kotitalousvähennystä saa mm. kotitalous- ja remonttitöistä, jotka tehdään henkilön tai hänen puolisonsa, **vanhempien tai isovanhempien** kotona tai vapaa-ajanasunnolla. Omaisten maksaessa kustannukset hän saa tehdä vähennyksen omaan verotukseensa.

Kotona asumista helpottavat kodin muutostyöt

Vanhustyön Keskusliiton 15 alueellista korjausneuvojaa ovat käytettävissä kaikissa asunnon muutos- ja korjaustöitä koskevissa asioissa. He auttavat tarvittaessa muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Heidän palvelunsa ovat maksuttomia, mutta tehtävä työ ja tarvikkeet maksavat normaalisti. Usein tarpeellisia muutostöitä ovat mm. pesutilojen muuttaminen käyttökelpoisiksi ja portaiden tai turvakaiteiden uusimiset ja asentamiset.

Lääkealennus

Henkilö, jolla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus tai Sota-arkiston antama miinanraivaajatodistus, saa kaikissa apteekeissa 10 %:n alennuksen lääkkeiden hinnoista. Alennusta ei anneta lääkkeistä, jotka ovat sairausvakuutuslain mukaan erityiskorvattavia, merkittävistä ja kalliista peruskorvattavista lääkkeistä eikä sairausvakuutuslaissa tarkoitetun vuotuisen omavastuun ylittävältä osalta. Oikeus alennuksen saamiseen selvitetään esittämällä kuvallinen Kela-kortti, jossa on R- tai MR-tunnus tai sotilaspassi tai muu asiakirja tunnuksen saamisesta. Lääkealennus on henkilökohtainen eikä sitä saa esimerkiksi perheenjäsenten lääkkeitä.

Terveystieteenhuollon palvelut ja asuminen

Useimmissa kunnissa terveyskeskusmaksut on poistettu veteraaneilta ja sairaanhoitopiirit ovat poistaneet poliklinikkamaksut tunnuksen omaavilta sotaveteraaneilta.

Veteraanien kuin muidenkin vanhusten palvelujen tavoitteena on tukea asumista omissa kodeissaan toimintakyvyn heikkenemisestä huolimatta. Mutta eteen tulee myös tilanteita, kun kotona asuminen ei palveluidenkaan turvin ole enää mahdollista. Apua ja tukea haetaan oman asuinkunnan kautta.

Sotaveteraaneilla ei ole erityisasetusta palvelu- ja hoivatalojen asumis- ja hoitokustannuksissa.

Palvelumaksua määriteltäessä ei rintamalisää oteta huomioon asiakasmaksuissa, mutta ylimääräinen rintamalisä sen sijaan otetaan huomioon samoin kuin muut eläketulot.

Hammashoidon kustannukset

Kela korvaa rintamaveteraanien ja miinanraivaajien hammashoidosta vahvistetun korvaustaksan määrän. Jos peritty palkkio on pienempi kuin korvaustaksa, korvataan perityn palkkion määrä.

Hoitoa aloitettaessa kannattaa selvittää hammaslääkäriltä kustannusarvio sekä Kelan korvaus tulevasta kustannuksista. Näin välttyään joskus yllättävänkin suurilta omavastuuosuuksilta.

Korvausta ei saa implanttien laittamisesta.

Palvelutarpeen arviointi

Veteraanien ikääntyessä ja elämäntilanteen muuttuessa voidaan pyytää oman asuinkunnan kautta palvelutarpeen arviointi. Asumisen ja hoivan muutos suunnitellaan aina yhdessä asiakkaan ja omaisten sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilaisten kanssa. Palvelutarpeen arviointi on kunnan palvelua, johon kaikilla 75 vuotta täyttäneillä on lakisääteinen oikeus (sosiaalihuoltolaki 40.a. §). Palvelutarpeen arviointi on aina myös sosiaali- ja terveyspalvelujen myöntämisen perusteena.

Palvelutarpeen arviointi sisältää asiakkaan yksilöllisen kokonaistilanteen kartoituksen, jossa käydään läpi asiakkaan tarve sosiaalipalveluihin.

Esimerkkejä palveluista ovat kotihoito, kotihoidon tukipalvelut tai omaishoidontuki.

Palvelutarpeen arviointia voi pyytää asiakas itse, hänen omaisensa, viranomaisen tai muu henkilö. Yhteydenoton perusteella asiakkaaseen otetaan yhteyttä tilannearviota varten.

Järjestön kautta saatava tuki

Suomen Sotaveteraaniliitossa on 16 650 tunnuksen omaavaa jäsentä ja 12 689 puoliso- ja leskijäsentä. Veteraanisukupolvi on tottunut selviämään ja pärjäämään omillaan, joten heidän oma avunpyyntönsä voi jäädä tulematta. Siksi on hyvä, jos omaiset tai läheiset todetaan avun ja tuen tarpeen läheteitä sitä selvittämään ja ottavat yhteyttä joko kunnan/kaupungin veteraaniasioista vastaavaan työntekijään tai siihen veteraanijärjestöön, jossa asianomainen on jäsenenä.

Veteraani, hänen puolisonsa tai leski voi hakea tukea sotaveteraanijärjestöjen kautta, jossa hän on jäsenenä. Apua on mahdollisuus saada erilaisiin henkilökohtaisiin avustuksiin. Kokonaisvaltaista hoito- ja toimeentulovastuuta veteraanijärjestöllä ei ole mahdollisuutta ottaa eikä järjestö tee maksusitoumuksia. Järjestö voi toimia ensiapuna silloin, kun hätä on suurin ja auttaa asioiden hoitamisessa eteenpäin.

Avustusten myöntäminen

Suomen Sotaveteraaniliiton kautta taloudellista tukea myönnetään veteraanille, hänen puolisolleen tai leskelle, jos hän on jäsenenä paikallisessa Sotaveteraanijärjestössä.

Tuloraja on 1 200 euroa kuukaudessa brutto. Poikkeuksia tehdään niissä tapauksissa, joissa on kysymys esim. jostakin pitkäaikaissairauksista, jolloin lääke- ja hoitokustannukset ovat jatkuvasti suuret.

Hakemuslomakkeita saa omasta jäsenyhdistyksestä sekä internet-osoitteesta www.sotaveteraaniliitto.fi/aineistopankki

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan verotodistus tai Kelan todistus ylimääräisestä rintamalisästä sekä kuitit tai niiden kopiot aiheutuneista kustannuksista.

Henkilökohtaisen avustuksen suuruus vaihtelee 200-700

euroon riippuen aiheutuneista kustannuksista.

Avustus on kertaluontoinen, eikä maksusitoumuksia myönnetä.

Avustukset ovat mahdollisia eri säätiöiden tuen ja keräysvärojen turvin.

Sotainvalideille, joiden so-
tainvaliditeetti on 10 % tai yli,
avustusta ei myönnetä järjes-
töme kautta.

Kuoleman kohdatessa

Jos veteraani on kuulunut evan-
gelisluterilaiseen seurakun-
taan, kotiseurakunta myöntää
maksuttoman hautapaikan.

Jos veteraani on halunnut tulla
siunatuksi muualle, esim. syn-
nyinseutunsa kirkkomaahan,
seurakunta perii yleensä silloin
normaalit hautamaksut.

**Saako veteraani
hautausavustusta?**

Hautausavustusta veteraanille,
hänen puolisolleen tai leskel-
leen ei ole. Jos leski jää talou-
dellisiin vaikeuksiin veteraanin
kuoltua esim. hänen sairaala- ja
hoitomaksujensa takia, voi hän
anoa niihin taloudellista tukea
(katso avustukset). Perikun-
nalle avustusta ei myönnetä.

**Muistaako oma
veteraaniyhdistys
muistotilaisuudessa?**

Omaisten toivomuksesta
useimmat yhdistykset kun-
nioittavat veteraaniveljen tai
-siskon muistoa laskemalla
havuseppeleen vainajan siu-
naustilaisuudessa. Omaisten
toivotaan olevan tässä tapauk-
sessa yhteydessä yhdistykseen.

Mihin kunniamerkit?

Olisi toivottavaa, että vanhem-
pien kunniamerkit kulkisivat
suvussa perintönä ja muisto-
na heidän tekemästään arvok-
kaasta työstä. Jos tähän ei ole

mahdollisuutta ja ne halutaan
luovuttaa muualle säilytettä-
väksi, voi asiaa tiedustella so-
taveteraaniyhdistyksestä. Use-
at kotiseutumuseot ja erilaiset
perinneyhteisöt ottavat vastaan
kunniamerkkikokoelmia.

Missään tapauksessa kirp-
putori tai kaatopaikka ei ole
kunniamerkkien paikka.

**Mistä saa
hautakivimerkin?**

Hautakivimerkin voi tilata So-
taveteraaniiliiton myyntitoi-
mistosta, sotaveteraanipiireistä
tai yhdistyksistä. Merkin kiin-
nittämisestä huolehtii hautaki-

ven tekijä tai sen voi kiinnittää
kiveen myös itse tai kysyä neu-
voja yhdistyksestä.

**Mikä merkki
kuolinilmoitukseen?**

Omaisten halutessa tai vete-
raanin oman toivomuksen
mukaan kuolinilmoitukses-
sa voidaan käyttää sen järjes-
tön tunnusta, johon veteraani
on kuulunut tai sitten tammen-
lehvätunnusta, johon on oikeus
kaikilla tunnuksen omaavilla
veteraaneilla.

Anni Grundström

Korjausneuvontaa ja korjausavustuksia vanhusten asuntoihin

Vanhustyön keskuslii-
tolla on 15 alueellista
korjausneuvojaa, jotka
avustavat vanhuksia asunnos-
sa tarvittavien muutostöiden
suunnittelussa. Korjausneuvoja
tekee tarvittavan paperityön eli
tekee hankkeen luonnospiirus-
tukset ja kustannusarvion sekä
laittaa avustushakemukset lii-
keelle. Tarvittaessa korjausneu-
voja avustaa myös urakoitsijan
löytämisessä. Korjausneuvojan
tekemä työ on asiakkaille mak-
sutonta, mutta remontin teko
tietysti maksaa.

Vanhusten asuntojen muu-
tostöihin on saatavissa yhteis-

kunnan tukia. Edellinen kor-
jausavustusten hakuaika oli
keväällä 2015. Seuraavasta kor-
jausavustusten hakuajasta tie-
dotetaan erikseen. Tukien tar-
kemmista ehdoista kannattaa
soittaa Vanhustyön keskuslii-
ton korjausneuvojille. Korjaus-
neuvojat avustavat hakemusten
tekemisessä.

Korjausavustusta haetaan
kunnalta, joka saa määrärahat
Asumisen rahoitus- ja kehittä-
miskeskukselta (ARA). Avustus
myönnetään sosiaalisin perus-
tein. Asunnossa asuvan ruoka-
kunnan tulot ja varallisuus eivät
saa ylittää asetettavia rajoja.

VANHUSTYÖN KESKUSLIITON KORJAUSNEUVOJAT:

ETELÄ-KARJALA JA KYMENLAAKSO	Pekka Hulkkonen	050 593 1277
ETELÄ-POHJANMAA JA POHJANMAA	Harri Hietikko	0400 260 962
ITÄ-UUSIMAA, HELSINKI	Pekka Martikainen	050 913 1452
KANTA- JA PÄIJÄT-HÄME	Kari Tahvanainen	0500 494 766
LAPPI	Ari Viippola	050 590 3637
MERI-LAPPI	Teuvo Junes	040 557 2550
LÄNSI-UUSIMAA, VANTAA	Timo Vänskä	050 449 3395
PIRKKA-HÄME	Voitto Niska	0400 649 199
POHJOIS-KARJALA	Lauri Takkunen	050 540 7035
POHJOIS-POHJANMAA JA KAINUU	Tapio Karhu	040 516 6738
POHJOIS-SAVO	Pentti Heikkinen	0400 371 586
SATAKUNTA	Taru Mäkelä	0400 852 727
SISÄ-SUOMI	Jukka Lampi	0400 162 494
SUUR-SAVO	Ismo Kortman	0500 651 737
VARSINAIS-SUOMI	Jani Malminen	0500 908 660

Lisätietoja: Korjausneuvonnan päällikkö, Jukka Laakso, 040 5023 807
Malmin kauppatie 26, 00700 HELSINKI, www.vtkl.fi

Normet Oy Iisalmi	Maalausliike E. Heiskanen Oy Iisalmi www.e-heiskanen.fi	Makkosen Pumppu ja Paneli Iisalmi www.pumppujapaneli.fi
Hirvijärven Osuusmeijeri Jalasjärvi	Suomen Levyprofiili Oy Joensuu	MP-Mesta Heikkinen T:mi Joensuu
JK-Kanava Oy Joensuu	Pohjois-Karjalan Sähkö Oy Joensuu	IJ rahtikeskus oy PURONSUNKATU 1 A 2, 80160 JOENSUU PUH. 013-312 011, FAX 013-312 010, GSM 040-751 2951
Metsä-Karvinen Oy Kontiolahti, Lehmö	Kiitos Sotaveteraaneille Juupajoelta! Nro:133	www.maanrakennuslehtonen.fi
Puistosairaalan Silmälääkärit Oy Jyväskylä	Erka Oy Järvenpää	Helkama Bica Oy Kaarina
Kaivinkoneyhtymä Hokkanen & Hokkanen Piispanristi	Bobcat-Urakointi Jouni Kontio Kajaani	Raution Kaivuutyö Ky Kalajoki

Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtaja vaihtuu

Keski-Pohjanmaan Sotaveteraanipiirin pitkäaikainen toiminnanjohtaja Seppo Yli-Norppa jää eläkkeelle 31.7.2015.

Sotaveteraanipiirin uudeksi toiminnanjohtajaksi on valittu **Risto Pouttu** Kannuksesta. Hän aloittaa tehtävän hoitamisen 1.6.2015 toiminnanjohtajan sijaisena ja 1.8.2015 alkaen vakinaisena toiminnanjohtajana.

Risto Pouttu on tehnyt pitkän työuran eri tehtävissä liha-alan perheyrietyksessä, viimeksi toimitusjohtajana 20 vuotta. Risto Pouttu on aktiivinen vapaaehtoisen maanpuolustuksen eri järjestötehtävissä. Sotilasarvoltaan Risto Pouttu on reservin kapteeniluutnantti.

Keski-Pohjanmaan sotaveteraanipiirin uusi toiminnanjohtaja Risto Pouttu

Nykyisin Pouttu toimii Suomen Yrityskummit ry:n aluekummina Keski-Pohjanmaalla.

Vetovastuu vaihtui Pirkanmaan piirissä

Pirkanmaan Sotaveteraanipiirin toiminnanjohtajana reilut neljä vuotta toiminut Timo Tulosmaa jäi tehtävästä pois ja piirin uutena toiminnanjohtajana on aloittanut **Johanna Vuori**, joka on myös Tampereen Sotaveteraanien Huoltoyhdistyksen toiminnanjohtaja. Tehtävien vaihto tapahtui 31.3. pienimuotoisessa tilaisuudessa.

Toiminnanjohtajan vaihdoksen yhteydessä laitettiin hynttyyt yhteen toimistojen

osalta eli piirin toimisto muutettiin samoihin tiloihin Tampereen yhdistyksen kanssa. Yhdistys myös osti piirin myyntituotteiden loppuvaraston ja nyt Pirkanmaan yhdistykset voivat ostaa haluamansa tuotteet Tampereen yhdistykseltä, jolla oli myyntituotteita runsaasti ennestäänkin.

Yhdistämisellä pyritään tietysti sekä säästämään kuluissa että tehostamaan toimintaa.

Johanna Vuori

Pirkanmaan sotaveteraanipiiriä luotsaava toiminnanjohtaja Johanna Vuori ja edeltäjänsä Timo Tulosmaa

Risto Voipio jatkaa puheenjohtajana

Sotaveteraanien tuki- ja perinnesäätiö piti vuosikokouksensa 26. toukokuuta Helsingissä. Kokoukselle esitetty tilinpäätös vahvistettiin ja asiamiehelle myönnettiin vastuuvapaus. Vuoden 2015 toimintasuunnitelma ja talousarvio hyväksyttiin. Säätiö avustaa sotaveteraaneja ja perinnetyötä. Talousarvio on 29 000 euroa alijäämäinen.

Säätiön hallituksen uudeksi jäseneksi valittiin Jaakko Heikinheimo Lahdesta. Muut hallituksen jäsenet 2015 ovat: Pasi Alho Tampere, Esa Haarala Naantali, Heikki Järvinen

Helsinki, Frank Lindqvist Inkoo, Jorma Mikkonen Kontio-lahti, Yrjö Tuokko Inkoo, Finn-Göran Wennström Helsinki ja Risto Voipio Helsinki.

Säätiön puheenjohtajaksi vuodelle 2015 valittiin Risto Voipio, varapuheenjohtajaksi Finn-Göran Wennström ja asiamieheksi Markku Seppä. Säätiön tilintarkastajana jatkaa KHT, Hannu Riippi.

Säätiön hallituksen jäseniä; (vas.) Heikki Järvinen, Jorma Mikkonen, Risto Voipio, Finn-Göran Wennström ja Frank Lindqvist.

Virike/turvapäivä syksyllä

Kevään kuluessa on nais-toiminta monissa piireissä ja yhdistyksissä saanut uutta tuulta purjeisiin. Sotaveteraaniliiton naisjärjestön purkamisen jälkeen vallinnut epätietoisuus ja hämmennys on suurelta osin jäänyt taakse ja toiminta monin paikoin jopa aktivoitunut. Kentältä tulleita viestejä on leimannut helpotus Naisjärjestön ja jaostojen vaatimien paperitöiden poistumisesta. Osa jaostoista jatkaa yhdistyksien jaostoina tai toimii kerhoina. Toiminta itsessään ei ole muuttunut. Naiset järjestävät edelleen tilaisuuksia, myyjäisiä, retkiä ja tapaavat toisiaan viikko- ja kuu-kausitilaisuuksissa, totuttujen tapojensa mukaisesti.

Monet paikalliset sotaveteraaniiyhdistykset ovat saaneet puretun naisjärjestön naisista uusia jäseniä ja sääntömuutoksen ollessa tehtynä myös hallitukseen on valittu naisia. Tässä piirit ja yhdistykset ovat hienosti ottaneet esimerkiksi Sotaveteraaniliiton toiminnasta. Työtä tällä saralla kuitenkin riittää. Vielä on tuhansia puretun Naisjärjestön naisjaostojen

jäseniä, jotka eivät kuulu jäseninä paikallisiin yhdistyksiin. Usein sotaveteraanimiehen oltua yhdistyksen jäsen on puoliso kuollut vain naisjaostoon. Veteraanin kuoltua jää leski tavallaan tyhjiöön, koska apua, tukea ja informaatiota voi saada vain yhdistyksen jäsen.

Monissa piireissä puheenjohtajat ja toiminnanjohtajat ovat todella paneutuneet jäsenasiaan ja tilanne on korjautunutkin hienosti. Naistyön toimikunta tekee omalla sektorillaan, kukin edustaja omilla alueillaan, myös työtä jäsenasian kuntoon saattamiseksi.

Naistyön toimikunnan syksyllä 2014 aloittama yhteistyö Sotaveteraaniliiton ja Naisten Valmiusliiton kanssa konkreetisoituu syyskuussa 2015. Naisten Valmiusliiton hanke ”Turvallisesti Seniori-iässä” sopii myös Sotaveteraaniliiton naisten tarpeisiin. Virike/turvapäivä sotaveteraaniiyhdistysten naisille järjestetään pilottihankkeena Satakunnassa 24.9. ja Häme-Pirkanmaalla 29.9.

Virike/turvapäivän sisältö koostuu luennoista, liikunnasta, ruokailusta, yhteislaulusta ja

Rintama-veteraaneilla jatkaa sama johto

Rintamaveteraaniliiton Laukaan Peurungassa 5.6.2015 järjestetty liittokokous valitsi liiton puheenjohtajana jatkamaan **Matti Louekosken** (74) Helsingistä ja valtuuston puheenjohtajana kenraaliluutnantti **Antti Simolan** (72) Tuusulasta.

Molempien valittujen toimikausi on kaksi vuotta, seuraavaan liittokokoukseen asti. Valinnat olivat yksimielisiä.

Juhani Saari jatkaa Sotainvalideilla

Sotainvalidien Veljesliiton Jyväskylässä pidetty liittokokous valitsi liiton puheenjohtajana jatkamaan varatuomari **Juhani Saaren** (68) Helsingistä. Liiton valtuusto valitsee hallituksen puheenjohtajan.

Suomen Sotaveteraaniliitto onnittelee valittuja puheenjohtajia ja toivoo rakentavan yhteistyön veteraanimme hyväksi jatkuvan.

seurustelusta. Päivän luentojen aiheet ovat veteraaninaisten itsensä valitsemia ja toivomia: muistihäiriöt, hoitotestamentti, lääketurvallisuus, arjen apuvälineet - jokaisen mieltä askarruttavia asioita. Naiset haluavat selkeästi kerrottua tietoa omakohtaisiin tuntemuksiin ja myös omaishoitajina toimiesseen.

Virike/turvapäivän käytännön järjestelyistä vastaavat Naisten Valmiusliiton Alueneuvottelukuntien naiset. Näistä kolmannen sektorin toimijoista ovat monet jo nyt sitoutuneita veteraanityöhön ja iloisia voidessaan auttaa kunniakansalaisiamme. Kuljetuksien koordinoimisissa ja ilmoittautumisissa ovat apuna Sotaveteraanipiirit. Informaatiokirje tapahtumasta lähtee yhdistyksiin näinä päivinä. Kummastakin Virike/turvapäivästä tehdään palautekysely, jonka pohjalta mietitään mahdollisia jatkokuvia.

Tuija Saura
Naistyön toimikunnan
puheenjohtaja

Orivedellä kaksoisjuhla

Oriveden Sotaveteraanien 50-vuotisjuhlaa ja naisjaoston 40-vuotisjuhlaa vietettiin 26. huhtikuuta. Tervehdysseuran kunniapuheenjohtaja **Kauko Unkila** toivoi, ettei uusia veteraaneja tule.

– Meistä tuli veteraaneja pakosta.

Unkila liittyi Oriveden Sotaveteraaneihin viikon kuluttua sen perustamisesta. Perustajajäseniä ei enää ole elossa. Viimeinen haudataan tällä viikolla.

Ensimmäinen yhteinen kokemus perustamisen jälkeen oli lääkärintarkastus. Lääkärinä olikin nuori nainen.

– Se oli ainoa kerta, kun minulla on ollut verenpainetta, Unkila kevensi tunnelmaa.

Yhdistyksen perustamisajankohta parikymmentä vuotta sodan jälkeen ei ollut Unkilan sanoin herkkulinen. Henkinen maaperä ei ollut suotuisa.

– Nyt meitä ymmärretään, ei silloin alussa. Yhteiskunnan apu tuli myöhemmin. Teem-

me tärkeää vanhushuoltoa, jota veljet ja sisaret pystyvät elämään pitempään kotona.

Myös juhlapuhuja, kenraalimajuri **Timo Rotonen** totesi hänkin, että tuki ja tunnustus tulivat valitettavan myöhään.

– Moni ehti pettyneenä ja katkeroituneena poistua joukosta. Tarvittiin kokonainen uusi sukupolvi sodan jälkeen ennen kuin silmät veteraanien työn arvolle avautuivat, ja asioista uskallettiin alkaa puhua oikeassa ja totuudenmukaisessa sävyssä.

Rotonen mainitsi yhteiskunnallisen ääri-ilmiön 1960–70-luvulta, kun tiedotusvälineissä syyllistettiin ja solvattiin veteraaneja.

– Oma vikanne, kun sinne menitte, on hämmästyttävä ja järjetön väittämä. Ilmiön saama näkyvyys ihmetyttää ottaen huomioon, että suuri enemmistö arvosti veteraaneja ja heidän tekojaan.

Nyttemmin ajat ovat paremmat, Rotonen näkee. Harveneva veteraanien joukko tunnus-

tetaan arvostettuina kunniansalaisina.

– Sotaveteraaneja tuetaan niin kauan kuin joukko tukea tarvitsee. Se on tärkein tehtävämme, lupasi Suomen Sotaveteraaniliiton tervehdyksen juhlaan tuonut toiminnanjohtaja **Markku Seppä**.

Toinen tärkeä painopiste on perinnetyössä

– Uhrautuvuus, sitkeys, velvollisuus, tulevaisuuden usko. Veteraanien perintö on tuon kertomuksen välittämistä, sanoi Pirkanmaan sotaveteraanipiirin puheenjohtaja **Pasi Alho**.

Kirkkoherra Mika Tapiolin-
nalle toisista huolehtiminen on veteraanien tunnusmerkki.

– Monen polven on hyvä kuulla muistoja, joita itsekin olen saanut Orivedellä veteraaneilta kuulla. Veljeä autettiin tilanteessa kuin tilanteessa. Sama pätee edelleen: huolehditaan toisesta, muistetaan tapahtumat.

Naistoimikunnan puheenjohtaja **Raija Hinkkala** toivoi

Veteraanien iltahuuto vetää vakavaksi. Veteraanien lisäksi Orivedellä juhlittiin Oriveden Sotaveteraanien 50- ja naisjaoston 40-vuotista taivalta. Kunnallisneuvos Teuvo Viskari (oik.) kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseneksi. Hänen vieressään Kauko Unkila, Lyyli Lehtinen, Sakari Helander, Jaakko Juurakko ja Reino Jokinen. Heikki Mäkelä (vas.) esiintyi veteraanilaulajissa.

hänkin, että kaveria ei jätetä ja yhteishenki säilyy.

Juhlissa jaettiin myös huomionosoituksia. **Pentti Karp-panen** sai sotaveteraanipiirin pienoislipun Vapaudenristin nauhoin. **Jukka Alholle** annettiin Sotaveteraaniliiton kultainen ansioristi. Sotaveteraaniliiton ansioristin sai **Aulis Syvänen**, ja Sotaveteraaniliiton ansiomitalit saivat **Kaarina So-**

ronen ja **Heli Lahti**, joiden musiikki- ja lausuntaesityksessä kuultu ”Vaarivainaan kannel” kosketti syvästi yleisöä.

Hoivatkaa, kohta poissa on veljet, muistakaa, heille kallis ol’maa. Kertokaa lapsen lapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa!

Kuva ja teksti: Oriveden Sanomat/Heli Rahkonen

ADS-Group Oy Kalajoki	Kellosepänilike Korpola & Kumpp. Kangasala www.ekangasala.fi/korpola, puh.03 - 377 1172	Rakennusliike Tikirak Oy Kangasala
Kuljetuskulkuri J. Ruusunen Ky Kangasala	Rakennusinsinööritoimisto JM-Rakenne Oy Kauhajoki	Metalli Järvelä Oy Kaustinen
TKH Logistics Oy Kemi	Pohjaset Oy Keminmaa	Trukkihuolto Marjeta Oy Kerava
Heti-Sähkö Oy Kirkkonummi	Veikkolan Teollisuuskiinteistöt Oy Veikkola	Koneurakointi Aimo Tikkanen Oy Kiuruvesi
Kokkolan Traktorihuolto Sillanpää Oy Kokkola	BEST-HALL Kälviä	Kokkolan Pikahitsaus Oy Kokkola
Konnekuljetus Oy Konnevesi	KKS-Kiinteistösähkö Ky Kotka	Kuljetus Kujala&Muuri Ky Kotka
Kotkan Isännöintipalvelu Oy	Kymen IV-Valmistus Oy Valkeala	Autosalpa Oy
Logcoy Oy Myllykoski	GC Guaranty Cranes Oy Kouvola	Ri-Plan Oy Kouvola www.ri-plan.fi

Riihimäellä juhlittiin 50 vuotta

Riihimäen Sotaveteraanien 50-vuotisjuhlaa vietettiin seurakuntakodilla 11.4. lähes kahdensadan juhluvieraan voimin.

Rovasti **Raimo Virekunnas** aloitti tilaisuuden juhlahartaudella, jonka lopuksi hän lähetti seppelpartiot Riihimäen sankarihautoille ja Veteraanikivelle.

Juhlapuheen piti vuorineuvos **Jukka Viinanen**, joka on viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa Riihimäellä. Hän vaati puheessaan kunniavelan maksamista veteraaneille.

Sotien jälkeinen aika aina 70-luvulle saakka oli varmasti Teille kunnioitetut veteraanit henkisesti raskasta aikaa. Olitte täyttäneet käskyn vihollisen maahantunkeutumisen torjumiseksi, jälleenrakentaneet maan, maksaneet raskaat sotakorvaukset ettekä saaneet julkiselta vallalta osaksenne arvostusta vaan aliarvostusta. Sodan aikana annetuista lupuksista ei pidetty kiinni. Oli-

han itse Mannerheim sanonut, että jos tämän torjuntataistelun voitatte, ei teiltä tule mitään puuttumaan. Tämän lupauksen täyttymistä tässä odotellaan.

Veteraaneja on vielä noin 27 000, joista lähes 4000 sotainvalidia. Sotavammalaki on taannut sotainvalideille yli 100 miljoonaa euroa vuosittain kuntoutukseen, kotipalveluihin ja laitoshoidon järjestämiseen. Muiden veteraanien osalta Viinanen piti tilannetta hävettävänä. Vuoden 2015 valtion budjettiin on rintamaveteraaneille merkitty 30,6 miljoonaa euroa, mikä on 4 miljoonaa vähemmän kuin edellisellä vuonnalla. Sotaveteraaniliiton neuvottelukunnan puheenjohtajana toimivasta Viinasesta on käsiteltävänä, ettei poliittinen johto halua hoitaa tätä kunniavelkaa oikealla tavalla.

Tutkimusten mukaan yli 85 % suomalaisista arvostaa erittäin paljon viime sodat kokenutta

sukupolvea. Jokaisen veteraanin puolisoineen tulee päästä vuosittain kuntoutusjaksolle tai saada kuntoutusta kotona. Viime vuosina määrärahat ovat loppuneet kesken.

Arvot ja perinteet säilytetään

Viinasen mielestä Suomen kansan identiteettiin kuuluu olennaisena osana veteraanien tekojen muisto. Se muokkaa jokaisen suomalaisen ajattelua, haluttiin sitä tai ei. Tuon muiston säilyttämiseksi on perustettu Tammenlehvän Perinneliitto jo vuonna 2003, ja nykyisin siihen kuuluu 22 jäsenjärjestöä. Tammenlehvän Perinneliitto on katto-organisaatio, joka ohjaa perinnetyötä. Tarkoituksena on luoda koko maan kattava alueellisten toimijoiden verkosto. Sotaveteraanipiireistä on löydettävä 50-60 yhdistystä tai piiriä, jotka muodostavat alueellisen perinneyhdistysten rungon. Alueellisen perinnetyön toimija koordinoi alueellaan tapahtuvaa perinnetyötä ja kokoaa toimijat yhteisiin perinnetyön hankkeisiin.

Vaikka perinnetyön valmistelu on alussa ja toimintalinjat vasta muotoutumassa, Viinanen vakuutti veteraaneille, että asiat hoidetaan jatkossakin. Viime vuosisadan alussa Suomen nuorisoi sai tietoa Suomen sodasta lähinnä Vänrikki Stoolin tarinoista. Nyt on arkistomateriaali toista luokkaa, joten edellytykset perinteen vaalimiseen ovat hyvät. Materiaali on vaan muokattava sellaiseen muotoon, että se puhuttelee kulloistakin nuorisoi. Se tulee olemaan yksi keskeisiä perinneajan työkenttiä.

Lopuksi Viinanen otti esiin huolen, jota monet kansalaiset Suomessakin saattavat tuntea Ukrainan sodan vuoksi. Pelätään mahdollisia Venäjän rajasiirtovaatimuksia. Hän sanoi uskovansa samoin kun kenraali Hägglund taannoisessa lausunnossaan: ”Ei ryssä tänne tule. Ne tietää saavansa turpiinsa, jos yrittävät.” Sen ope- tuksen olette te veteraanit heille antaneet!

Veteraaniin pitää olla yhteydessä

Tervehdyspuheessaan Riihimäen Sotaveteraanien puheenjohtaja **Lasse Österdahl** totesi yhdistyksensä jäsenien saavan yhteiskunnalta melko hyvin kuntoon ja terveyteen liittyviä asioita. Laitos- tai avokuntoutukseen pääsee vuosittain ja ilmaisia ovat esim. hammashoito ja jalkojen hoito. Avopalveluita on mahdollisuus nykyisin saada myös kotiin.

Österdahl piti valitettavana sitä, ettei veteraanien leskille tarjota näitä etuja. Toinen ongelma on hänen mukaansa siinä, että edut saadakseen veteraanin tai hänen puolestaan toimivan on itse aktiivisesti anottava niitä. Vanha ei aina jaksakaan toimia, ei ehkä näe kirjeen ohjeita tai voi olla joskus vähän ylpeäkin ja todeta, ettei anele apua. Österdahl kertoi yhdistyksen etsivän tapaa, jolla jäseniä voitaisiin auttaa hakuprosessissa. Apu voisi löytyä yhdistyksen tukijäsenten kautta.

Kodikas juhla

Juhlissa julkistettiin evers- ti evp. Seppo Uron kirjoittama historiikki Taistelulentiltä

**Vuorineuvos Jukka Viinanen pe-
räänkuulutti yhteiskunnan vas-
tuuta järjestää kuntoutusta ja
palveluita kaikille veteraaneille.
Kuva: Jorma Huttunen**

rauhan töihin – Riihimäen So-
taveteraanit ry 1965–2015. Kir-
jassa kuvataan veteraanien jär-
jestötoiminnan käynnistymistä
Suomessa ja paikallisesti Riichi-
mäellä ja eri toimintamuotoja
ja toimijoita vuosien varrella.
Uro on aiemmin laajalti haas-
tatellut paikkakunnan vete-
raaneja ja kirjassa sotamuisto-
jaan kertoo kahdeksan yhdis-
tyksen jäsentä.

Hämeen Reserviläissoitto-
kunta huolehti tilaisuuden mu-
siikista **Timo Tuunaisen** joh-
dolla ja nuorten iloisen lau-
luterveydyksen toi juhlaan
Lasisoi-lapsikuoro johtajanaan
Eija Lohilahti. Sotaveteraa-
niliiton tervehdyksen esitti toi-
minnanjohtaja **Markku Seppä**
ja Riihimäen kaupungin ter-
vehdyksen hallituksen puheen-
johtaja **Tommi Rätty**.

Pirkko Merentie

Uudenmaan Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Heikki Lindroos (oik.) ja puheenjohtaja Lasse Österdahl jakoivat myöntämänsä huomionosoitukset Pirkko Merentien avustamana. Merkin saajia vasemmalta: Varpu Heikkilä, Matti Latomäki, Heikki Tynninen ja Veikko Ranta. Kuva: Kari-Veli Lehtonen

Neuvottelukunta pohti rooliaan

Neuvottelukunta ko-
koontui osin uusituin
voimin 23.4. Helsin-
gissä. Neuvottelukunnan pu-
heenjohtajana jatkaa eläkkeel-
lä oleva yritysjohtaja Jukka
Viinanen ja I varapuheenjohtajaksi valttiin evankelislute-
rilaisen kirkon entinen ark-
kipiispa Jukka Paarma ja II
varapuheenjohtajaksi Eileen
Starckjohann ja Thelma Stark-
johann – Bruun Säätiön pu-
heenjohtaja Hannele Helkama-
Rågård.

Perinteiseen malliin liiton

**Monitaustaista asiantuntijuutta samassa neuvottelupöydässä ve-
teraanityön tukena.**

puheenjohtaja ja toiminnan-
johtaja kertoivat liiton toimin-
nan ja talouden pääkohdat jä-

senille. Neuvottelukunnan pu-
heenjohtaja **Jukka Viinanen**
esitteli näkemyksiään neuvot-

telukunnan roolista Sotavete-
raaniliiton toiminnan tuke-
misessa. Hän korosti sitä, että
neuvottelukunnan ainoa tehtä-
vä ei voi olla kaksi kertaa vuo-
dessa kokoontuminen ja tie-
don saaminen liiton yleisestä
toiminnasta. Jäsenet ovat yh-
teiskunnan eri alojen vaikutta-
jia ja heillä on mahdollisuus ja-
kaa oikeaa ja perusteltua tietoa
mm. julkisuudessa velloviin
varallisuuskeskusteluihin. Hän
pohti puheenvuorossaan myös
jäsenten vaikuttamismahdol-
lisuuksia varainhankintaan

edistämällä säätiöiden tapaan
erilaisten hankkeiden toteutta-
mista. Merkitystä on myös sil-
lä, että jäsenet osallistuvat vete-
raanitilaisuuksiin maakunnal-
lisesti ja ovat omilla tahoillaan
vaikuttamassa ja miettimässä
perinnetyötä ja sen suuntavi-
voja. Veteraanityö tarvitsee tu-
kijoita vielä vuosiksi eteenpäin
ja tähän työhön on yhdistettävä
monitahoinen asiantuntijuus ja
yhteistyö.

Anni Grundström

Sankarivainajien pitkä odotus päättyi

Sodista on kulunut jo vuosikymmeniä, mutta varjo on edelleen konkreettisesti läsnä. Vaikuttava ja tunnelmallinen tilaisuus järjestettiin Lappeenrannassa, kun Kaatuneiden muistopäivänä 17.5. siunattiin jo 11. kerran 76 tunnistamatonta sankarivainajaa. Heistä 37 oli talvisodassa ja 39 jatkosodassa menehtyneitä suomalaisia sotilaita. Kaatuneista 62 löydettiin Karjalan kannakselta ja 14 Laatokan Karjalasta. Kaikkiaan on Lappeenrantaan siunattu 760 tunnistamatonta ja 17 tunnistettua suomalaista sotilasta.

Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen toimesta on vuodesta 1992 lähtien etsit-

ty kentälle jääneitä kaatuneita sankarivainajia. Etsinnöissä on 1992-2014 löydetty 1175 vainajaa, joista tunnistettu on 363. Tuntolevyn perusteella jäljitettiin omaisia ja tunnistus tapahtuu DNA-näytteiden avulla. Yhdistyksellä on kolme varsinaista etsintäryhmää, joista yksi toimii lähinnä Karjalan kannaksella, yksi Laatokan Karjalassa ja yksi pohjoisessa Sallan, Petsamon ja Kiestingin suunnissa.

Lappeenrannan sankarihautausmaa on Suomen toiseksi suurin Helsingin Hietaniemen jälkeen. Täältä on saanut viimeisen leposijansa noin 2325 sankarivainajaa.

Teksti ja kuvat: Raili Leino

"Pitkä odotus ahdistaa sydäntä", sanoi kenttäpiispa Pekka Särkiö siunauspuheessaan. Näiden 76 sankarivainajan pitkä odotus päättyi, kun heidät siunattiin Lappeenrannan sankarihautausmaalla.

Kadetit suorittivat viimeisen palveluksen sankarivainajille ja kantoivat pienet valkoiset puuarkut kahteen riviin yhteishautaan.

Karjalan kannaksella suorittaa etsintöjä ryhmä Taipale, joka rajavartiomestari Mika Albertssonin johdolla on etsinyt kaatuneita suomalaisia sotilaita 20 vuoden ajan ja löytänyt ja Suomeen tuonut 260 vainajaa.

Tammenlehvän Perinneliiton vuosikokouksessa ei järjestyksiä

Tammenlehvän Perinneliitto ry:n vuosikokous pidettiin Pasilassa 23.4. kenraalimajuri evp. **Kalervo Sipin** puheenjohtajuuden alaisuudessa. Vuosikokousjärjestykseen kuuluvien toiminta-, talous- ja vastuuvapausasioiden käsittelyn ja hyväksymisen myötä keskustelua herätti erityisesti toimintasuunnitelman käsittelyn kohdalla yksi asia: Perinnetoiminnan – ja myös Tammenlehvän Perinneliiton – tunnettuus muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla.

Useissa eri puheenvuoroissa, peräti kymmenessä korostettiin Tammenlehvän Perinneliiton tunnettuuden lisäämis-

tä, viestinnän koordinoitua sekä alueellisen perinnetyön yhteistoimintamuotojen ja -tahojen etsimistä sekä toiminnan kehittämistä. Näihin puheenvuoroihin on helppo yhtyä. Perinnetyö ei tule tunnetuksi keskusjohtoisten dekreettien avulla; tarvitaan nimenomaan *alueellista* toimintaa, alueellista aktiivisuutta perinnetyön tunnetuksi tekemisessä.

Elävän perinnetyön kulmakivi on kattava alueellisten toimijoiden verkosto, jonka muodostavat sekä Perinneliiton perustajajäsenliitot että muut liiton jäsenet, kunnat, seurakunnat, maanpuolustusyhteisöt sekä kotiseutuyhteisöt.

Tämä tiivistettynä lääkkeeksi vuosikokouksessa esitettyyn näkyvyyden puutteeseen.

Myönteisenä voidaan pitää joidenkin liiton jäsenyhteisöjen herännyttä aktiivisuutta yhteistoimintaan hakeutumisessa; tästäkin kuultiin kokouksessa puheenvuorot.

Henkilövalinnoissa ei ilmennyt yllätyksiä: Puheenjohtajaksi kaudelle 2015–2016 valittiin edelleen maaherra emeritus **Eino Siuruainen** ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen entinen ylijohtaja, YTM **Anneli Taina**. Muiksi hallituksen jäseniksi tulivat valituiksi seuraavat:

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja Finn-Göran Wennström
Suomen Sotaveteraaniiliitto

Kehitysjohtaja Klaus Halla
Sosiaali- ja terveysministeriö

Maakuntaneuvos Kimmo Kajaste

Kenraaliluutnantti Sakari Honkamäe
Pääesikunta

Lääkintäkenraalimajuri evp. Timo Sahi
Kirkolliskokous, varapuheenjohtaja

Hallitusneuvos Pekka Pitkänen
Sotavainajien muiston vaalimisyhdistys

Professori Aura Korppi-Tommola

Ekonomi Matti Niemi
Reserviläisliitto

Henkilökohtaiset varajäsenet

Puheenjohtaja Matti Louekoski
Rintamaveteraaniiliitto

Ylijohtaja Riitta Kaivosoja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Professori Pentti Seppälä
Sotilaspoikien Perinneliitto

Prikaatikenraali Jukka Ojala
Pääesikunta

Lakimies Jari Rantala
Ortodoksinen kirkon palvelukeskus

Puheenjohtaja Paavo Kiljunen
Suomen Rauhanturvaajaliitto

Hallituksen jäsen Tuija Saura
Suomen Sotaveteraaniiliitto

DI Yrjö-Pekka Rautalahti
Suomen Reserviupseeriliitto

Pekka Holopainen

Perinneliiton vuosikokouksessa lähes kaikki jäsenjärjestöt olivat edustettuina.

KÄRCHER OY

Jaksamisen voimavarat

Virikepäivillä liiton edustajat tapasivat ortodoksisien kirkon edustajia (vas.) Mikko Sidoroff, Aarno Strömmer, Seppo Väättäinen, arkkipiispa Leo, Pertti Torppa ja Juhani Sainio.

Suomen Sotaveteraaniliiton hengellisen työn virikepäiviä vietettiin Joensuussa 8.-9.4.2015. Koolla oli 35 osanottajaa eri puolilta valtakuntaa.

Avauspuheenvuorossaan **Seppo Väättäinen** nosti esille edellisen puheenjohtajan **Pentti Tapion** kysymyksen ”Mitä veteraanin elämään ja matkaan kuuluu”? Seppo Väättäinen totesi, että veteraanien hyvinvointi on jatkuvasti kasvava haaste. Veteraanien hengellinen työ tukee uskon perintöä. Uskon luonteeseen kuuluu, että siinä katsotaan myös eteenpäin; millaisen perustan se antaa tulevaisuudelle. Uskon perintö säilyy katkeamattomana arvoperintönä yli sukupolvien.

Alustuspuheenvuorossaan **TT Pauliina Kainulainen** puhui ”Naisen asemasta veteraanin rinnalla sodassa ja sodan jälkeen”. Hän otti esimerkiksi lapsuutensa perheen, vanhemmat ja isän sisaret. Kotona asuneet sisaret joutuivat ottamaan sodan aikana vastuun maatalan hoidosta; raskaista töistä, jotka olivat perinteisesti kuuluneet miehille. Kotiin tuotujen sanka-rikavainajien ja haavoittuneiden hoito ja huolto jäi pääosin naisten harteille. Rintamalla palvelevia naiset tukivat kirjain, paketein ja rukouksin.

Sodan jälkeen, veteraanien palatessa kotiin elettiin niukuuden aikaa. Pulaa oli lähes

kaikesta. Työkuntoiset miehet palasivat ”auran sarviin”, siihen tehtävään, mistä olivat sotaan lähteneet. Naiset keskittyivät arjen pyörittämiseen. Vallalla oli kohtuuden kulttuuri, missä kaikki mahdollinen pyrittiin hyödyntämään. Tästä on jäänyt perintönä työn ja kädentaitojen arvostus sekä edellytys tunnollisuuteen ja tehokkuuteen.

Naiset tahtoivat sodan jälkeen valaa myös rohkeutta, jota monet naiset osoittivat sodanajan tehtävissä. Sodan jälkeä olivat myös pelko ja huoli. Katsottiin, että ryssä oli synonyymi kaikelle uhkaavalle ja pahalle. Hengelliset arvot loivat arkeen vakautta ja turvallisuutta, mitä kaikki vanhemmat tahtoivat välittää lapsilleen elämän evääksi.

Selviytymään auttoi myös suomalais-ugrilainen viisausperinne, jossa yhtenä mallina ymmärrettiin luonnon herkkä tasapaino. Tämän seurauksena nähtiin naisten ja miesten toisiaan täydentävä kokemuksellinen viisaus – ekologinen näkökulma. Rauhan ja luonnon tasapainon säilyttäminen nähtiin tärkeäksi.

Päivillä saatiin myös tietoa teologian asettumisesta Joensuuhun ja henkisten tekijöiden vaikutuksesta sodanajan johtamiseen. Alustajina olivat kirkkohistorian professori **Hannu Mustakallio** ja dosentti **Pasi Tuunainen**.

Isä **Mikko Sidoroff** toimitti pääsiäispalveluksen ortodoksisessa iltapalveluksessa pappisseminaarin kirkossa. Kuoro, Johannes Teologin laulajat avustivat liturgiassa. Heidän soinnikkaasta musiikistaan saatiin nauttia palveluksen jälkeen pidetyssä konsertissa. Kuoroa johti **Petri Nykänen**.

Ortodoksisessa kulttuurikeskuksessa oli vuorossa tutustuminen ikoninäyttelyyn **Jaanna Palve-Karppasen** opastuksella.

Päätösjumalanpalveluksen saarnatekstinä oli pääsiäispäivän teksti Matt. 28.1-8. Kirkkoherra **Heikki Holkeri** nosti esiin haudalle saapuvien naisten pelon ja ilon. Hän totesi pelon ja ilon olleen läsnä monissa sotatilanteissa kuin myös rauhanajan elämässä. Ylösnousemuksen sanoma on Herra itse, jonka enkeli ilmoitti naisille. Sanoma ylösnousemuksesta on luotettava eikä perustu tunteeseen, vaan pääsiäisen totuuteen. Tunteet tulevat ja menevät, mutta totuus pysyy.

Ylösnousemuksen todistajien totuus on säilynyt ja sen varaan voi uskonsa perustaa.

Haudalle saapuneet naiset olivat toinen toisilleen tukena. Rintamalla läheisen tuki oli tärkeä. Myös nämä virikepäivät kertovat meidän halustamme olla toinen toistemme tukena kaikissa elämän vaiheissa.

Päätössanoissaan kunnia-
puheenjohtaja **Aarno Strömmer** muisteli ensimmäisiä virikepäiviä Rokualla v. 1991. Hän

totesi myös, että veteraanien perintö nuoremmille on vajavainen ilman hengellistä merkitystä.

Päivien runsaasta annista ja käytännön järjestelyistä saamme kiittää Pohjois-Karjalan piirin hengellisen työtoimikuntaa ja erityisesti **Seija Karttusta** ja **Juhani Sainiota**.

Teksti: Pertti Torppa
Kuvat: Markku Seppä

Virikepäivillä tapasivat (vas.) Olavi Löönen, Aarno Strömmer, Jaako Granlund ja Paavo Pikkuaho.

Itä-Suomen yliopisto antoi hyvät puitteet virikepäivien järjestämiselle.

Kuoro, Johannes Teologin laulajat esiintyivät konsertissa pappisseminaarin kirkossa. Kuoroa johti Petri Nykänen.

Marskin maja juhli sinivalkoisin värein Metsästysmajan harjakaisista Lopella 70 vuotta

Marsalkka Mannerheimin itsensä palkkaamat entiset sotilaat ja rajamiehet saivat Lopella 70 vuotta sitten juhannuksen alla työnsä valmiiksi ja näkivät kättensä jäljet yhdessä ylipäällikkönsä kanssa. Rukajärven rintaman Mannerheimille 1942 lahjoittama kelohonkainen Metsästysmaja oli valmistunut jo toiseen kertaan, nyt Lopelle lopulliselle paikalleen. Marskin Majasta tuli sotahistorian perinnetyön helmi, yksi suosituimpia nähtävyyksiä valtakunnallisesti.

Lopella olon 70-vuotisjuhlapäivä oli aurinkoinen. Juhlailon syötiin perinteen mukaisesti Marskin Majan ravintolassa sinivalkoisin värein koristellussa juhlapöydässä. Juhlaa kunnioitti läsnäolollaan myös Puolustusvoimien komentaja **Jarmo Lindberg**, joka toi juhlaan Puolustusvoimien tervehdyksen kiittäen perinneyhdistystä kunnioitetun ylipäällikön perinteiden vaalimisesta.

Mielenkiintoisen juhlaesitelmän piti professori **Matti Häikiö**, joka selvitti mm. maamme puolustusvoimain perustamista ja Marskin suhdetta perustamiseen. Hänen mukaansa: ”Vahvin ehdokas itsenäisen Suomen puolustusvoimien perustamispäiväksi on 7. tammikuuta 1918. Silloin Svinhufvudin senaatti teki epävirallisesta Sotilaskomiteasta

Perinnetyö jatkuu

Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsästysmajayhdistyksen (SMMM) perinnetyö jatkuu juhlan jälkeen tiiviinä. SMMM yhdistys on uudistanut hallintoaan. Yhdistyksen pitkäaikaisen puheenjohtajan kenraaliluutnantti Sami Sihvon työtä jatkaa kontra-amiraali Veijo Taipalus. Uuden hallituksen jäsenet ovat Sami Sihvon lisäksi Mikko Halkilahti, Asko Kilpinen, Janne Kosonen, Jari Rantala, Esa Salminen ja Hannu Sipilä. Museon isännöitsijänä ja yhdistyksen sihteerinä jatkaa Matti Ah-tainen, joka johtaa uudessa kokoonpanossa toimivaa perinnetoimikuntaa.

valtion komitean ja hyväksyi komitean puheenjohtajan, ratsuväen kenraali Claes Charpentierin tulevaisuuden ylipäälliköksi. Tätä voi pitää maamme hallituksen omien puolustusvoimien rakentamisen ensimmäisenä virallisena askeleena.” Häikiö selvitti myös sodan jälkeistä poliittista tilannetta. Marsalkka Mannerheim halusi jatkaa presidentin tehtävässä hänen terveytensä jo selvästi heikennyttyä.

Vuosittain Marskin Majalla käy liki 15 000 vierasta, jotka voivat nauttia Majan ravintolassa Marskin lempiruuuista ja myös vanhan saunan makoisista löylyistä ja Punelajärven viilentävistä aalloista. Paikka on todellakin kokemisen arvoisen. Maja on erinomainen juhlapaikka tasokkaille edustustilaisuuksille kuin myös perhejuhlille. Lopen kunta ja monet yhteisöt käyttävät Marskin Majaa suuressa määrin edustustilaisuuksiinsa sen korkeatasoisten palveluitten vuoksi. Pal-

Rukajärven rintama rakensi Marskin Majan Repolan Lieksajärven rannalle. Marsalkka Mannerheim suoritti tarkastuskäynnin Rukajärvellä 9.-11.9.1942. Taidokkaan lahjakirjan ovat veistäneet kersantti V.O. Pulkkinen ja alikersantti M.J. Sonkamo.

veluista huolehtivat ”Majan Herrat”. Lisätietoa saa Marskin Majan verkko-osoitteesta <http://www.marskinmaja.fi>

Puheenjohtaja Veijo Taipalus otti vastaan juhlavieraat Majan ravintolan edessä. Kuvassa Lopen kunnan edustajat kunnanjohtaja Karoliina Viitasen johdolla sekä Puolustusvoimain komentaja kenraali Jarmo Lindberg.

JOHN DEERE

Hyvinvointisi -hoidamme sen!

Kotityöpalvelut

•Kotisiivous •Ikkunanpesu •Asiointiapu •Ruuanlaitto •Tekstiilihuolto

Hoivapalvelut

•Kylvetys •Ulkoilu- ja virkistyspalvelu •Lääkärissä käyttö
•Omaishoitajien lomitus

Kotisairaanhoidopalvelut

•Lääkehuolto •Haavahoidot •Saattohoidot
•Verenpaineen ja verensokerin seuranta

Olemme palveluseteli-tuottajia!

Alina-palveluista on mahdollista saada kotitalousvähennystä

Alina
HOIVATIIMI
www.alinahoivatiimi.fi

Katso lähin Alinasi:
www.alinahoivatiimi.fi
Tai soita ja kysy! p. 044 355 5418

Tilaa ilmainen kartoituskäynti!

KAIKKI
PAKKAUKSEEN
PakkausÖhman

www.pakkausohman.com

HARTWALL

VICHY
ORIGINAL

Kollaan kenttähautausmaalla yhteinen muistomerkki

Kollaan kenttähautausmaa sijaitsee entisen Suistamon pitäjän ja nykyisen Suojärven piirin alueella Koirinojalta Suojärvelle johtavan maantien varrella noin 10 km Loimolasta itään. Kenttähautausmaa on maantien eteläpuolella tiehen rajoituvalla Kollaamäellä, jota talvisodassa alettiin kutsua Bomban mäeksi sinne kaivetun, ilmeisesti tavanomaista vanhemman Villa Bomba -nimisen korsun ansiosta. Tämä korsi oli puolestaan nimetty erään suistamolaisen mahtitalon mukaan, jonka kopio on tänä päivänä nähtävissä Nurmeksessa.

Kenttähautausmaalle johtaa maantieltä noin 230 metrin pituinen polku. Tien varteen pystytettiin vuonna 2007 tienviitta, joka jouduttiin pystyttämään uudelleen vuonna 2009. Tienviitalta on Kollaanojen sillalle matkaa noin 400 metriä.

Kollaamäellä on sijainnut talvisodassa kaatuneiden neuvostosotilaiden joukkohauta, joka oli ympäröity puuaidalla. Haudalla olleista muistomerkeistä on jäljellä sen irrallinen kolmionmuotoinen pää. Alueella on tällä hetkellä kaksi rautaidalla ympäröityä, talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden neuvostosotilaiden hautakumpua sekä maantien varressa venäläisen 65. Jalkaväkidivisioonan muistomerkki. Mäellä on aikanaan seisonut kolmiomittastorni, jonka jäännökset ovat vieläkin nähtävissä. Muistomerkiltä vie hautakummuille paljon kuljettu polku, joka jatkuu myös kenttähautausmaalle. Tienviitalta kenttähautausmaalle johtava ”virallinen” polku jouduttiin kuitenkin johtamaan hautakumpujen länsipuolisen maaston kautta.

Maantien pohjoispuolella Kollaanojen sillan lähituntumassa on sijainnut Jokelan talo vähäisine peltotilkkuineen sekä pohjoisempana Kollasjärven tuntumassa vielä Laukasen mökki, jotka kumpikin tuhoutuivat talvisodan alussa. Jokelan tilalle rakennettiin jatkosodan aikana pieni uudisrakennus, joka sekin tuhoutui. Tänä päivänä Jokelan peltotie avautuu maantien vieressä avoimena kenttänä.

Kenttähautausmaan perustaminen

Venäläisten tiedetään haudan- neen kesällä 1940 osan talvisodassa kentälle jääneistä suoma-

Alvar Lytsyn 1990-luvun alkuvuosina pystyttämä ”1939–1940 Kollaan kestää”-muistomerkki.

Neuvostoliittolaisen 65. Jalkaväkidivisioonan muistomerkki Kollaalla.

Suomen valtion muistomerkki Kollaan kenttähautausmaalla.

laissotilaista Jokelan peltoon. Jatkosodan rintamalinjojen ohitettua Kollaan loppukesällä 1941 kentälle jääneiden etsinnät aloitettiin välittömästi. Tuolloin etsinnöissä löydetty tunnistetut vainajat lähetettiin kotiseuduilleen sankarihautausmaihin haudattaviksi, kun taas tunnistamatta jääneet vainajat haudattiin Jokelan peltoon väliaikaiseen kenttähautausmaahan. Näihin hautoihin haudatut sekä myöhemmin alueelta löydetty tuntemattomat vainajat siirrettiin vuonna 1943 Kollaamäelle perustettuun kenttähautausmaahan. Haudattuja kertyi kaikkiaan 104. Kenttähautausmaa-alue on kooltaan noin 28 x 28 m ja sitä ympäröi noin puolen metrin syvyinen

oja ja kaivuumaasta ojan ulkoreunoille muodostunut matalahko maavalli. Hautakartan mukaan vainajat haudattiin lauta-arkuissa keskikäytävän kummallekin puolelle seitsemään riviin. Kullekin hautapaikalle pystytettiin valkoinen puuristi, jossa luki ”Tuntematon”.

Kenttähautausmaan kunnostaminen

Kenttähautausmaa löydettiin kesällä 1995. Suoritetussa koekaivauksessa maaperä todettiin aiemmin käsitellyksi, ja kun noin metrin syvyydeltä löytyi maatuneita puunkappaleita, hautausmaan paikka varmistui. Kollaamäellä kasvoi ennen sotia tukkipuun mi-

tat saavuttanut männikkö, joka pirstoutui talvisodan ankarissa tykistökeskityksissä. Löydettyä paikalla kasvoi tiheäkö, nuorehko koivikko, joukossa joitakin haapoja.

Maisema-arkkitehti **Leena Iisakkilan** vuonna 1996 laatiman suunnitelman mukaan kenttähautausmaa tuli kunnostaa ympäristöstään hyvin hienovaraisesti erottuvaksi harvakkoksi koivikoksi, jossa keskikäytävän muodostama keskusakseli jää koivujen rajamana näkyviin. Hoitotoimenpiteinä suoritetaan koivikon varovainen harvennus sekä pensaikon raivaus. Kunnostussuunnitelman mukaisesti alueella kasvaneet katajat sekä sen luoteisnurkassa kasvaneen kol-

men kookkaan kuusentaimen muodostama ryhmä tuli säilyttää. Kenttähautausmaan puusto harvennettiin toisen kerran vuonna 2006. Vuosittain kenttähautausmaalla käydään haravoimassa muistomerkkin edusta ja vesomassa alueelle nousseet pajun- ja haavanvesat.

Kenttähautausmaalle pystytettiin vuonna 1996 kuvanveistäjä **Heikki Häivöjan** suunnittelema sekä taiteilija **Ari Laitilan** ja **Sakari Karjulan** toteuttama muistomerkki. Muille kenttähautausmailla pystytetyistä kivipaasista poiketen Kollaalle nousi noin kolme metriä korkea ja tummaksi maalattu metallinen muistomerkki ”Kollaan miekka”, joka pystytettiin miesvoimin kantamaan kenttähautausmaalle. Muistomerkki paljastettiin 13.8.1996. Paljastuspuheen piti kansliapäällikkö **Jaakko Numminen** ja kenttähautausmaan vihki kenttäpiispa **Hannu Niskanen**.

Kollaan kenttähautausmaa on Summan, Säkijärven, Taipaleenjoen, Tuuloksen ja Äyräpään kenttähautausmaiden tavoin tarkoitus saada merkityksi Venäjän federaation valtiollisen omaisuuden ja kauppojen rekisteriin. Rekisteröinnin jälkeen kenttähautausmaat siirtyvät Moskovassa toimivan Kansainvälisen sotamuistomerkkiyhteistyön liiton ”Vojennye Memorialyn” pysyvään hallintaan ja käyttöön, mikä on vahvistamassa niiden asemaa suojeltavina muistomerkkeinä Venäjällä. Rekisteröintiä val-

Talvisodassa kaatuneiden kenttähautausmaa Kollaalla. Kuva 10.7.1943.

Neuvostosotilaiden joukkohauta Kollaanmäellä.

Neuvostosotilaiden toinen joukkohauta Kollaanmäellä.

mistelevat mittaus- ja merkitemistömenpiteet suoritettiin Kollaalla kesällä 2013 yhteistöminnassa Sotavainajien muiston vaalimisyhdistyksen, Vojennye Memorialyn ja paikallishallinnon edustajien kanssa.

Kollaan risti

Kenttähautausmaan perustamisen yhteydessä oli maantien varteen vuonna 1943 pystytetty 18 metriä korkea kelohon-gasta veistetty ”Kollaan risti”, jonka tyven ympärille rinnan- korkeudelta eivät miehen kädet yletyneet. Ristiosan muodosti 12 metrin pituinen poikkipuu, joka oli tuettu ristin päähän teräsvaijereihin. Risti oli kyllästetty karbolitervalla, hiilletty puhalluslampulla ja upotettu 2,5 metriä syvään kalliopohjaan porattuun monttuun. Paikallisten asukkaiden kertoman mukaan risti oli pystyssä vielä usean vuoden ajan sodan päätymisestä, kunnes se kaadettiin. Risti näkyi pitkälle sekä Loimolan että Näätäoan suuntaan toimien siten maantiellä kulkeneiden maamerkinä.

Kollaa kestää -muistomerkki

Jokelan tilan alueella näköetäisyydellä noin 100 metrin päässä maantiestä on Alvar Lytsyn toimesta pystytetty elämän liekkiä symbolisoiva kivipaa-

si hänen 12.3.1940 Suistamon Tsumeikassa kaatutuneen isänsä Aleksander Lytsyn muistoksi. Pitkärannassa valmistussa muistomerkissä on teksti ”1939-1940 Kollaa kestää”. Muistomerkkin pystyttäminen tapahtui 1990-luvun alussa Suojärven piirin hallinnon luvalla ja Alvar Lytsyn itsensä kustantamana.

Muistomerkki joutui jossain vaiheessa ilkeiden kohteeksi ja se kaadettiin, jolloin kivipaaden liekin muotoinen pää katkesi. Muistomerkki pystytettiin uudelleen, ja sen katkennut pää jätettiin maahan. Alvar Lytsyn mukaan muistomerkki on tarkoitettu kaikkien Kollaalla taistelleiden kunniaksi, ei vain hänen isänsä muistoksi. Näkyvän sijaintinsa ansiosta tästä kivipaadesta on muodostunut monen Laatokan Karjalassa matkaavan käyntikohde, jota on usein ymmärrettävistä syistä johtuen pidetty myös Kollaalle haudattujen tuntemattomien sankarivainajien muistomerkkinä. Näinhän ei asianlaita kuitenkaan ole, vaan matkailijoiden soisi käyvän tutustumassa myös Kollaanmäellä sijaitsevaan kenttähautausmaahan ja siellä kohoavaan ”Kollaan miekkaan”.

Markku Kiikka

Tyrjän Rykmentin perinnettä vaalitaan

Olemme saaneet hiljattain viettää kansallista veteraanipäivää. Aseiden vaikeneminen oli suuri helpotus kansakunnalle yli viiden vuoden epävarmuuden jälkeen. Olot olivat edelleen ahdistavat maassa olevan valvontakomission ja muiden epävarmuustekijöiden vuoksi.

Kansamme on saanut siitä lähtien rakentaa maata rauhassa, siitä meidän nuorempien sukupolvien lämmin kiitos Teille, sotiemme veteraanit.

JR7 oli kotiutettu jo marraskuussa 1944, mutta pioneerit jatkoivat vielä Lapin sodassa, kuten Olavi Sorvari on hiljattain kertonut Sotaveteraani-lehdessä.

JR7:n miehet ja naiset ovat kokoontuneet vuosien mittaan lukuisiin aseveli- ja veteraanitilaisuuksiin. Niiden järjestelyistä vuodesta 1998 lähtien on vastannut JR7:n Perinnetoimikunta. Vuosi sitten olimme koolla Helsingissä itä-rintaman aselepopäivän 70-vuotismuistossa yli neljäkymmen hengen voimin.

Vuosi sitten toukokuussa retkeilimme JR7:n sotatiellä Kannaksella. Mukana oli neljän sukupolven edustajia.

Perinnetoimikunnalla on tällä hetkellä 205:n JR 7 veteraanin yhteystietoluettelo. Vaikka määrää on niinkin suuri, ikärakenne, terveystilanne ja pitkät matkat vaikeuttavat osallistumista yhteisiin tilaisuuksiin. Jälkipolvien toivomme auttavan veteraaneja ja tulevan samalla itsekin mukaan.

Jatkosodan 2. Divisioonan veteraanit elämäntovereineen ja saattajineen ovat tervetulleita Asevelilounaalle Helsinkiin 4.9.2015:

Klo 12.00 lounastilaisuus Ostrobothnian ravintolassa
Chydenius Sali, Töölönkatu 3, II kerros

- alkutervehdys, viimeiseen iltahuutoon kutsutut
- Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Sepän tervehdys
- kenraali Heikki Koskelon esitelmä
- lounas

Osallistumismaksu 25 euroa/hlö peritään paikan päällä.

Ennakoilmoittautuminen ja tiedustelut:

Juha Koivisto 050 363 8118, Simo Salminen 040 829 2013 tai Juhani Hämäläinen 0500 252 798.

Perinnetoimikunnassa veteraaneja ja nuorempia

Veteraanijäsenet: Antti Malmberg (varapj.), Unto Poutala, Lasse Österdahl ja Olli Pinomaa
Nuoren polven edustajat: Juhani Hämäläinen (puh.joht.), Simo Salminen (siht.), Jukka Kinnunen (rah.hoit.), Hans Adolf Ehrnrooth, Jyrki Helin, Juha Koivisto (jäsenasiat), Kalevi Kanerva, Rauno Sirkkanen, Jaakko Talsi ja Olavi Uvasalo. **Rykmentin kotisivu** osoitteessa www.jr7.fi

Ellei veteraanille järjestelmä ole tuttu, varmaan lapset ja lastenlapset pystyvät sivua esittelemään.

Jäseneksi Savon Sotilasperinneyhdistys Porrassalmeen

Yhdistyksen sääntöjen mukaan Savon Prikaatin perinnejoukko-osastoissa palvelleet veteraanit ovat jäsenmaksusta vapaita ainaisjäseniä. Jos et ole vielä jäsen ja haluat jäseneksi, ilmoita nimesi ylläoleville yhteyshenkilöille. Perinneyhdistyksen kotisivu on osoitteessa: www.sotilasperinne.interne-

tix.fi jossa myös voi täyttää jäsenilmoituksen.

JR 7:n materiaalin keruu jatkuu

Perinnetoimikunta jatkaa rykmenttiä koskevan sota- ja rauhajan ajan kirjallisen materiaalin keräämistä. Mikäli haluat luovuttaa sellaista tai jos tiedät, että sellaista olisi jonkun edesmenneen jäämistössä, ota yhteys perinnetoimikunnan jäseniin. **Aulis Konttisen** aloittamaa bibliografiahanketta tullaan jatkamaan, johon tarvitsemme tietoja rykmenttiä käsittelevistä lehtiartikkeleista, kirjoista ja erilaisista muista kuva- ja äänitallenteista. Edellämäinut yhdyshenkilöt ottavat tietoja vastaan.

Perinnetyöstä kiinnostuneet nuoren polven edustajat ovat tervetulleita mukaan edellä mainittuihin tilaisuuksiin sekä perinnetoimintaan yleensäkin. Ilmoita yhteystietosi.

Pyydämme nuorta polvea avustamaan kuljetuksissa eri tilaisuuksiin.

Teksti: Juhani Hämäläinen
Kuva: Ritva Hämäläinen

JR7:n veteraanit Lasse Österdahl ja Pentti Hakulinen kesän 2014 matkalla yhteiskuvassa nuorimpien retkeläisten kanssa Siiranmäen muistomerkillä.

Paatsjoen Jäniskoski - osa Suomea 114 vuoden ajan

Inarin kunnassa sijainnut Jäniskosken alue ei vaihtanut isäntävaltiota rauhansopimuksen perusteella, mutta kylläkin sodan seurauksena. Jäniskoski ja siihen liittyvä Niskakosken patoallas myytiin Neuvostoliitolle 1947. Koke-musta valtioiden välisistä maa-kaupoista venäläiset olivat saaneet jo vuonna 1867 myydes-sään Alaskan Yhdysvalloille; nyt he olivat ostajia.

Jäniskosken myymisestä ei ole paljon puhuttu eikä juuri kirjoitettukaan. Ainakin osa-syyinä voi olla se, että alue ei ollut kaupantekohetkellä kenenkään suomalaisen kotipaikka, vaan asumaton erämaata raunioituneine voimalaitok-sineen. Jäniskosken historia liittyy kuitenkin läheisesti jatko-sodan ja sodanjälkeisten tapahtumien historiaan, vaikkakaan ei taistelutapahtumien vuoksi. Ennen kuin suomalainen Jäniskoski katoaa kokonaan ja lopullisesti historian hämärään, tulkoon sen tarina vielä kerro-tuksi.

Kolosjoelle perustetaan nikkeli-kaivos - Jäniskoskeen rakennetaan voimalaitos

Valtioiden väliset rajat olivat Pohjoiskalotin alueella vuosisa-tojen ajan liikkuvat siitä syys-tä, että alueen alkuperäiskansat saamelaiset ja koltat vael-sivat vuodenaikojen mukaan porojensa kanssa sen mukaan, missä olivat parhaat kesä- ja talvilaitumet. Aika ajoi valtiol-lisessa mielessä tuon elämänta-van ohitse ja viimeiset saame-laisylien yhteisalueet jaettiin vuosina 1829-30 suoritettussa rajankäynnissä. Sen seurauk-sena autonomisen Suomen itä-

raja siirtyi vähän idemmäksi ja virallisesti se alue, johon Jäniskoskikin siis kuului, liitettiin Suomeen 1833. Suomen osana alue pysyi vuoteen 1947 saakka.

Todellista merkitystä asia sai vasta lokakuussa 1920 silloin, kun Suomi sai Tarton rauhassa koko Petsamon. Paljon ehti kuitenkin vielä Paatsjoessa vet-tä virrata,

ennen kuin Jäniskoski val-jastettiin sähköntuotantoon ja siihen rakennettiin voimalai-tos. Se tapahtui vasta 1942, jos-kin rakennustyöt aloitettiin jo 1938. Tuolloin Suomen valtio ja Petsamon Nikkeli Oy tekivät sopimuksen siitä, millä ehdoil-la yhtiö saa koskivoiman käyt-töönsä.

Jäniskosken kohtalon saneli 80 km etäisyydellä oleva Kolosjoen nikkeli-kaivos. Sen sulatto tarvitsi runsaasti sähkövoimaa ja Jäniskoskesta sitä oli saa-tavissa. Talvisota hidasti het-kellisesti sekä voimalaitoksen että kaivoksen ja sulaton ra-kentamista. Sota säästi kuiten-kin kaiken Petsamon Nikkeli Oy:n omaisuuden, koska venäläisiä sotilaita oli kielletty ka-joamasta yhtiön omaisuuteen. Venäläiset pitivät kaivosyhtiötä amerikkalaisessa omistuksessa olevana ja varoivat ärsyttämäs-tä USA:ta ja Englantia. Oikeasti kaivosyhtiön emoyhtiö oli eng-lantilainen Mond, jonka emo-yhtiö puolestaan oli kanadalai-nen The International Nickel of Canada. Sen puolestaan omis-tivat amerikkalaiset.

Talvisodan jälkeen raken-tamista jatkettiin, joskin sota-tila ja kesäkuussa 1941 alka-nut jatkosota hidastivat töitä niin paljon, että alkuperäisestä suunnitelmasta myöhästyi

melkein kahdella vuodella. Ke-säkuussa 1942 oltiin kuitenkin niin pitkällä, että voimalaitok-sen koekäyttö voitiin aloittaa ja täyteen tuotantoon päästiin sam-an vuoden joulukuussa.

Rakennustyöt tehtiin suo-malaisten tekemien suunnitelmien mukaan ja pääasiassa suomalaisella työvoimalla. Kun Adolf Hitler piti Petsamon nik-keliä korvaamattomana Sak-san sotapotentialin kannal-ta, oli Jäniskosken voimalaitos suojattava vihollisen pommeil-ta 3-4 metrin paksuisella beto-nikannella. Sen viimeiset valu-työt saatiin valmiiksi 4.9.1944, samana päivänä kun aselepo Suomen ja Neuvostoliiton sota-voimien välillä astui voimaan. Valtavan suojarakentamisen suorittivat saksalaiset itse, pää-osin vankityövoiman avulla. Kun vielä alueen rakennukset varustettiin naamioväreillä ja patojen eteen asennettiin suo-jajevot ja alueella oli vahva il-matorjunta ja sulkupalloja, ei-vät venäläiset tehneet yhtään ilmahyökkäystä voimalaitosta vastaan.

Saatuaan kaikki suojaus-toimenpiteet valmiiksi syksyl-lä 1944, tuhosivat saksalaiset itse voimalaitoksen vetäytyes-sään alueelta. Kaikkea saksalaiset eivät kuitenkaan ehtineet tai pystyneet tuhoamaan. Suo-malaisten huoleksi jäi selvittää esim. se, kenelle kuuluivat ja mitä tehdä 140 torpedoverkon koholla ja 25 000 neliömetrillä varsinaista torpedoverkkoa.

Sinänsä saksalaisten pon-nistelut eivät olleet turhia. Sak-sa sai elokuussa 1944, siis en-nen suomalaisten lähtöä alueel-ta, lähes kaiken tarvitsemansa nikkelin Petsamosta.

Venäläiset jättävät Jäniskosken Suomelle - vahingossa?

Talvisodan rauhan ihmeelli-syyksiin kuului se, miksi ve-näläiset eivät jo silloin vaati-neet Petsamoa, minkä he teki-vät vasta Moskovian rauhassa 19.9.1944. Todennäköisimmin venäläiset jättivät Petsamon Suomelle pelätessään länsival-tojen reaktiota sen johdosta, että Petsamon kaivos olisi sil-loin riistetty amerikkalaisilta ja englantilaisilta omistajiltaan. Jatkosodan rauhan ihmeelli-syyksiin kuului puolestaan se, miksi venäläiset eivät vaati-neet Petsamon kaivoskokonai-suuteen läheisesti liittyvää Jä-niskoskea itselleen. Syytä me-nettelyynsä ei venäläisiltä liene koskaan kysytty eivätkä he ole liioin anteliaisuuttaan suoma-laisille sen enempää perustel-leet.

Syy voi olla varsin yksin-kertainen. Todennäköisesti ve-näläiset uskoivat Jäniskosken kuuluvan Petsamon kuntaan ja siis siihen alueeseen, minkä he olivat Tarton rauhassa Suo-melle antaneet. Kun venäläi-set nyt halusivat takaisin vain tuon alueen, jäi Inarin kun-taan kuuluva Jäniskoski hei-dän vaatimuksensa ulkopuolel-le. Jos venäläiset olisivat vaati-neet tuolloin myös Jäniskoskea, olisivat he sen myös saaneet - huomioon ottaen sotatilanteen ja Suomen poliittisen aseman. Kun Petsamo jouduttiin luovuttamaan ilman kompensaa-tiota, olisi se koskenut mitä il-meisimmin myös Jäniskoskea. Tuntuva, 20 miljoonan kulta-dollarin korvauksen venäläisil-tä sai kaivoksen omistava The International Nickel of Canada ja sen amerikkalaiset omista-

jat. Tosin tuokin summa aiot-tiin säilyttää ensin suomalaisten maksettavaksi, mutta hetken emmittyyään - kansainvälisen paheksunnan pelossa - venäläi-set suostuivat maksamaan kor-vaussumman itse.

Se, että Jäniskoski kuuluiikin edelleen Suomen alueeseen, sel-visi venäläisille ilmeisesti vasta seuraavana kesänä. Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtajan J.O. Söderhjelman arkistossa on hänen 20.8.1945 laatiman-sa muistio koskien venäläisten tekemää luonnosta Jäniskos-ken vuokrasopimukseksi. Sen puolesta, että venäläiset usko-i-vat Jäniskosken kuuluvan heille puhuu ainakin se, että viimei-set venäläiset sotilaat poistuivat alueelta vasta 25.9.1945 vuok-rasopimusneuvottelujen ollessa jo käynnissä. Niitä käytiin sit-ten harvakseltaan seuraavaan kevääseen saakka; viimeinen Söderhjelman arkistossa oleva vuokrasopimusluonnos on päi-vätty 30.4.1946.

Ehkä pienen erämaassa ole-van alueen vuokraaminen olisi ollut sittenkin epäkäytännöllis-tä ja suurvallalle sopimatonta-kin. Venäläisillä oli toki koke-musta maanvuokraamisesta Hangosta ja Porkkalasta, mutta ne vuokrasuhteet olivat strate-gista laatua.

Suomen oli rauhansopimuk-sen ehtojen mukaan luovutet-tava maassa ollut saksalais-omaisuus Neuvostoliitolle. Si-i-hen laskettiin kuuluvaksi myös ne laskut, jotka saksalaisille oli maksamatta 19.9.1944. Näistä laskuista käytettiin myöhem-min nimeä saksalaissaatavat. Tämän venäläisille luovutetta-van omaisuuden arvoksi lasket-tiin, vähän laskutavasta riippu-en noin 6,0 miljardia markkaa.

Mikkeli Oy:n patolaitteita Jäniskoskella 1.4.1940.

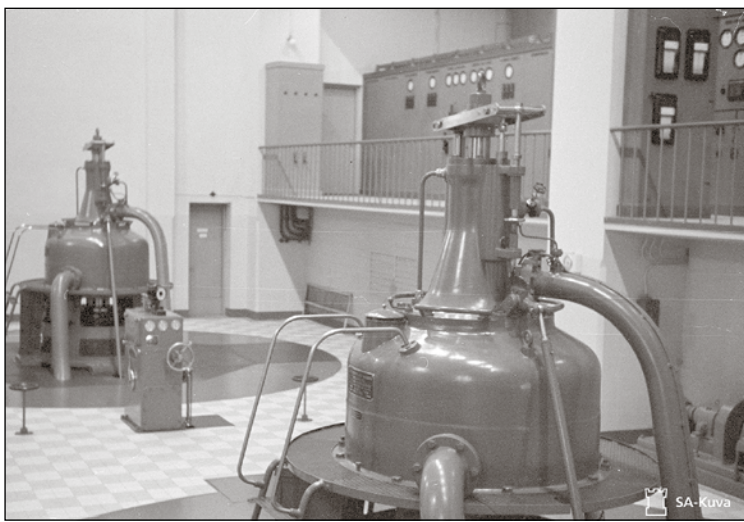
Monet sulkupallot suojelevat Jäniskosken voimalaitosta vihollisen ilmahyökkäyk-siltä. Vartiointi on saksalaisten käsissä, 25.11.1943

Rahaa venäläiset eivät olleet vailla, vaan tavaraa ja hyödykkeitä tuon rahamäärän arvosta.

Aloite Jäniskosken ostamisesta - tai paremminkin sen arvoa vastaavan rahamäärän käyttämisestä saksalaissaatavien kuittaamiseen - tuli venäläiseltä puolelta. Presidentti Paasikivi sai kuulla asiasta pääministeri Mauno Pekkaltalta 12.9.1946. Nopeasti tieto kantautui Söderhjelmkin korviin ja kun hän tunsu Petsamon Nikkeli Oy:n toimitusjohtajana ja Jäniskosken voimalaitoksen rakennuttajana asian parhaiten, laati hän siitä muistion. Siinä hän totesi, että Jäniskosken alue liittyi niin oleellisena osana Kolosjoen sulattoon, että olisi Suomen edun mukaista myydä alue Neuvostoliitolle. Hänen mielestään jokin muu järjestely voisi aiheuttaa tulevaisuudessa vain harmia, koska Neuvostoliitto tarvitsi joka tapauksessa Jäniskoskesta saatavan sähkön, mikäli se aikoi jatkaa kaivostoimintaa Kolosjoella. Muistiossaan hän totesi, että neuvoteltavaksi tulisi tietysti alueen suuruus ja hinta, joksi hän arvioi jopa 3,0 miljardia markkaa.

Noiden suuntaviivojen mukaisesti toimitettiin. Söderhjelm nimitettiin pian siihen toimikuntaan, jonka tehtävänä oli sopia saksalaissaatavien siirrosta Neuvostoliitolle. Toimikunta kokoontui syksyllä 1946 kahdeksan kertaa ja neuvottelut venäläisen osapuolen kanssa alkoivat tammikuun alussa 1947. Venäläisten tärkein tavoite noissa neuvotteluissa oli saada saksalaissaatavien vastikkeena omistukseensa suomalaisten teollisuusyritysten osakkeita. Siinä he eivät onnistuneet.

Eivät he onnistuneet suunnittelemallaan tavalla myöskään Jäniskosken kohdalla. Tammikuun 30. päivänä pidetyssä kokouksessa suomalaiset esittivät Söderhjelm suulla toiveensa siitä, että Neuvostoliitolle myytävän Jäniskosken alueen rajalinjauksia vielä muutettaisiin. Venäläisten vaatima alue oli 300 km² suuruinen ja sen läntinen kärki olisi sulkenut sisään koko Paatsjoen jokilaakson Inarinjärvestä alkaen ja katkaissut näin maayhteyden järven idänpuoleiseen osaan.

Jäniskosken voimalaitos on pohjoisin Suomessa sekä suurin Rouhialan ja Imatran voimalaitosten jälkeen. Voimalaitoksen turbiini ja taulusali, 25.11.1943

Söderhjelm perusteli venäläisille neuvottelijoille perinpohjaisesti suomalaisten kantaa ja totesi maayhteyden katkaisemisen suuresti hankaloittavan alueen käyttöä. Hän esitti perusteluksi myös sen, että Nellimin saha ja kylä jäisivät venäläisten ehdottaman rajanvedon seurauksena ilman metsämaataan ja sahan toiminnan vaikeutumisen lisäksi myös lappalaisten mahdollisuus harjoittaa luontaiselinkeinoaan metsästystä heikkenisi huomattavasti. - Venäläisten valtuuskunnan johtaja Pavel Kumykin ilmoitti heidän harkitsevan vielä asiaa, koska tarkoitus ei ollut estää suomalaisten kulkuyhteyttä pohjoiseen.

Koska Söderhjelm tunsu seutukunnan ja asian parhaiten, sai hän toimia suomalaisten edustajana viimeisissä neuvotteluissa, jotka koskivat uutta rajalinjausta. Ne käytiin Neuvostoliiton edustustossa neuvottelujen viimeisenä päivänä. Uusikaan rajanveto ei Söderhjelmä täysin tyydyttänyt, mutta ainakin nyt jälkepäin arvioiden tulos oli hyvä. Venäläisille myytävä alue supistui 176 neliökilometriin, maayhteyks Inarinjärven itä- ja koillispuoleisille alueille säilyi ja jäipä Suomen puolelle vielä Virtanien kyläkin. Muistelmissaan Söderhjelm toteaa, että "varsin omituiselta tuntui yksin aivan omin käsin ja omalla vastuulla vetää isänmaan rajaa noin 45 km:n pituudelta".

Miksi Neuvostoliitto suostui tinkimään tavoitteestaan? Todennäköisesti siksi, että runsaan viikon päästä tultaisiin Pariisissa allekirjoittamaan

maiden välinen rauhansopimus ja venäläiset halusivat sitä ennen saada kysymyksen saksalaissaatavista ratkaistuksi. Helmikuun 3. päivänä solmittuun sopimukseen merkittiin Jäniskosken arvoksi 700 milj. mk., joten hinnan osalta ei suomalaisten toive toteutunut.

Lopputulos oli kuitenkin hyvä verrattuna venäläisten ensimmäisiin vaatimuksiin puhumattakaan siitä, mikä se olisi voinut olla syyskuussa 1944. Maayhteys Inarinjärven taakse säilyi myös etelän puolelta ja 700 milj.mk. oli paljon rahaa tilanteessa, jossa kansantaloutta rasittivat vielä suuret sotakorvaukset, siirtoväen asuttaminen ja monet muut sodasta aiheutuneet menoerät.

Vaikka alue siis vaihtoikin omistajaa, sen taru suomalaisesta näkökulmasta ei vielä päättynyt. Suomalaiset nimittäin rakensivat 1950-luvun alussa Jäniskosken voimalaitoksen uudelleen. Sen he tekivät niin hyvin, että saivat sen jälkeen rakentaa Neuvostoliittoon vielä monta muutakin voimalaitosta, mm. Kuolavuonoon laskevaan Tuulomajokeen. Ylä-Tuuloman voimalaitoksen turbiinihallissa olen käynyt, samoin kuin Petsamossa. Sen sijaan Kolosjoelta, nykyisestä Nikelin kaupungista Jäniskoskelle johtavan tien puomi on toistuvasti pysynyt alhaalla, vaikka etukäteislupauksia alueelle pääsystä on annettukin.

Esko Vuorisjärvi

Talvisota Lapissa

Kun paappani oli 12 vuotta, niin hän oli ilmatorjunta-harjoituksissa. Sitten kun hän oli 18 vuotta, hänen piti mennä Lapin sotaan. Hän oli konekiväärikomppaniassa ampujana. Paappa elää vielä. Heidän yleisin sota-, vartiointi-, ja torjuntapaikkansa olivat tunturikuo-pat tai sitten he kaivoivat kuopan itse. Pahimpia tapauksia olivat lähitaistelut. Siinä ei mutinat auttaneet, kun luodit loppuivat eli joskus oltiin kepin tai jopa nyrkkien varassa.

Sitten kysymys: Luovuttiko suomalaiset? No eivät!! He tais-telivat viimeiseen asti. He eivät valittaneet mistään. Kun Saksa vihdoon luovutti, Saksa poltti koko Rovaniemen, että suomalaiset eivät olisi saaneet heitä kiinni. He olivat väärässä, koska Suomi ei luovuttanut, vaan

Aatu Ranto

rikkoi vastapuolen panssarit ja tappoi viholliset.

Kunnioita sodassa olleita!!!

**Kirjoittanut: Aatu Ranto,
Toukolanpuiston koulu 3lk,
Seinäjoki**

Berner Oy
Helsinki

Insinöörioppilastalo Oy

Tampere
Isännöitsijä Matti J. Mäkelä
0400-637 402

 **Rakennusliike
SORVOJA OY**

ISÄNNÖINTI • HUOLTO • SIIVOUS JA KORJAUSPALVELUT

**KAUKAJÄRVI-ISA
osuuskunta**

Juvankatu 10, 33710 Tampere
www.kaukajarviok.fi

Pidämme huolta

**Rakennuspalvelu
Pekka Valkeapää Ky**
Jaala

Fatex Oy Ab
Kruunupy

Kuopion Woodi Oy
Kuopio

Talvisodan päättymisen muistokonsertin, "105 kunnian päivää", 50 laulajan suurkuoro oli kokoonpanttu Nurmeksen, Kuhmon ja Lieksan mieskuoroista. Kuoro esiintyi kaikilla kolmella paikkakunnalla. Nurmestalon Hannikaisen sali täyttyi yli 250 kuulijasta ääriään myöten. Ohjelmisto oli koottu tutuista sota-ajan lauluista ja yleisökin sai olla mukana yhteislauluissa. Upeat soolot sävähdyttivät tulkinnoillaan. Tunnelma konsertissa oli herkkä ja koskettava. Eturivin kunniapaikoilla olivat paikalle saapuneet veteraanit. Kuva: Matti Häkkinen

Ilmailusta ammatti – ei kuitenkaan enää veteraaneille

Toisen vuosikurssin lentokadetit esittelivät kalustoa veteraaneille.

Midnight Hawks laskussa Hornetin valmistautuessa esitykseen

Ilmavoimat on vuosittain järjestänyt päätukikohdissaan nuorisolle ilmailua ammattina markkinoivan tapahtuman. Luonetjärven tukikohdassa Tikkakoskella tapahtuma järjestettiin tänä vuonna 21.5. ja Ilmasotakoulu kutsui jyvaskyläläiset veteraanit seuraamaan lentonäytöstä. Retkelle osallistui 31 veteraania, heidän puolisoaan ja leskeään sekä muutama kannattajajäsen. Veteraanit sulautuivat hyvin satapäiseen nuorisojoukkoon. Lentonäytöksen aloitti kansainvälisestikin arvostettu jyvaskyläläinen neljän Hawk-koneen taitolentoryhmä Keskiyön Haukat (Midnight Hawks) lentäen näyttävän ohjelman koneiden etäisyyden ollessa toisistaan vain n. puolitoista metriä. Tämän jälkeen seurasi korvia huumaavan pauhun kera Hornet solo, joka varmasti vetää vertoja minkä tahansa maan hävittäjälentäjien esityksille. Hawk-harjoitushävittäjän ja Vinka-alkeiskoulukoneen esitysten jälkeen Luonetjärven Sotilaskoti tarjoi sotkun munkkikahvit, jotka kustansi Ilmasotakoulu.

Varsinkin miesveteraanit olivat innoissaan kuin pikku-pojat, "Tämä oli kevään paras päivä", kuuluivat kommentit. Kiitos ilmavoimat, veteraanit vakuuttuivat siitä, että Suomen ilmapuolustus on kunnossa.

Teksti: Kari Korhonen
Kuvat: Matti Hyvärinen

Evakkomuisteloita Lahden Sotaveteraanipiirin virikepäivässä

Jokavuotinen virikepäivä pidettiin Siikaniemen leirikeskuksessa 23.4. Tällä kerralla kokoonnuttiin evakkojen vaikeiden vaiheiden äärellä. Alkuhartauden piti Hollolan kirkkoherran Antti Lahtinen.

Kyösti Toivonen kertoi karjalaisten oloista omalla alueellaan, siirtymisestä pois sodan jaloista, paluusta takaisin välirauhan aikana sekä uudesta lähdöstä evakkomatalle.

Lounaan jälkeen Hollolan Laulavat Veljet ja Veteraanisoitokuntamme musisoivat. Lähes salintäyteinen yleisö kuunteli lopuksi ajankohtaisia asioita piirimme puheenjohtajan Jukka Simolan ja hengellisen työn

Kyösti Toivosella oli varastossaan useita evakkoajan kertomuksia.

toimikunnan puheenjohtajan Pertti Vesenterän kertomana.

Pertti Vesenterä

Taivaskalliolla -tapahtuma – veteraaniperinnettä lukiolaisille!

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiiri järjesti yhdessä Helsingin kaupungin kanssa 23.4.2015 ensimmäisen kerran Ilmatorjuntapatteristo 1939–1944 Taivaskalliolla -tapahtuman, jonka tavoitteena oli siirtää veteraaniperinnettä ja -tietoisuutta nuoremmille. Käpylän Taivaskalliolla järjestetty tapahtuma oli kaikille avoin, mutta erityisinä kutsuvieraina olivat Etu-Töölön lukion oppilaat. Paikalle saapui yli 70 henkeä ja tilaisuus oli paikalle saapuneiden mielestä erittäin onnistunut.

Pääkaupunkiseudun Sotilaspoikien ja pikkulottien perinnekillan puheenjohtaja Olli

Sorvettula selvitti sotilaspoikien ja pikkulottien tehtäviä sodan aikana mm. Taivaskalliolla. Taivaskallion merkitystä sodan aikana esitteli Ilmatorjuntamuseon isäntä sotakamreeri Matti Kulmala. Paikalla oli myös mahdollisuus tutustua sodanaikaiseen kiinteään ilmatorjuntatykkiin sekä nykyiseen ilmatorjuntakalustoon, jota esitteli Helsingin Ilmatorjuntarykmentti. Kaartin Jääkärirykmentin varusmiehet esittelivät kaupunkijääkäritoimintaa ja Helsingin Sotilaskoti tarjosi munkkikahvit.

Teksti: Rauno Loukkola
Kuva: Pertti Nisonen

Yliluutnantti Juha Rantala opastaa lukiolaisia nykyaikaisen ohjuslavetin toiminnassa.

Läheisyys antaa voimaa

Kymenlaakson Sähkö

www.ksy.fi

Helsingin kevät päättyi sambaan!

Helsingin Seudun Sotaveteraanipiirin kevätkauden viimeistä veteraanien illanviettoa juhlittiin maanantaina 4.5. ravintola Bottan juhlasalissa kulttuurin merkeissä.

Kovasti toivottu ja odotettu runoilija **Heli Laaksonen** aloitti illanvieron. Hän luki runojaan ja tarinoi niiden synnystä sekä kertoi kirjailijantyöstään.

Piirin oma veteraani **Olavi Eriksson** kertoi, miten hänestä tuli ”Samban kuningas”. Jatkosodassa syöksyveneen kuljettajana palvellelle Erikssonille musiikki ja liikunta on aina merkinnyt paljon. Sota-aikana järjestetyissä tansseissa lähinnä seinäruusuun osaan jäänyt Olavi kertoi päättäneensä ”Jos täältä elävänä selviän, niin tanssimaan opettelen”.

Melontainnostus vei Olavin Merimelosten majalle ja Soustadionille. Samalta majalta löytyi myös sambaryhmän harjoitukset vuonna 1976. Olavi ei voinut vastustaa rumpujen

Esitykseen tyytyväinen, kohta 92-vuotias Olavi totesi ”Tähän on mukava päättää.”

kutsua. Tästä alkoi Olavin värikäs ja monipuolinen sambaura, joka vei hänet ympäri maailmaa aina Venäjää ja Brasiliaan myöten. Illanvietto päätettiin riemukkaaseen ja värikäaseen Sambakoulu Papagai- on esitykseen.

Rauno Loukkola

Kaatuneiden evakuointikeskuksen arvokas työ ansaitsi muistolaatan

KEK I AK ”Talvisodan ensimmäisen armeijakunnan kaatuneiden evakuointikeskus toimi keväällä 1940 Myllymäellä Helkalan ja Karjalaisen maatilojen rakennuksessa huoltaen ja lähettämällä kaatuneita kotiseudulle. Evakuointikeskus valmisti myös suuria sankarihautajaisia, jotka pidettiin Lappeenrannassa 19.5.1940. Silloin siunattiin 487 sankarivainajaa, joista suurin osa oli kotoisin luovutetusta Karjalasta. ”Lunastettu on isänmaa”. Näin lukee muistolaatassa, jonka luovuttivat sotiemme 1939-1945 veteraanit ja joka paljastettiin Kaatuneiden muistopäivänä.

Kenraali Laatikaisen johtaman ensimmäisen armei-

jakunnan kaatuneille perustettiin evakuointikeskus Lappeenrantaan, jonne Jämskeen evakuoitujen vainajat siirrettiin heti talvisodan päätyttyä. Helkalan talon riikissä huollettiin kaatuneet ja Karjalaisen talossa majoituttiin. Sotilaspastori Lauri Palva oli evakuointikeskuksen päällikkönä. Palva oli päällikkönä myös jatkosodassa Lappeenrannan Kylpylän perustetussa 14. kaatuneiden evakuointikeskuksessa.

Myllymäessä KEK huolitsi 1091 vainajaa lähetettäväksi kotiseurakuntiin. Kaikkiaan Lappeenrannan kautta kulki lähes 2200 sankarivainajaa.

Teksti: Raili Leino
Kuva: Matti Kyöstilä

Muistolaatan paljastustilaisuudessa hankkeen alullepanija rovasti Jorma Taipale, kunniaavartiossa Lappeenrannan Sotaveteraaneista Leena Pesonen ja Risto Säilä, puheenjohtaja Erkki Pulli ja Tauno Haapiainen. Tilaisuutta kunnoitti läsnäolollaan kenttäpiispa Pekka Särkiö.

Naistoimikunnalla varttuneen väen muotinäytös

Hämeenlinnan seudun sotaveteraanien naistoimikunnan ja yhteistyökumppaneiden järjestämä *Kevätilme - varttuneen väen muotinäytös* kokosi paikalle reippaasti kussikymmentä muodista kiinnostunutta.

Kesäasuissa materiaaleina ovat esillä pellava, viskosi, elastaani ja polyamidi-sekoitukset. Naisten mallistoissa ilahduttavat silmää kevyet ja värikkäät, hellesäälläkin vilpoiset mekot. Housuasuihin, aina farkkuihin saakka, mukavuutta tuovat leikkauksissa huomioitujen eri vartalotyyppit ja kuminauhavyötäröt. Ilmeeltään farkkuasut ovat entistä tyyttömäisempiä.

Näytöksessä mallit esitteli-

Muoti-Siskon juhla sinivalkoinen pysyy helteisessä juhlassakin kuosissaan. Taustalla ovat naistoimikunnan puheenjohtaja Riitta Kuronen ja Muoti-Sisko -liikkeen yrittäjä Susanna Putala.

vät asukokonaisuuksia koru- vuutta edistäviin kokonaisuuksien arjesta juhlaan. Miesten siin. mallit keskittyivät vapaa-ajan rentoihin, liikkumisen muka-

Marjatta Hinkkala

Reserviläisliitto täytti 60 vuotta

Reserviläisliitto perustettiin kuusi vuosikymmentä sitten. Toimintavuosiensa aikana liitosta on kehittynyt maamme suurin maanpuolustusjärjestö. Juhlavuosi 2015 pitää sisällään sekä valtakunnallisia, maakunnallisia että paikallisia tapahtumia. Yhtenä merkittävänä tapahtumana valtakunnallisesti oli seppeleenlasku yhteistoinnassa veteraanijärjestöjen kanssa maamme sankarihaudoille Kansallisena veteraanipäivänä 27.4.2015.

Liiton varsinaiset juhlallisuudet keskittyivät huhtikuun 11. ja 12. päiville. Tapahtumaan sisältyi kunnianosoitus seppeleenlaskuineen Hietaniemessä, liiton vuosikokous sekä onnitelujen ja tervehdysten vastaanotto.

Reserviläisliiton juhlaristeilyyn M/S Baltic Queenillä osallistui lähes 1500 liiton jäsentä seuralaisineen ja sidosryhmien edustajia. Risteily monipuolisine ohjelmineen oli sodanjälkeisen vapaaehtoisen maanpuolustustyön suurin tapahtuma. Ohjelmaan sisältyi yhdessäolon lisäksi tietoisuuksia paikallisyhteisötoiminnasta Suomessa, Viron Kaitseliiton toiminnasta sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnasta tänään. Liiton 60-vuotistoiminta oli myös esillä teemalla ”Kuusi vuosikymmentä maanpuolustusta”. Tallinnassa oli mahdollisuus tutustumiskäyntiin Tallinnan monipuolisessa Merimuseossa.

Reserviläisliiton virallinen

Suomen Veteraaniliittojen valtuuskunnan onnittelut Reserviläisliitolle esittivät (vas.) Rintamaveteraaniliiton Tero Tuomisto, Sotaveteraaniliiton Finn-Göran Wennström ja Sotainvalidien Juhani Saari. Kuva: Reserviläisliitto

60-vuotisjuhla järjestettiin laivan Starlight Palace-ravintolassa paluupurjehduksen aikana. Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma** piti hyvin maanpuolustushenkisen juhlapuheen. Reserviläisliiton puheenjohtaja **Mikko Savola** lau-

sui onnistuneen juhlan ja juhlatapahtuman päätöksen. Suomen Sotaveteraaniliitto toivottaa yhteistyökumppanilleen hyviä ja menestyksellisiä toiminnan vuosikymmeniä.

Finn-Göran Wennström

Koivunen Oy

Autojen varaosat, lisävarusteet, kemikaalit ja työkalut

Fixus Kauppiat

www.fixus.fi

Kaatuneitten Omaisten Liitto juhli

Liiton 70-vuotisjuhlaa vietettiin Helsingin Yliopiston juhlasalissa 17. toukokuuta. Salintäyteinen juhlayleisö sai parituntisen juhlassa nautiskella musiikista ja seitsemästä puheesta tai tervehdyksestä. Korkeatasoisesta musiikista vastasivat **Mari Palo, Henrik Lamberg**, 11-vuotias **Kaius Uusimäki**, Helsingin Suomalaisen Klubin kuoro ja Kaartin Soittokunta. Soittokuntaa johti musiik-

kieverstiluutnantiksi ylennetty **Jyrki Koskinen**.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö sanoi puheessaan:

Suomen sankarihaudoilla on taas tänään monta vierailijaa. Hetki hautakiven äärellä on meille jokaiselle henkilökohtainen, mutta sodassa kaatuneiden muiston vaaliminen on meille myös kansallinen kunniatehtävä. Siksi se, että Suomi toi puolestaan kaatuneet lepoon kotiseudun sankarihautaan on

ollut tärkeää omaisten lisäksi myös koko kansakunnan yhteisen historian ymmärtämiselle ja arvostamiselle. Tätä kunniatyötä jatketaan edelleen. Läheisen kotiinpaluu vielä vuosikymmentenkin jälkeen tuo omaisille kaivatun lohdun ja selvyden.

Suomalaiset juhlistavat itseenäisyyttä usein hyvin vakava-henkisesti, onhan sen hintaa maksettu kovalla henkilökohtaisella korolla. Meillä kaikilla

Ennen juhlaa oli juhlavieraille kahvitarjoilu. Vas. Alli Mäkinen, soteleski Sirkka Harju, Liisa Lifländer, soteleski Mirjam Julkunen. Kuva: Kaatuneitten Omaisten Liitto

Helsingin Yliopiston juhlasali oli viimeistä paikkaa myöten täynnä. Eturivissä tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio. Kuva: Kaatuneitten Omaisten Liitto

on kuitenkin syytä iloon ja ylpeyteen siitä, mitä olemme yhdessä saaneet aikaan. Kahden vuoden kuluttua Suomi täyttää sata vuotta ja olemme tehneet sen, mitä kulloinkin on tarvit-

tu isänmaamme rakentamiseksi. Olemme yhdessä tehneet Suomesta yhden maailman menestyneimmistä maista, jossa on hyvä elää.

Juhlan juonsi **Olli Ihmäki**.

Kaatuneitten Omaisten Liitto (KOL)

- vuonna 1943 Suomen Aseveljien Liitto (SAL) aloitti kaatuneitten omaisten avustamisen
- Kaatuneitten Omaiset ry perustettiin joulukuussa 1944
- SAL:n lakkauttamisen jälkeen helmikuussa 1945 perustettiin Sotaleskien Huolto ry
- tammikuussa 1946 perustettiin Sotavainajien Omaisten Keskusliitto ry. Vanhat yhdistykset purettiin.
- nimi muutettiin 1957 Kaatuneitten Omaisten Liitoksi
- 2000-luvun alussa sotaorpo-yhdistykset tulivat mukaan KOL:n toimintaan
- 2014 sotaorvoille tunnus

DSV

It's all about logistics

Puh. 020 738 8388 • info@fi.dsv.com • www.fi.dsv.com

DNA

**TARJOUS
SOTAVETERAANILIITON JÄSENILLE**

KYLPYLÄYÖ

Tarjous voimassa su-pe elo-syyskuussa 2015.

Varaa lomasi myyntipalvelusta **020 751 6300**.

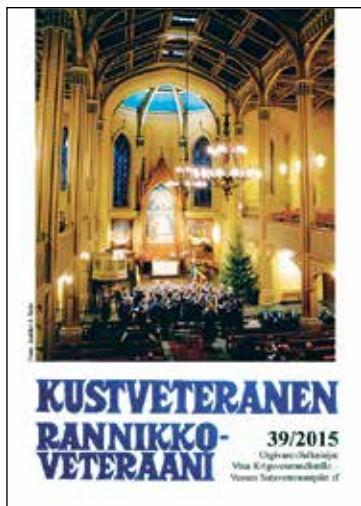
Alk.
40,-
/1-2 hh

YouTube Facebook Instagram PEURUNKA.FI

Peurunka

Piirien vuosilehtien kertomaa

Kaksi piireistämme, Vaasa ja Pohjois-Pohjanmaa julkaisevat leh- tensä keväällä.

”Itsenäisyyspäiväksi kotiin” on otsikoitu Ilkka Virtasen Lapin sodasta kertova artikkeli

Kustveteranen-Rannikkove- teraanissa. Asepalveluksessa olleiden miesten kotiuttaminen oli varsin mittava järjestelmän sopeuttamis- ja miesten sopeu- tumisprosessi. Väli- rauhan- so- pimuk- sessa määriteltyyn kotiuttamisen takarajaan sisältyy merkittävä symboliarvo. Joukot tuli kotiuttaa vuoden 1944 itsenäisyyspäivään mennessä. Raskaista sotavuosista huoli- matta – tai oikeastaan niiden ansiosta – itsenäisyytemme säi- lyi.

Ryhmä aktiiveja kokoontui Helsingin Ostrobotnian kassa- huoneessa 20.11.1914 keskus- telemaan maamme tilanteesta ja toimista Venäjältä irrottautu- miseksi. Keskustelut haluttiin pitää vain läsnä olleiden tiedos-

sa ja niinpä tuosta historialli- sesta tapahtumasta ei laadittu edes pöytäkirjaa. Jääkäri- liik- keeksi kehittyneen toiminnan syntysanat oli kuitenkin lau- suttu, kirjoittaa Raimo Latvala artikkelissaan.

Pohjois-Pohjanmaan leh- dessä everstiluutnantti Jouko Lahdenperä kirjoittaa Tornion maihinnoususta 70 vuotta sit- ten. Hän kysyy kirjoitukses- saan, oliko tämä raskas ja ve- rinen taistelu juuri se osoitus Neuvostoliitolle, jolla estettiin maan miehitys. ”Tähän ei ole saatavissa lopullista vastaus- ta, mutta vaikea on toteamus- ta kevyeksi väittää”, hän toteaa. Erityispiirteinä hän mainitsee useat Mannerheim-ristin rita- reiksi nimetyt, rohkeassa ja mittasuhteiltaan erittäin vai- keassa sotilasoperaatiossa toi- mineet komentajat.

LC Oulu-Terwan pitkäikäi- sin, 1970-luvulla aloitettu pal- veluaktiviteetti, isänpäivän ve- teraanilounas on siis jo pe-

rinne. Klubi on tällä tavoin halunnut osoittaa veteraaneil- le kiitoksensa ja arvostuksen- sa vapaasta isänmaasta. En- simmäiselle, veteraaneille koh- dennetulle isänpäivälounaalle kutsuttiin 500 veteraania. Kut- suvieraiden joukko on ajan saa- tossa vähentynyt, mutta vete- raanien ilo ja tyytyväisyys lou- nastapahtuman järjestämisestä takaa perinteen jatkuvuuden.

Näyttävä kuvakavalkadi ker- too piirien tapahtumista vuo- den varrelta. Ilmoittajat ovat jälleen olleet runsaslukuisesti tukemassa lehtien julkaisemis- ta.

Marja Riukka

Historiallinen näytös – Raskas patteristo 1 esittäytyy

Tässä näytöksessä käy- tetään Kurikassa jatko- sotaan perustetun Ras- kas patteristo 1:n sota-aikana käyttämää autenttista tykkika- lustoa (2 kpl 155 H 17) ja muuta ajanmukaista kalustoa, esineis- töä ja vaatetusta. Tapahtuman on ideoinut Kurikasta lähtöisin oleva **Tuomo Aho**. Näytökseen saadaan tarvittavaa materiaalia mm. Niinisalon varuskunnasta,

Museo Militariasta sekä yksityi- siltä harrastajilta ja keräilijöiltä.

Näytökseen ovat tervetul- leita kaikki. Erityisen terve- tulleita ovat henkilöt, jotka ta- valla tai toisella ovat olleet te- kemisissä sota-aikana Raskas patteristo 1:n kanssa. Heidät toivotetaan tervetulleeksi kut- suvieraisiksi ja heitä pyydetään ilmoittamaan tulostaan Tuomo Aholle 14.8. mennessä. Puh:

050 392 6118. Tapahtumasta on lisätietoa facebookissa: <https://www.facebook.com/raskaspatteristo1>

**Kuva: Sofia Björklund
Teksti: Tuomo Aho**

Kenttälainnoitettu asema on val- mis. Tykkiä 155 H 17 sovitetaan asemaan ensimmäistä kertaa tapahtuman harjoituksissa huh- tikuussa 2015.

Raskas patteristo 1:n historian selvitysprojekti

Kurikkalaissyntyinen Tuomo Aho on selvittänyt Raskas pat- teristo 1:n Jatkosodan käänteit- tä. Hänen isoisänsä palveli ko. patteristossa tulenjohtueen ra- dioryhmän johtajana. Isoisä Ju- hani Aho kuoli v. 1994 ja Tuo- moa jäi askarruttamaan iso- isän tykkipatteriston historia. Harrastepohjalta tehdyssä sel-

vityksessä aineistoa on kerty- nyt mukavasti, mutta edelleen on paljon tutkittavaa. Tule- va tykkinäytöskin on osa tätä selvitystyötä. Kun patteris- ton jatkosota-ajasta on kasas- sa riittävästi hyvää aineistoa, ne on tarkoitus laittaa kansin väliin. Jos Sinulla on jotain tietoa, joka liittyy Raskas pat-

teristo 1:n jatkosota-aikaan, niin ole ystävällinen ja ota yh- teyttä. Kaikenlainen aineis- to ja pienetkin kyseiseen pat- teristoon liittyvät muistelot ym. ovat varsin tervetulleita. Tuomon yhteystiedot ovat: puh: 050 392 6118. Sähköposti: rps- tol@gmail.com

ASUKKAAKSI KETTUTIEN PALVELUTALOON?

Kettutien palvelutaloyhdistys ry vuokraa yksioita ja kaksioita sotiemme veteraaneille ja muille palveluntarpeessa oleville senioreille.

Tällä hetkellä pitkäaikaisia vuokralaisia haetaan erityisesti kaksioihin. Talon palveluihin kuuluu mm. ruokala ja kuntosali.

Tervetuloa Helsingin Herttoniemeeseen!

Lisätiedot ja hakemuslomakkeet

Kiinteistöharmonia Oy, puh. 020 752 8441 (asunnot)
Kettutien palvelutalo, puh. 050 462 0016 (palvelut)

www.kettutie.fi

Oy Puhois Ab

Fyra års perspektiv

Vi har under dagarna och veckorna efter riksdagsvalet i alla medier kunnat följa diskussionen om vad man inom politiken borde göra för att få Finland att på nytt resa sig ekonomiskt och industriellt. Diskussionen har kulminerat i nödvändiga åtgärder och hur de inverkar i flere års perspektiv och verkningsfullt under de fyra närmaste åren. "Allt kan inte göras, men de viktiga långt bärande besluten måste göras genast". När vi läser detta, vet vi linjedragningarna.

Ur Krigsveteranförbundets vinkel sett kommer de följande fyra åren att vara riktgivande på två centrala verksamhetsområden. Den gentemot krigsveteranerna riktade rehabiliteringsverksamheten och de hem till veteranerna riktade servicetjänsterna måste frigöras från det överdrivna och stelbenta ansökningsförfarandet, som härstammar från 1970-talet. Vi har exempel på veteraner från kommuner och kommunförbund, som blir väl omhändertagna, men vi har också betydande grupper i kommuner, där dessa ärenden inte löper väl. Svaga handlingssätt leder till att t.o.m. betydande penninganslag returneras med förklaringar att behovet av rehabilitering håller på att upphöra. Och ändå vet vi att även i år har anslagen i många kommuner tagit slut, då de varit otillräckliga. Krigsveteranförbundet fortsätter sitt arbete för att få garantier för behövliga anslag för att förbättra situationen redan för detta år. Förbundet kommer att satsa på sina påverkningsmöjligheter att under den här valperioden få anslagen för rehabilitering och anslagen för servicetjänster hem till veteranerna till en tillräcklig nivå, så att varje krigsveteran, man och kvinna, som är i behov därav, även skall få denna service. Krigsveteranerna, som garanterade vår självständighet, har förtjänat en sådan ut-

sträckt hand nu när vårt lands jubileumsår står för dörren. Förbundets framtidsplan blir nästa gång föremål för översyn på förbundsdagarna i Joensuu nästa år. Enligt preliminära diskussioner i fullmäktige skulle också i Joensuu ordnas ett framtidsforum. Forum ansågs motiverat för att kartlägga helhetssituationen och för att kunna bereda stegen framåt till förbundsdagarna 2018. Samtidigt kan man precisera linjedragningarna fram till 2020-talet. Utvecklandet av förbundets organisationsstruktur att även omfatta betjäandet av traditionstidevarvet skall även framskrida. Regionala skillnader finns, men man förväntar sig att situationen klarnat före höstens rådplägningsdagar. Strukturförändringar och därmed sammanhängande stadgeändringsärenden förbereds under sommaren i strukturgruppen och styrelsen. De kan sedan presenteras på rådplägningsdagarna med innehållande modellförslag gällande fram till 2020-talet som bottenmaterial för fortsatt beredning. Målsättningen är att efter rådplägningsdagarna ha en klar vägkarta mot 2020-talet.

Förbundets ledning kommer under sommaren att gå igenom sin egen hemläxa inför rådplägningsdagarna och förutsätter att man i distrikten bereder sig för diskussioner. Distriktens planer, som inlämnades till förbundsdagarna i Uleåborg 2014, utgör en bra grund för det fortsatta arbetet och för utvecklandet av planen. Det föreliggande projektet omfattar fyra år och fordrar djupgående bedömning och planering av oss var och en.

Finn-Göran Wennström
Översättning Holger Strandberg

Traditionsarbetet får nya former

Krigsveteransamfunden har länge utfört traditionsarbete. I och med ändringen av förbundets stadgar 1994 togs traditionsarbetet med i verksamheten; något senare kompletterades medlemsföreningarnas stadgar i samma syfte. Med traditionsarbete i våra stadgar skiljer vi oss också från övriga veteranorganisationer.

Planeringen av förbundets kommande verksamhet och de sedan år 2008 i bruk tagna framtidsfora har sammanfört krigsveteransamfundens krafter i planeringsarbetet och därvid även vad gäller såväl stödarbetet som traditionsarbetet. Inför förbundsmötet i Uleåborg hade krigsveterandistriktena att göra framställning om nya strukturer för sitt respektive område fram till 2020-talet. En del gjorde uppdraget detaljerat, andra har fullgjort det under den gångna vintern.

Veteransamfunden siktar till 50 – 60 starka regionala föreningar med slutlig målsättning att dermera fungera som traditionsföreningar. Under senaste vinter kallades ett 30-tal representanter för de kommande regionala traditionsföreningarna till ett endags skolningstillfälle. Det första tillfället var i St Michel för dem i östra Finland, det andra i Helsingfors för dem i södra Finland och det tredje i Björneborg för dem i västra Finland. De följande tillfällena ordnas för Birkaland, mellersta Finland norra Finland och Nyland-Södra.

Responsen från tillfällena har varit mycket positiv. Krigsveterandistriktena har lyckats finna rikligt

med nya personer, som känner för traditionsarbete.

Traditionsarbetet måste få nya verksamhetsdimensioner, så att vi kan närma oss ungdomen och yngre finländare. Vår avsikt skall vara att åtminstone två gånger i året träffa dessa traditionsföreningars kontaktpersoner och tillsammans med dem behandla sådana ärenden som nya program för yngre målgrupper, som intresserar sig för traditionsarbete ävensom för aktiviteter för att finna nya stödjande medlemmar, ja även för att förverkliga stadgeändringar för den nya verksamheten.

Krigsveteranförbundets samarbetskumpan på central nivå är Traditionsförbundet Eklövet (TaPe). Våra 50 -60 traditionsföreningar bildar ett nätverk, som samlar Eklöv-förbundets regionala och lokala samfund att fungera enligt överenskomna verksamhetsmodeller på respektive område. Traditionsförbundet Eklövet torde föra förhandlingar med sina 22 medlemssamfund om målsättningarna så att varje förening får sina traditionella önskemål uppfyllda inom ramen för sina resurser.

Krigsveteranförbundets förra ordförande Aarno Lampi konstaterade i början 2000-talet, att vår verksamhetsplanering står inför de största förändringarna sedan förbundets grundande. Redan nu står vi inför den nya riktningen med tillräckliga krafter, så att vi kommer att nå våra mål.

Markku Seppä
Översättning Holger Strandberg

Rakennussaneeraus
Marko Rantala
Kuopio

www.karirakenne.fi

Kiitos Sotaveteraaneille
Lappeenrannasta! Nro:138

Maalaus- ja tasoitetyöt
Pehkonen Ky
Liekka

Åström Petteri T:mi
Lohja

Kiitos Sotaveteraaneille
Siilinjärveltä! Nro:140

Kuljetus Timoset Oy
Lahti

Kiinteistö-Vesasto Oy LKV
Lempäälä

Tapani Eronen
Liperi

www.meriturva.fi

HL-Elec Oy
Lahti

Kuorma-autohuolto
M. Pasanen Ky
Lappeenranta

Kiitos Sotaveteraaneille
Lieksasta! Nro:132

Kuljetusliike
Veljekset Matilainen Ky
Liperi

Vilakone Oy
Loimaa

Loimaan Seudun Ympäristöhuolto Oy Loimaa	Rakennus Tuumark Ristiina	Mikkelin Vesilaitos
Fingeo Oy Mikkeli	Etelä-Savon Laskenta ja Konsultointi Ky Mikkeli, www.eslaskenta.fi	Kuomionkoski Oy Ristiina
Kiinteistöhuolto Hyöky Ky Muonio	Muonion Sähköosuuskunta	Konehuolto A. Rantanen Mänttä puh.040 - 830 1638
Kiitos Sotaveteraaneille Naantalista! Nro:137	Turun Korjaustelakka Oy Naantali	Koneurakointi Jorma Lääveri T:mi Nastola
Nokeval Oy Nokia www.nokeval.com	Kiitos Sotaveteraaneille Nurmijärveltä! Nro:135	Moto Pro Oy Nurmijärvi
Arkkitar Oy Klaukkala	Kuosan Betoni Oy Orimattila	Rakennusliike Metsätikka Orivesi
Ruskon Metalli ja Kuljetus Oy Oulu	Haurun Jäteauto Oulu www.haurunjateauto.fi	Kiitos Sotaveteraaneille Oulusta! Nro:141

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

**Syntymä-
päiväkynttilä**
hinta 15 euroa

**Liiton tunnoksella
varustettu solmio,**
hinta 15 euroa.

**Kylpypyyhkeet
(Finlayson)**

Pyyhkeen koko 70x150,
neljä väri vaihtoehtoa,
hinta 22 euroa/kpl.

Tilaukset:

Puh. 0400 757 195, 050 517 6396,
ep.sotaveteraanipiiri@netikka.fi

Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli
vuodelta 1918. Korkeus 77 mm.
Varustettu liiton tunnoksella. Hopeaa.
Hinta 150 euroa

Tilaukset:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 15,
13130 Hämeenlinna tai puh. (03) 675 6839 (ma-to klo 9.00-12.00),
kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkillä
varustettu kävelykeppi. Sota-
veteraanien perinneyhdistyksen
jäsenten käsityönä valmistama.
Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 60 euroa

Tilaukset:

Loimaan Seudun Sotaveteraanien
Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola,
Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa,
puh. 050 566 0456,
risto.jaakkola@saunalahti.fi
Toimitus postiennakolla.

Kaulaliina

Laadukas, vuorillinen
kaulaliina.
Hinta 23 euroa

Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntö-
työ, nahkaa väri musta/
viinipunainen. Soljessa
liiton tunnus, solkea saata-
vana myös hopeanvärisenä.
Hinta 25 euroa

Henkselit

Kotimaiset, veteraani-
tunnoksella. Saatavana
on viinipunaista,
tummansinistä ja
mustaa.

Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, (09) 612 7003,
sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi
Toimisto on avoinna klo 10.00-14.00.

Kaikki tuotteet on varustettu Sotaveteraaniliiton logolla.

MOVAX™

Suurkiitokset Teille
Sotaveteraanit!

Raimo Hakkarainen Oy

Mustijärventie 25, Ruutana
puh.03-358 3100

ETS·LINDGREN™
An ESCO Technologies Company

ETS-Lindgren Oy, Eura

Museot ja matkat

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

Jääkärintie 80, Kortesjärvi
avoinna 12.6.-15.8.
ke-su klo 11-17
muulloin tiistaisin klo 14-18
pääsymaksu 2,5 € / 1,5 €
puh. 06 2412 9841,
040 148 4420

www.kauhava.fi/jaakarimuseo

Bengtskär
Pohjoismaiden korkein majakka

**Tule ja koe Bengtskärin majakan
yli satavuotinen historia
m/s Summersean risteilyllä**

**Lähdöt päivittäin Hangon Itäsatamasta
Bengtskärin majakalle:
14.6.-24.8.14 klo 11.00**

Alus on majakalla n. klo 12.30, paluu takaisin n. 15.00
ja perillä Hangossa n. klo 16.30.

Matkalipun hinta:
Aikuiset **58€**
lapset (4-14) **25€**

Saaristoristeilyt

Opastetut risteilyt Russarön
linnakesaarelle alk. 7.6.

Katso tarkemmat tiedot:

www.marinelines.fi

E-mail: myynti@marinelines.fi

Puhelinvaraukset: 0400 536 930, 0400 689 387
Myynti ja markkinointi, ryhmät: 0400 675 295

Kirjat

Sodanjälkeiset vaaran vai pelon vuodet?

Antero Holmila & Simo Mikkonen: Suomi sodan jälkeen, Pelon, katke-ruuden ja toivon vuodet 1944-1949, ISBN 978-952-300-112-1, Atena Kustannus Oy, 2015, 265 s.

Otin kirjan käteeni nähdäkseni, kuinka uusia tai aikaisemmasta poikkeavia tulkintoja nuoremman sukupolven tutkijat esittävät sodan jälkeisistä vuosista. Niitähän on totuttu kutsumaan "vaaran vuosiksi" Lauri Hyvämäen 1954 ilmestyneen saman nimisen kirjan mukaan. Tutkijat vastaavat osittain tähän kysymykseen jo kirjan nimessä, jossa esiintyy sana pelko. Johtopäätöstään pelon vuosista tutkijat tuovat esille läpi kirjan.

Kirjan kirjoittajat Antero Holmila ja Simo Mikkonen ovat alle 40-vuotiaita. Iästään johtuen he olisivat voineet ilman ennakkoluuloja tutkia, miten so-

dasta selvinneet miehet ja naiset - kuka enemmän kuka vähemmän kolhiintuneena - asettuivat yhteiskuntaan. Sotasukupolvi oli toisaalta yhteisten sotakokemusten karaisema riippumatta puoluekannasta, yhteiskunnallisesta asemasta, koulutuksesta tai muusta erottavasta tekijästä. Voi hyvinkin kysyä, vaikuttivatko yhteiset kokemukset kuitenkin jonkinlaiseen konsensusuhengen löytämiseen. Jos vaikutti, miten se ilmeni ja oliko sillä kokonaisuuden kannalta kuitenkaan merkitystä? Vuosia etulinjassa olleiden miesten näkökulma kirjasta puuttuu.

Tutkijoiden johtopäätös on, että sodanjälkeinen yhteiskunta oli pahoin eriseuraista ja jokainen yksilö ja ryhmä veti omaan suuntaansa. Yksi suunta oli valankumous ja Neuvostoliitto. Sen suunnan vetäjien rahkeet eivät kuitenkaan riittäneet, varsinkaan kun idästä päin ei saa-

tu toivottua apua. Tutkijat kyllä näyttävät olevan vähän sitäkin mieltä, että pelko oli todellista, mutta vaara liioiteltua.

Kokonaisuutena kirja on hyvä yhteenvedo sodanjälkeisten vuosien levottomasta yhteiskunnasta. Toki tiedossa on ollut, että vaikka sotakorvauksista ja jälleenrakennuksesta - käyttäisin jopa ilmaisua uuden yhteiskunnan rakentamisesta - selvitettiin, sitä ei tehnyt yksimielinen kansakunta. Holmila ja Mikkonen väittävät ja osoittavat, että tie sodasta normaalimpiin oloihin oli vieläkin kivisempi kuin on yleensä nähty ja ymmärretty.

On makuasia, käytetäänkö noista vuosista ilmaisua vaaran vai pelon vuodet. Kumpikin ilmaisu on oikea ja kuvaa osuvasti tuota aikaa.

Esko Vuorisjärvi

Luopioinen sai veteraanimatrikkelin

Kukkia-Seura r.y. Isänmaan puolesta. Luopioisten Veteraanimatrikkeli 1939-1945. ISBN 978-952-93-5146-6, 512 sivua.

Luopioisten veteraanimatrikkelin tekeminen alkoi kymmenen vuotta sitten professori Esko Koskenvesan aloitteesta. Kirjan loppuvaiheen puurtajina olivat Luopioisten Sotaveteraaniyhdistyksen puheenjohtaja Timo Ailio ja kesäluopioislainen, aikaisempi Rintamaveteraaniyhdistyksen toiminnanjohtaja Reino Toivio. Väliin jäivät kirjahankkeen moninaiset vaiheet. Lopputuloksesta pitää onnitella. Kuntana lakkannut paikkakunta on saanut kirjan, jossa esitellään sankari-

vainajat ja sotiin osallistuneet luopioislaiset miehet ja naiset ja heidän sotatiensä. Kirja sisältää hyvät tiedot luopioislaisten taisteluista Talvi-, jatko- ja Lapinsodan eri vaiheista. Kirja sisältää myös sota-aikaisia kirjeitä sekä artikkelin suomalaisesta rauhanturvaamisesta.

Kirjahanke on iso ponnistus. Ensiksi 1479 sotilaan ja sotatoimiin osallistuneen naisen sotatien varmistaminen kantakortteista ja muista lähteistä, muiden tietojen täydentäminen ja kuvien hankkiminen on mittava työ.

Veteraanimatrikkeleita on tehty noin 400. Monissa kunnissa parikin kirjaa. Suuren osan kirjoista ovat sotaveteraanit itse kirjoittaneet ja toimittaneet. Ve-

teraaneja nuoremmat ovat olleet viimeaikojen kirjahankkeiden takana.

Veteraanimatrikkeli on tehty käytännössä kaikissa Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja sitä pohjoisempien maakuntien kunnissa. Mitä etelämmäksi tullaan, sitä harvinaisempia kirjat ovat. Luopioinen paikkaa nyt yhden eteläsuomalaisen aukon.

Kirjaa on saatavissa Kukki-an kaupasta (kirppis) Luopioisten kirkolla. Tilaukset mieluusti sähköpostilla: timo.ailio@pp.inet.fi tai puh. 045 630 5659. Kirjan hinta on 50 euroa + postikulu 10 euroa.

Riihimäen Sotaveteraanit ry 1965-2015

Seppo Uro, Taistelukentiltä rauhan töihin, Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu, 2015, ISBN 978-952-93-5246-3, 112 sivua

Historiikissa, joka näki päivänvalon Riihimäen Sotaveteraanien 50-vuotisjuhlassa huhtikuussa, kuvataan veteraanien järjestötoiminnan käynnistymistä ja

kehittymistä sekä valtakunnan että yhdistyksen tasolla. Viiden vuosikymmenen aikana yhdistys on lunastanut paikkansa jäsenkuntansa tukijana ja etujen ajajana. Yhteiskunnan muutokset ovat heijastuneet luonnollisesti myös yhdistyksen toimintaan. Riihimäen kaltaisessa varuskuntakaupungissa yhdistyksen sidokset puolustusvoi-

miin ja maanpuolustusjärjestöihin ovat olleet merkittävät. Yhdistystoiminnan merkkipaaluja kirjateksaan on toimittaja elävöittänyt kirjan sisältöä haastatteleamalla kahdeksaa yhdistyksen jäsentä.

Viipurin menetys

**Manninen Ohto-Rainila
Kyösti: Viipuri menetetty,
Otava 2014**

Karjalan kannaksella kesällä 1944 käytyjen jatkosodan ratkaisutaistelujen eräs tapahtumasarja, Viipurin taistelu 20.06.1944, on herättänyt vuosien varrella monen sotahistoriasta kiinnostuneen mielessä koko joukon kysymyksiä: Miksi menetimme Viipurin yhdessä päivässä? Mitä oikein tapahtui? Miten se oli mahdollista? Missä ja miten hyökkääjän tie täällä suunnalla lopulta suljettiin? Miten tämä ensimmäinen torjuntavoittomme oli mahdollinen Viipurin katastrofin jälkeen?

Kun on paljon kysymyksiä, niihin myös etsitään kuumeisesti vastauksia. Niinpä Viipurin taistelusta 1944 onkin kirjoitettu runsaasti pääosin hyvinkin tarkkoihin tutkimuksiin perustuvia kirjoja. Tämä on ollut mahdollista, koska juuri tämä taistelu on sotahistoriamme tarkimmin dokumentoitu taistelu. Se selittyy niillä tutkimuksilla ja oikeuden asiakirjoilla, jotka syntyivät, kun Ylipäällikön käskystä selvitettiin tämän ”sotahistoriallisen skandaalin” syitä ja syyllisiä.

Nyt olemme saaneet taas yhden merkittävän kuvauksen Viipurin tapahtumista. Sotahisto-

rian emeritusprofessori Ohto Manninen on yhdessä Viipurista sotilaspoikana evakkoon lähteneen sotahistorian harrastajatutkijan, Kyösti Rainilan kanssa kirjoittanut kirjan, johon jokaisen asiasta kiinnostuneen kannattaa tutustua.

Merkittävästi uutta, arvokasta tietoa kirja antaa lähinnä valottamalla hyvinkin yksityiskohtaisesti vihollisnäkökulmaa, josta ei ole aiemmin kovin paljon tiedetty. Asialla on Ohto Manninen, joka on saanut käsiinsä neuvostoasiakirjoja. On syytä erityisesti huomata, ettei kesän 1944 tapahtumia ole suinkaan syytä kuitata ”Kannaksen läpjuoksuksi”. Vihollinen pääsi maastollisiin tavoitteisiinsa aikataulussaan, mutta sen toinen päätavoite, puolustajan voimien tuhoaminen jäi koko ajan hoitamatta. Joukkomme saatiin vedettyä seuraaville puolustuslinjoille, tappioita kärsien mutta pääosin toimintakykyisinä, vihollista koko ajan viivytetään ja myös kuluttaen. Mannisen raportoimat puna-armeijan tappiot kesältä 1944 ovat hyytävää luettavaa. Ei ole ihme, että ”punakone” hytyi viimeistään Ihantalan edustalla. Kun siitä ei enää ollut hyökkäyksen jatkajaksi, Stalin ei myöskään halunnut antaa Suomen suunnalle lisäjoukkoja eikä materiaalia. Muut rintamasuunnat, meidän

näkökulmastamme lähinnä Suomenlahden eteläpuoli kiinnosti enemmän. Oma tiemme kohti rauhaa alkoi torjuntavoittojen ansiosta vähitellen avautua.

Manninen sijoittaa omissa osuuksissaan Viipurin tapahtumat osaksi suurempaa tapahtumasarjaa. Tämä on tärkeätä, koska vain siten tuon ”Viipurin viimeisen päivän” tapahtumia voi koettaa ymmärtää. Käy selväksi, että itse asiassa menetimme Viipurin lopullisesti jo Moskovan rauhassa 1940, eivätkä jatkosodan tapahtumat muuttaneet tilannetta. ”Viipurista en neuvottele!” Näin tokaisi Stalin, kun hänen länsiliittolaisensa koettivat Jaltan konferenssissa joulukuussa 1943 esittää, että suomalaiset voisivat hyväksyä tulevan rauhan ehdot helpommin, jos saisivat pitää Viipurin.

Viipuri oli Neuvostoliitolle tärkeä kohde. Se antoi nimensä koko puna-armeijan Kannaksen 1944 operaatiolle. Kun Viipuriin sitten päästiin, puna-armeija oli saavuttanut keskeisen tavoitteensa täsmälleen käskettyyn määräpäivään mennessä. Voiton merkityksestä kertoi jälleen yksi ”Suuren Isänmaallisen Sodan” voitonjuhla, kun Moskovassa ammuttiin 224 tykillä 20 kunialaukausta. Ja Viipurin ”vapautuksen” muistopäivää vietettiin pitkään vuosittain 20.6. Ei

muuten enää! Sen on korvannut elokuinen ”kaupunkipäivä”, jossa muistetaan Viipuria venäläisenä ”Sotilaskunnian Kaupunkina”.

Kyösti Rainilan osuus kirjassa koostuu hyvin mielenkiintoisista henkilökohtaisista muisteluista hänen viime ajoistaan kotikaupungissaan ja Kannaksella 1944. Kun Ohto Manninen on omissa kirjoituksissaan tiukan asiallinen ja analyttinen, Kyöstille jää tilaa hyvinkin tunneperäisille kertomuksille. Meidän on syytä olla kiitollisia siitä, että nämä hänen hyvin ainutlaatuiset kokemuksensa tulevat tällä tavoin dokumentoiduiksi. Ne sisältävät merkittävää kokemushistoriaa, joka täydentää sopivasti ”suurta kertomusta” Viipurista 1944. Kyöstillä on myös monen vuoden kokemus Viipurin veteraanien, myös joidenkin vastapuolella taistelleiden, tapaamisista ja haastatteluisista. Joihinkin näistä, kuten aina vuosien takaisista muisteloista, on tutkijoiden kuitenkin syytä suhtautua varauksella. Niiden tallentaminen on kuitenkin hyvin arvokasta.

Kirja on saatettu painoasuun selvästikin kiireessä. Vahinko! Tämä on tärkeä kirja, joka olisi ansainnut asianmukaisen työstämisen myös kustantamossa. Ilmeisesti sielläkin eletään taloudellisesti tiukkoja aikoja, ja se

näky työn laadussa. Eri asia on, saisiko. Näin heikkoa toimitustyötä ei nähty aikaisemmin. Nyt kirjaan on päässyt useankin saman kappaleen täysin identtisiä toistoja eri yhteyksissä. Aivan kuin kirjoittaja ei olisi osannut päättää, mihin hän ne haluaa. Tämmöiset pitää ammattitaitoisien kustannustoimittajan havaita ja korjata!

Yksi täysin anteeksiantamaton puute kirjassa on. Mistä mahtaa johtua, Otava ja kirjoittajat? Ei ainuttakaan jokaiseen vähänkin merkittävään tieteelliseen dokumenttiin oleellisesti kuuluvaa lähdeviitettä! Paha juttu ajatellen tämän kirjan arvoa lähdeoteoksena myöhemmille tutkimuksille. Lähdeluettelo toki löytyy.

Mutta, hyvä kirja! Kannattaa ehdottomasti lukea, jos on vähääkään kiinnostunut kansamme kohtalosta ratkaisun kesällä 1944. Ja Karjalan, ja koko maamme helmen, Viipurin viimeisestä päivästä.

Göran Lindgren

KTM, ylil res, sotahistorian harrastajatutkija, erikoistunut Kannaksen 1944 taisteluihin ja aivan erityisesti Viipurin kohtaloon, matkanjohtaja ja opas sotahistoriallisilla retkillä Kannakselle ja Viipuriin.

Evakkolasten tutkimuksella olisi jo kiire

**Anne Kuorsalo, Evakon
pitkä vaellus. Sodan ja-loista jälleenrakentajiksi.
Gummerus 2013**

Viime sotiemme torjuntavoittojen ja muiden kansallisten muistotapahtumien yhteydessä ovat niiden vaiheet olleet medioissa sekä muistojuhlissa ilahduttavan runsaasti esillä. Vähemmälle ovat jääneet kotirintaman väestön ponnistelut sotatarvikemateriaalien ja elintarvikkeiden tuotannon varmistajina, kotien huoltajina, lasten kasvattajina ja kansan elämänuskon ylläpitäjinä. Varjoon ovat jääneet myös sotavuosien lasten kohtalot. Kipeimmin heistä koki ankean ajan kaksi ryhmää: sotaorvot ja kotinsa jättämään joutuneet evakkolapset, joiden viimeksi mainittujen joukossa oli myös sotaorpoja.

Miten kouluikäiset ja sitä nuoremmat lapset kokivat evakomatkojen tapahtumat? Miten he kestivät matkojen fyysiset ja henkiset rasitukset ja mahdolliset vastaanottajien tylyt asenteet ja jopa pilkan? Entä joutumisen ummikkoina naapurimaiden outokielisiin perheisiin ja kouluihin? Mitä ehkä pysyviäkin jälkiä ne jättivät heihin?

Kirjailija Anne Kuorsalo lähti etsimään vastauksia näihin kysymyksiin ja julkaisi keräämistään haastatteluista kokoelman nimellä Evakon pitkä vaellus. Hänen kirjassaan yli 20 eri elämänapojen henkilöä kertoo omista tai läheistensä välittämistä kokemuksista. 1930-luvulla syntyneitä on haastatteluista noin puolet, joten myöhemmin syntyneet välittävät lähiomaistensa kertomaa tie-

toa. Ne voivat olla pienten lasten omia hajanaisia muistikuvia objektiivisempiakin.

Muistoja on monenlaisia. On myönteisiä jos kielteisiäkin. Syntyi elinikäisiä ystävyys-suhteita, mutta myös torjuntaa: ”Mitäs läksitte sieltä?” Voi ymmärtää kotimaisetkin kommunikointivaikeudet esimerkiksi salmilaisten ja savolaisten tai raumalaisten välillä. Usein kuitenkin omaa kulttuuriaan harrastaneet karjalaiset kohosivat lähiyhteisön tukemina alkusyrjinnän jälkeen sen yläpuolelle tasaveroiksi yhteiskunnallisiksi osallistujiksi, jopa johtotehtäviinkin. Lapsille saattoi silti jäädä ensi kokemuksista pysyvääkin kielteistä sielun pohjalle.

Monet suomalaislapset saattoivat joutua länsisuomalaisessa koulussa pilkan ja kiusauksen

kohteeksi murteestaan ja kertonistaan karjalaisten ruokien nimistä. Saattoipa joskus jopa ajatteleman opettajakin yhtyä pilkantekoon.

Siirtolaislapsina Ruotsiin joutuneilla ummikkolapsilla olivat omat ongelmansa. Opittuaan uuden kielen äidinkieli saattoi unohtua, jolloin he joutuivat palaamaan kotimaahan taas ummikkoina. Jälkiä lapsiin jättivät myös siirtolaislapsia kuljettaneen junan vakava onnettomuus Iittalassa 1939 sekä Elisenvaaran ja Simolan evakkojunien pommitukset.

Ehkäpä joissakin ikävissä kertomuksissa heijastuu evakomatkalaisen väsymys, katkeruus kohtalosta ja toivottomuus tulevaisuudesta. Vitsit saattoivat olla vähissä, mutta niitä oli kuitenkin, hirtehiäkin.

Anne Kuorsalo muistuttaa, että nuorimmatkin talvisodan evakkotielle joutuneista ovat jo 75-vuotiaita ja jatkosodan evakolapset ovat saavuttamassa 70 vuoden iän. Tutkijoille olisi nyt tarjolla ainoalaatuista aineistoa. Suomessa on heille harvinaisen tilanne: osa maata tyhjennettiin kokonaan asukkaista, luotettavat väestötilastot antavat mahdollisuuden vertailuun paikalleen jääneiden ja evakkoon joutuneiden kansalaisten myöhemmästä elämästä. Tilannetta tulisi käyttää hyväksi, sillä se menee pian ohi. Tällaista tutkimusta kohtaan uskoisi olevan kansainvälistäkin kiinnostusta, kun siirtolaisuus on lisääntynyt eri puolilla maailmaa.

Antti Henttonen

Hämeen Moreenijaloste Oy Padasjoki	Oy Potoj Trading Ab Parainen	Virtasen Maalitehdas Työkuja 5, 21600 Parainen Puh.02-454 4500
Naficon Liitin Oy Nauvo	Björklund Båtslip Kb Iniö, Parainen	Kuljetusliike Trans-Mantila Ky Parkano
Kiitos Sotaveteraaneille Pertunmaalta! Nro:136 	Oy Johnson Metall Ab Pirkkala	Tiilimäen Romuliike Oy Pori
Lakiasiaintoimisto Toimela Ky Pori	Porin Puutuote Oy Pori	Lindgren CE Oy Ab Porvoo
Jeti-Sähkö Ky Porvoo	www.piptuote.fi	yli 77 vuotta palvelua Kelloseppäliike Naamanka Ky Jukolantie 2, 93100 PUDASJÄRVI Puh. (08) 822 084
Kuljetus Taponen A. Oy Pusula	Kiinteistö- ja tilitoimisto Sydän-Häme Pälkäne	Rakentajat Saarikko Oy Pälkäne www.rakentajatsaarikko.fi
T:mi Tero Salminen Pälkäne	Autokoulu Ajomestari Oy Pöytyä	RTK Palvelu Oy Rauma
Liikenteenharjoittaja Pasi Ranta Rauma	Trukkipalvelu Jukka Turja Oy Riihimäki	Tilausajo V-M Mikkola Rovaniemi
KL-Kopio Oy Rovaniemi	Isännöitipalvelu Eero Lantto Rovaniemi	Pohjois-Hämeen Puhelin Oy Ruovesi
Fiberline Oy Rusko	Salon Tilausmatkat Oy Salo www.salontilausmatkat.fi	www.lehmiranta.fi www.elakeliitto.fi
Salon Energiantuotanto Oy Salo	Pensi Rescue Oy Sastamala	Kaivu ja Kuljetus Terävä Oy Savonlinna
Maakunnan Auto Seinäjoki, Kauhajoki	Autovuoraamo Markku Tuuri Seinäjoki	EP:n Kehärakenne Oy Seinäjoki
Seinäjoen Energia Oy	Pajuniemi Oy Sipoo www.pajuniemi.fi	www.tunturiauto.fi
Kiitos Sotaveteraaneille Somerolta! Nro:88 	Tampereen Messut Oy Tampere	AV-Palvelut Tykkimies Oy Tampere
Mepco Oy Tampere	Kuljetusliike Toivo Rantala Ky Tampere	Automaalaamo Arto Joki Tampere

WWW.PUUSTELLI.FI

**ELÄMÄSI HELPOIN
KEITTIÖREMONTTI!**

Puustelli®
PARAS OSA KOTIA

Virkistä muistiasi luontoaiheisilla kysymyksillä

1. Mitä pidetään sumpussa?
2. Mikä on hapero?
3. Mitä on turve?
4. Mikä on kukon jalassa ja Pohjanmaalla?
5. Mikä on vuorovesi?
6. Mikä on mäntymittari?

Oikeat vastaukset s. 47

Sanakilpa

Lehdessä 2.2015 kilpailusanamme oli "Valkovuokko". Hyväksyttyjä sanoja löytyi 36 kpl, jotka ovat alla olevassa luettelossa:

Akku, alku, aukko, auvo, (4)

Kakku, kalu, kalvo, kokka, kokko, koko, kola, kolkka, kolo, kukka, kukko, kulo, kuokka, kuola, kuolo, kuva, (16)

Lakko, lako, laku, loka, loukko, lukko, luokka, luoko, (8)

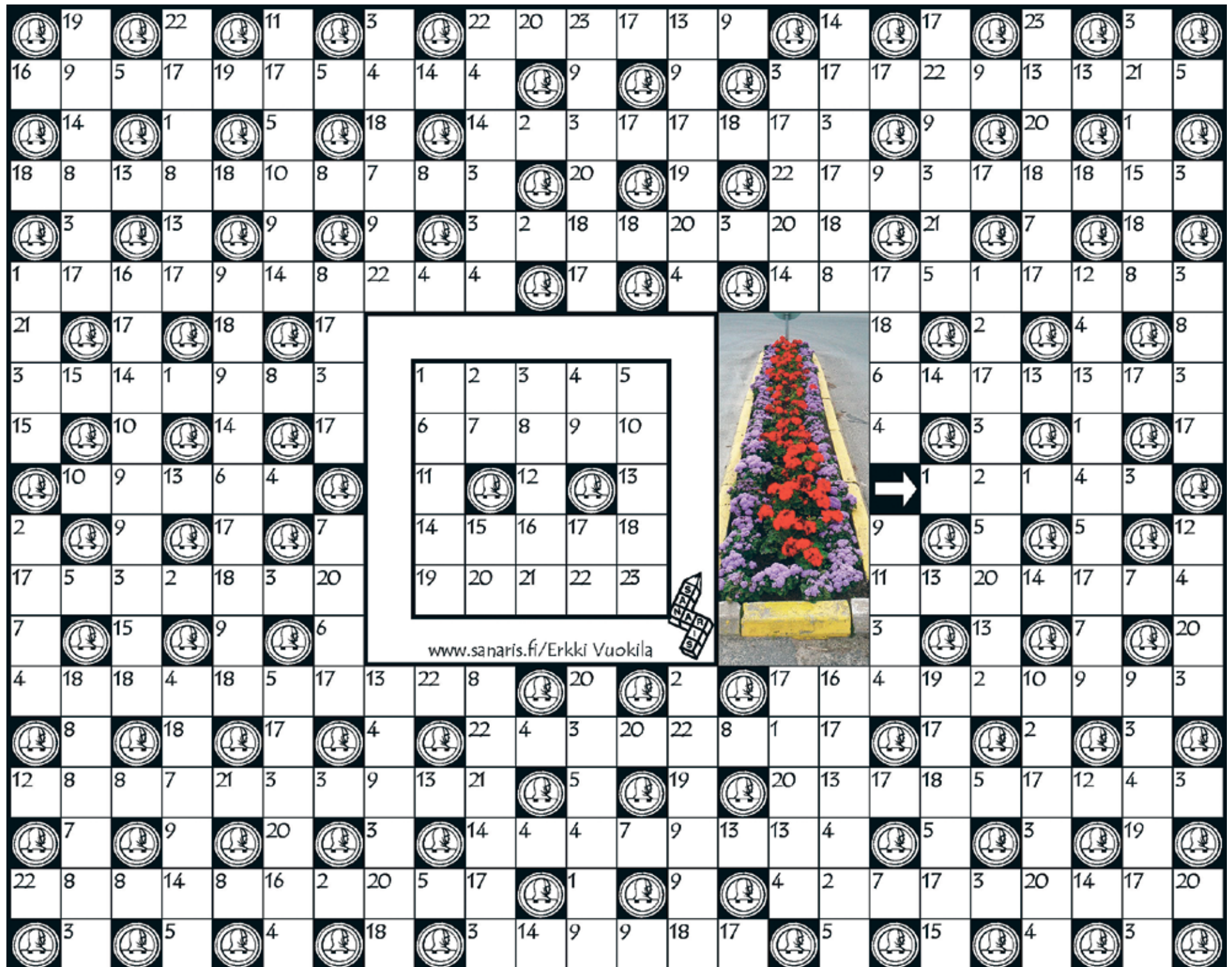
Olka, (1)

Ukko, (1)

Vako, valo, valu, vulva, vuoka, vuokko (6)

Kaikkien osallistujien kesken arvottiin kolme Albert Edelfeltin lasitaulua. Palkinnon saavat **Sakari Jussila**, **Paattinen**, **Aimo Koskentola**, **Hollola**, ja **Kerttu Ylitalo**, Voltti. Seuraava kilpailusanamme on "AHOMANSIKKA". Lähettäkää vastauksenne perjantaihin 14.8. mennessä kirjeessä tai postikortilla: PL 600, 00521 HELSINKI, faksilla numeroon (09) 6126 2020 tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi. Vastauksen kirjoitetaan lähettäjän nimi ja osoite, kirjekuoreen lisäksi "Sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme CD-levyä "Sama kaiku on askelten".

Kesäkuun krypto

Kiitos Sotaveteraaneille
Tampereelta! Nro:134

Turtolan Kaivin Oy
Tampere

Ylö-Muovi Ky
-kylpytynnyreitä-
www.ylo-muovi.fi, Tampere

TK Tili ja Laskenta Oy
Tampere

Insinööritoimisto Comatec
www.comatec.fi

Tolppa Oy
Tampere

Ykkösvaihde
Tornio

Vesijohtoliike Järviset Oy
Turenki

Konehuolto Hirvonen Oy
Tuusniemi

**Rakennusliike
Harry Autio Oy**
Uusikaupunki

Kiinteistösaneeraus Oy
Vantaa

Vantaan Luonnonkivi Oy

Beisa Oy
Varkaus

Juvatec Oy
Ylitornio

Puutavarayhtiö P&J Uusitalo
Yläne

Rakennuspalvelu Eljaala
Tampere

Öljycenter Finland Oy
Tampere

Maanrakennus Möller
Viljakkala

www.tampereenvuokra-asunnot.fi

Hämeen Kuljetus Oy
www.hameenkuljetus.fi

**Arkkitehtitoimisto
AR-Vastamäki Oy**
Tampere

Rajapesu Oy
Tornio

Insinööritoimisto Arcus Oy
Turku

Mirkun Moppi
Tuusula

Avecon Oy Ab
www.avecon.fi
Vaasa

Uudenmaan Pikakuljetus Oy
Vantaa

Varkauden Tehokaivu Oy
Kuvansi

Metos Kalustetehdas
Sorsakoski

E. T. Listat Oy
Ylivieska

Yhtymä-Tahlo Oy
-kuljetukset ja maanrakennustyöt-
Ylöjärvi, www.yhtymatahlo.fi

Haetaan yhteyttä

Saara Karppanen (oik.) os. Tuomala (1917-2013) toimi ilmavalvonta- ja rintamalottana sekä Utin vankiparakeilla muonituslottana. Kuvassa hän on Utissa Venäjälle menevien pommien vieressä henkilön kanssa, jonka nimi ei ole tallentunut albumiin, etunimi on todennäköisesti Sirkka. Kuva lienee vuodelta 1942. Tiedätkö jotain tädistäni Saarasta ja kuvan ”Sirkasta”? Ystävälliset yhteydenotot: Tuula Kivinen, Kauppilantie 48, 47400 Kausala, puh. 040 779 4491.

Lauri Ylinen Ky
Tervajoki

**Puutyö ja Saeeraus
Järvenoja Oy**
Turenki

Kiitos Sotaveteraaneille
Turusta! Nro:139

Geomachine Oy
Tuusula

Sähkö-Keskinen Oy
Valkeakoski

www.alco.fi

Arokivi Oy
Varkaus

Urakoitsija Kalevi Seppälä
Virrat

T:mi Rautakoski Joonas
Ylivieska

Matti Kaaja Ky
Siivikkala

Koy Ideapark Ab
Ideaparkinkatu 4
37570 Lempäälä

Krypton ratkaisu

P	M	F	T	MOBILE				R	I	B	T				
VESIPISARA	E	E	TIME		LLYS										
R	K	S	N	RUT	I	NIT	E	O	K						
NÄLÄNHÄDÄT	O	P	MIET		INNÖT										
T	L	E	E	TUNNOTON	Y	D	N								
KIVIERÄMAA	I	A	RÄISKIJÄT												
Y	I	N	I	KUTAS GDÄEH FJL RÖVIN POYMB				N	U	A	Ä				
TÖRKEÄT											GRI	L	L	I	T
Ö	H	R	I								A	T	K	I	
	HELGA											KUKAT			
U	E	I	D								E	S	S	J	
I	S	T	U					N	T	O		F	L	O	R
D	Ö	E	G					T	L	D	O				
ANNANSILMÄ				O	U	I	V	APUHEET							
Ä	N	I	A	MATOMÄKI		I	U	T							
JÄÄDYTT	E	L	Y	S	P	OLINSIJAT									
D	E	O	T	RAADELLA		S	T	P							
MÄÄRÄVUOSI	K	E	AUDITORIO												
T	S	A	N	TREENI		S	Ö	A	T						

Virkistä muistiasi oikeat vastaukset

1. Eläviä kaloja tai rapuja
2. Sieniryhmä
3. Soilla esiintyvä kasvien jäännös, eloperäinen maalaji
4. Kannus
5. Kuun vetovoiman aiheuttama nousu- ja laskuvesi
6. Hyönteinen, perhonen, jonka toukka aiheuttaa tuhoja.

Kokoonnutaan

Hattuvaaran muistopäivät 8. - 9.8. Ilomantsissa

Hattuvaaran taisteluiden muistopäiviä vietetään Taistelijan Talolla. Päivien ohjelmassa on mm. ohjatut kierrokset Makkolan museotilalla, Taistelijan Talossa ja Taistelijan Polulla, Rajasotilaskodin hernekeittoa tarjolla lauantaina iltapäivällä. Lauantain Ratsumiesillä kansanedustaja Hannu Hoskonen puhuu ja Eero Lassila musisoi. Sunnuntaina perinteiset muistomerkkikäynnit ja seppleenlasku. Lisätietoja: Raimo Virkkunen p. 0400 374 095, majoitusvaraukset: Jouni Puruskainen, Taistelijan Talo, puh. 0400 173 607.

Sodanajan rajamiesten kokoontuminen Immolassa 14.8.

Kaikki sodanajan rajajoukoissa palvelleet veteraanit saattajineen toivotetaan tervetulleiksi Immolaan perjantaina 14.8. Tilaisuuden järjestelyistä vastaavat Raja- ja merivartiokoulu sekä Kaakkois-Suomen rajavartiosto.

Ohjelma 14.8.

08.00 – 09.00	Aamupalamahdollisuus ruokalassa
08.30 – 09.30	Mahdollisuus tutustua Rajamuseoon
09.45 – 09.55	Järjestymisen valatilaisuuteen
10.00 – 11.00	Raja- ja merivartiokoulun Erikoisrajajääkärikomppanian valatilaisuus
11.00 – 12.30	Valalounas
12.30 – 14.00	Mahdollisuus tutustua Rajamuseoon, kahvitarjoilu Rajasotilaskodissa
14.00 –	Paluukuljetukset rautatieasemalle

Raja- ja merivartiokoulu järjestää kuljetukset Imatran rautatieasemalta juhlapaikalle ja takaisin. Pitkämatkalaisilla on mahdollisuus myös majoitukseen 13.-14.8. ja aamupalaan 14.8.

Raja- ja merivartiokoulu toivoo saavansa ilmoittautumiset **viimeistään 31.7.** Ilmoittautumiset pyydetään osoittamaan tiedotussihteeri Sari Ahvoselle puhelimitse 029 542 9036, sähköpostina sari.ahvonen@raja.fi tai

kirjeitse osoitteeseen Raja- ja merivartiokoulu, Niska-pietiläntie 32 D, 55910 Imatra. Ilmoittautumisessa pyydetään tuomaan esille seuraavat asiat:

- nimi
- pataljoona /osasto jossa on palvelut
- osallistuminen ruokailuihin (päivällinen, iltapala, aamupala, lounas)
- kuljetus- ja majoitustarve
- saattajien nimet

Tervetuloa!

Rajavartiolaitys

Kuistion pataljoona JR58/II veteraanit kokoontuvat perinteiselle lounaalle Seinäjoelle Hotelli Lakeuteen 16.9. klo 13. Kutsumme vieraaksemme myös muiden JR 58 komppanioiden veteraanit. Ilmoittautumiset 31.9. mennessä:

Arvi Malkamäki, puh. 050 567 4991.

Lämpimästi tervetuloa!

SOTAVETERAANI
KRIGSVETERANEN

Julkaisija

Suomen Sotaveteraani- ja -lehti ry -Finlands
Krigsveteranförbund rf

Suomen Aikakauslehtien liiton jäsen

Päätoimittaja Markku Seppä

Toimitus

Kellosilta 4 C
00520 Helsinki
puh. päätoimittaja (09) 6126 2012
sähköposti markku.seppa@sotaveteraani.fi
tai toimitus@sotaveteraani.fi
faksi (09) 6126 2020
internet www.sotaveteraani.fi

Osoitteenmuutokset ja lehden peruutukset

Sotaveteraani- ja -lehti ry:n jäsenet ilmoittavat osoitteenmuutoksista omaan yhdistykseensä tai liittoon Riina Lillforsille,
PL 600
00521 Helsinki
puh. (09) 6126 2015
sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani.fi

Lehden tilaukset ja hinnat

Sotaveteraani- ja -lehti ry:n jäsenet voivat tilata Sotaveteraani-lehden liiton toimistosta puh. (09) 6126 2015 / Riina Lillfors. Lehden vuosikerran hinta on 15 euroa.
Irtonumero maksaa 4 euroa.

Toimitusneuvosto

Puheenjohtaja Kari Mänty
Jäsenet: Anni Grundström, Antti Henttonen, Raili Leino,
Göran Lindgren, Pertti Nieminen, Markku Seppä, Aarno Strömmer,
Eeva Tammi, Finn-Göran Wennström, sihteeri Marja Riukka

Toimitus ei voi vastata pyytämättä lähetetystä aineistosta.

Ilmestymisen 2015

1/15: 25. helmikuuta • 4/15: 16. syyskuuta
2/15: 22. huhtikuuta • 5/15: 4. marraskuuta
3/15: 17. kesäkuuta • 6/15: 16. joulukuuta

Ilmoitushinnat

1,60 euroa/pmm. Väri- ja määräpaikkailmoituksista sovitaan erikseen.

Lehti CD-levynä

Sotaveteraani-lehden pääsisältö on kuunneltavissa CD-levynä (ns. Daisy-äänite), jonka vuosikerran hinta on liiton jäsenille 8,50 euroa ja muille 17 euroa. Näkövammaisten Keskusliitto lainaa kuunteluun tarkoitettuja Daisy-soittimia. CD-levyjä voi tilata Sotaveteraani- ja -lehti ry:n toimistosta: PL 600, 00521 Helsinki, puh. (09) 6126 2015, sähköposti riina.lillfors@sotaveteraani.fi

Ilmoitusmyynti

Yes We Can Oy
Isoharjantie 4 C rak. 3
71800 Siilinjärvi
Isto Valkeapää
puh. 040 735 7571

Taitto

Taittotalo PrintOne
Vehkalahdentie 12 A
00950 Helsinki
puh. 050 320 8972
sähköposti minna.komppa@printone.fi

Painopaikka

SLY-Lehtipainot Oy
ISSN 0782-8543

Adressit onniteluun ja osanottoon

Adressi nro A1

Adressi nro A2

Adressi nro A3

Adressi nro A5

Adressi nro A6

Adressi nro A7

Adressi nro A8

12.50
€/kpl

Liitossa toimii myös
adressien kirjoitus- ja
toimituspalvelu.

Tilaukset Sotaveteraaniliitosta

Puh. (09) 6126 2015, (09) 6126 2016

riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa osoitteessa www.sotaveteraaniliitto.fi

SUOMEN SOTAVETERAANILIITTO

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30-16.00 (suljettu vuosilomien vuoksi 6.-31.7.2015)

Soita Riinalle (09) 6126 2015 tai Marjalle (09) 6126 2016

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi • marja.riukka@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa: www.sotaveteraaniliitto.fi

11 Laulukirja

Veteraanin omassa laulukirjassa on toista sataa isänmaallista, kotiseutu-, maakunta- ja marssilaulua.

Hinta 10 euroa

38 Yhdessä perille

Veteraanin hartauskirja, toimittanut Yrjö Knuutila, 184 sivua.

Hinta 7 euroa

31 Yrjö Jylhä: Kiirastuli

Runokokoelma
Talvisodan runoutta
vuodelta 1941.
Kuvitettu.

Hinta 25 euroa

1 Sotaveteraanimitali

Myös kannattajajäsenille

Hinta 15 euroa

2 Jäsenmerkki

Myös kannattajajäsenille

Hinta 15 euroa

8 Liiton virallinen hautakivimerkki

Halkaisija 60 mm.
Myös uurnamerkinä.

Hinta 15 euroa

9 Tammenlehvä-hautakivimerkki

Korkeus 90 mm

Hinta 20 euroa

4

Liiton standaari

Hinta 35 euroa

6

Suomen lippu

Hinta 30 euroa

5 Isännänviiri

Kotipihalle tai mökille.
Sinivalkoisen viirin pituus
neljä tai viisi metriä.

Hinnat 60 ja 70 euroa

12 juhla-DVD

Sotaveteraani- ja perinnekuorot
Helsingin Jäähallissa 14.3.2010.

Arvokas DVD
Talvisodan
muistojuhlalta.

Hinta 25 euroa

43 Sama kaiku on askelten -CD

Kymmenen sotaveteraanikuoron ja
Haminassa sotaveteraanien kon-
sertissa taltioituista äänitteistä on
koottu 38 laulua sisältävä tupla-CD.

Hinta 20 euroa

KÄYNTIOSOITE: Kelloilta 4 C, Itä-Pasila. Raitiovaunu 7 B kulkee Kellostien pysäkillä.

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstinen):

Lähiosoite:

Postinumero ja -toimipaikka:

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Nro kpl.....

Täytä ja postita oheinen tilauskuponki tai tilaa puhelimitse.